በሒደታዊ ዘውግ ማስተማር ዘዴ መፃፍንለማሻሻል ያለው ሚና በሡቃ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በኦሮምኛ አፌ-ፈት በሆኑ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኳሪነት

በ

ዳባሽ ዮሐንስ

አማርኛን ቋንቋ በማስተማር ስነ ዘዴ ለድህረ ምረቃ ፕሮግራም ከፊል ማሟያነት የቀረበ ጥናት

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

ሶሻል ሳይንስና ሂማኒቲስ ኮሌጅ

የኢትዮጵያ ቋንቋዎች እና ሥነ-ጽሑፍ አማርኛ ትምህርት ክፍል

የድህረ ምረቃ መርሃ ግብር

ነሐሴ 2011 ዓ.ም

ጅማ

በሒደታዊ ዘውግ ማስተማር ዘዴ መፃፍንለማሻሻል ያለው ሚና በሡቃ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በኦሮምኛ አፌ-ፊት በሆኑ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኳሪነት

በ

ዳባሽ ዮሐንስ

ዋና አማካሪ ጌታቸው ስዩም (ዶ/ር)

ረዳት አማካሪ አብይ አሡፋ (ዶ/ር)

አማርኛን ቋንቋ በማስተማር ስነ ዘዴ ለድህረ ምረቃ ፕሮግራም ከፊል ማሟያነት የቀረበ ጥናት

ጅማ ዩኒቨርሲቲ

ሶሻል ሳይንስና ሂማኒቲስ ኮሌጅ

የኢትዮጵያ ቋንቋዎች እና ሥነ-ጽሑፍ አማርኛ ትምህርት ክፍል

የድህረ ምረቃ መርሃ ግብር

ነሐሴ 2011 ዓ.ም

ጅማ

ማረጋገጫ እና የጥናቱ አፅዳቂዎች ውሳኔ መስጫ

በሒደታዊ ዘውግ የማስተማር ዘዴ መፃፍን ለማሻሻል ያለው ሚና በሠቃ ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት በኦሮምኛ አፊ-ፊት በሆኑ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኳሪነት በዳባሽ ዩሐንስ በአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ለድረ ምረቃ መርሃ ግብር የቀረበ ጥናት በውስጥና በውጭ ፈታኞች ተገምግሞ ተቀባይነት አግኝቷል፡፡

አማካሪ	ቀን	ፊርማ
ጌታቸው ስዩም (ዶ/ር)	__________	____________

የውጭ ፈታኝ	ቀን	ፊርማ
___________________________	____________	____________

የውስጥ ፈታኝ	ቀን	ፊርማ
________________________________	______________	______________

ቀን___/____/2011 ዓ.ም

ምስጋና

ይህ ጥናት ከግብ እንዲደርስ የረዳኝን ፈጣሪዬን አመሰግናለሁ፡፡ ምክንያቱም ደከመኝ ሰለቸኝ ሳልል ትኩረት ሰጥቼ ጤናዬን አሟልቶ በማቆም እንድሰራ ምክንያት ስለሆነኝ ነው ብዬ አምናለሁ፡፡ በማስከተል ዋና አማካሪዬ ለሆኑት ለዶ/ር ጌታቸው ስዩም ይህ ጥናት ተጀምሮ አስከተጠናቀቀበት ጊዜ ድረስ ያላቸውን እውቀት ከመልካም ትህትና ጋር በመለገስና ገንቢ የማሻሻያ ሀሳብ ድጋፍ ላደረጉልኝ እንዲሁም በአባታዊ ምክራቸው "ሁልጊዜ ለመማር እና ለማወቅ ፈልግ፣ጥረት አድርግ" የሚለውን አባባላቸውን ሳልዘነጋ ከልብ የመነጨ ምስጋናዬን አቀርባለሁ፡፡ በማስከተልም ረዳት አማካሪዬ ዶ/ር አብይ አሰፋ የከበረ ምስጋናዬን አቀርባለሁ፤ ምክንያቱም ከስህተቴ እንድማር ይሆናሉ ያልኳቸውን የጥናቴን ርዕሶች ላይ ሒስ በመስጠት እራሴን እንዳይ እንድፈትሽ ስላደረጉኝ፡፡ እንዲሁም የጥናቱን ትልመጥናት ከማረም አንስቶ እስከ ዋናው ጥናት ፍፃሜ ድረስ ደካማ ጎኔን ሳይንቁ ገንቢ አስተያየታቸውን ስለቸሩኝ ደግሜ ላመሰግን አወዳለሁ፡፡ ጥናቱ ስኬታማ እንዲሆን ዘንድ የገንዘብ ድጋፍ ላደረገልኝ ለጅማ ዩኒቨርሲቲ ምስጋናዬ የላቀ ነው፡፡በተጨማሪም የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ክፍል ላደረገልኝ የክለሳ ድርሳናት ትብብር ሳላመሰግን አላልፍም፤ታላቅ ግብዓት ሆኖኛልና እንዲሁም ሁልጊዜ ከጎኔ በመሆን ለምታበረታታኝ እህቴ እማዋይሽ ዮሐንስ፣ ለባለ ውለታዬ ታናሽ ወንድሜ ታሪክ ታደሰ ከመልካም ባህሪ ጋር ፈጣሪ ይባርክህ

በመጨረሻም ውድ ጊዜያቸውን ሰጥተው መረጃ እንድሰበስብ ለረዱኝ ለሠቃ ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት የአማርኛ ቋንቋ መምህራን እና ተማሪዎቹ እንዲሁም ድርሰቱን በማረም ለተባበሩኝ መምህራን የከበረ ምስጋናዬን ማቅረብ እወዳለሁ፡፡

ማውጫ

ርዕስ **ገፅ**

ምስጋና i

ማውጫ ii

አጠቃሎ v

ምዕራፍ አንድ መግቢያ 1

1.1 የጥናቱ ዳራ 1

1.2 የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት 3

1.3 የጥናቱ መሪ ጥያቄዎች 4

1.4 የጥናቱ አላማ 4

1.5 የጥናቱ አስፈላጊነት 4

1.6 የጥናቱ ወሰን 5

1.7 የጥናቱ ውስንነት 5

ምዕራፍ ሁለት ክለሳ ድርሳናት 6

2.1 ንድፈ ሀሳባዊ ቅኝት 6

2.1.1 መጻፍን የማስተማር ዘዴ 6

2.1.2 ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ 10

2.1.2.1 የሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ ታሪካዊ ዳራ 10

2.1.2.2 የሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ትምህርት አቀራረብ ንድፈ ሀሳቦች. 17

2.1.2.3 የሒደተ ዘውጋዊ መጻፍን ማስተማር አቀራረብ ጠቀሜታዎች 18

2.1.2.4 የሒደተ ዘውጋዊ ተኮር አቀራረብ ባህሪ 22

2.1.2.5 በሒደተ ዘውግ ማስተማር አቀራረብ እና ሚና ጫወታ 24

2.1.2.6 በየሒደተ ዘውግ ተኮር አቀራረብ ላይ የተሰነዘሩ ትችቶች 24

2.1.2.7 የሂደት ዘውጋዊ ዘዴ የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ 25
2.1.2.8 የዘውግ እና ሂደት ተኮር አቀራረብ ውስንነት......................27
2.1.2.9 መፃፍን በማስተማር ወቅት የዘውግ እና
የሂደት ተኮር አቀራረቦች ጥምረት 27
2.1.2.10 የዘውግና የሂደት ተኮር የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ
የክፍል ውስጥ አተገባበር.. 29
2.1.2.11 የዘውግ ሂደት ተኮር አቀራረብ ማስተማሪያ ሞዴል 31
2.2 የተዛማጅ ጥናቶች ቅኝት 33

ምዕራፍ ሶስት የምርምሩ ስነ ዘዴ 35

3.1 የአጠናን ንድፍ 35

3.2 የጥናቱ ተሳታፊዎች 35
3.3 የመረጃ መሰብሰብያ ዘዴ 35
3.3.1 ፈተና 36
3.3.2 ምልከታ.. 37
3.4 የመረጃ መተንተኛ ዘዴ 37
3.4.1 አማካይ ውጤት 37
3.4.2 መደበኛ ልይይት 38
3.4.3 ቲ ቴስት (T-Test).. 38

3.5 የሚቺጋን ትምህርታዊ የመጻፍ ክሂል ደረጃ መመዘኛ አማካይ ውጤት ... 38

3.6 ሥነምግባራዊ ትኩረቶች 39

3.7 የጥናቱ ስልተ አተገባበር 39

ምዕራፍ አራት የመረጃ ትንተና እና ውጤት ማብራርያ 41

4.1 የጥናቱ አተገባበር ትንተና.. 41
4.1.1 የሙከራ ቡድኑ የመፃፍ ክሂል ቅድመ ፈተና ክንውን 41
4.1.2 የሙከራ ቡድኑ በዘውጋዊ ዘዴ መፃፍን ማሰተማር

ክንውን አተገባበር ትንተና 44
4.1.3 የዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ የመፃፍ ክሂል ድህረ ፈተና ክንውን 55
4.1.4 የቁጥጥር ቡድኑ የመፃፍ ክሂል ቅድመ ፈተና ክንውን 58
4.1.5 የቁጥጥር ቡድን የመፃፍ ትምህርት ክንውን ትንተና 61
4.1.6 የቁጥጥር ቡድን ድህረ ፈተና ክንውን 72
4.2 የውጤት ገለፃ 75
4.2.1 በፈተና የተሰበሰቡ የመጻፍ ክሂል መረጃዎች ውጤት ገለጻ .75
4.2.2 ቅድመ ትግበራ የመጻፍ ክሂል ደረጃ 75
4.2.2.1 ድህረ ትግበራ የመጻፍ ክሂል ደረጃ 76
4.2.2.2 ድህረ ትግበራ የመጻፍ ክሂል ደረጃ በጥምር ናሙና ቲ-ቴስት 78
4.2.3 የቁጥጥር ቡድንና የሙከራ ቡድኑ የመፃፍ ክሂል ትምህርት አተገባበር ምልከታ አማካይ ውጤት ንጽጽር .. 79
ምዕራፍ አምስት 83
ማጠቃለያ፣ መደምደምያና የመፍፈትሄ ሀሳብ 83
5.1 ማጠቃለያ 83
5.2 መደምደምያ 85
5.3 የመፍትሄ ሐሳብ 86
ዋቢ ፅሑፎች 87
አባሪዎች 92

አጠቃሎ

ይህ ጥናት ሂደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማሪያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂልን በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነት ፈትሸዋል፡፡ ጥናቱም ተተኳሪ አድርጎ የተካሄደው በኦሮሚያ ክልል በጂማ ዞን በሡቃ ጮቆርሳ ወረዳ በሚገኘው ሡቃ 2ኛ ደረጃ ት/ቤት በ2011 ዓ.ም በሚማሩ በ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ ነው፡፡ ጥናቱም በፍትነታዊ ሙከራ ዘዴ ተማሪዎችን በቁጥጥር እና በሙከራ ቡድን ሁለት ክፍሎችን በመውሰድ ተካሂዷል፡፡ መረጃዎችም በፈተና እና በምልከታ የመረጃ መሰብሰብያ ዘዴዎች ተሰብስበዋል፡፡ በተደረገው አተገባበራዊ ክንውን የተገኘው መረጃ በመጠናዊና በአይነታዊ ዘዴን በመመስረት በገላጭ እስታቲክስ ስልት ተተንትነዋል፡፡ የተገኘውም ውጤት እንደሚያመለክተው በሂደታዊ ዘውግ የተማሩት የሙከራ ቡድኑ ተማሪዎች በልማዳዊው (በመርሃ ትምህርቱ) ከተማሩት የቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች በተሻለ የመጻፍ ክሂላቸው እንደተሻሻለ፣ በቂ ደረጃ ላይ እንደደረሰ፣ የመጻፍ ተሳትፎዋቸው እንደተሸሻለ፣ በመጻፍ እንደተደሰቱና የመጻፍ ጭንቀታቸው መካከለኛ መሆኑን አመልክቷል፡፡ በመሆኑም ሂደታዊ ዘውግ የመፃፍ ማስተማሪያ ዘዴን በመጠቀም የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂልን ማሻሻል፣ በቂ ደረጃ ላይ ማድረስ፣ ተሳትፎቸውን መጨመር፣ የመጻፍን ተግባር ደስተኛ ማድረግ እና የመጻፍን ጭንቀት በመቀነስ ተማሪዎችን ለደረጃቸው የሚመጥን የመጻፍ ክሂል ችሎታ ላይ ማድረስ ይቻላል የሚል አስተያየት ላይ ተደርሷል፡፡

ምዕራፍ አንድ መግቢያ

1.1 የጥናቱ ዳራ

ትምህርት የሰውን ልጅ አዕምሮ በእውቀት በማነፅ በተፈጥሮ ላይ እንዲሰለጥን የሚያደርግ ዋና መሣሪያ ነው፡፡ ለዚህም ቀዳሚው ተጠቃሽ የቋንቋ ትምህርት ነው፡፡ በቋንቋ ትምህርት ሂደት በዋናነት ትኩረት ከሚሰጥባቸው አራት መሠረታዊ የቋንቋ ክሂሎች መካከል አንዱ የመፃፍ ክሂል ነው፡፡

መፃፍ ሀሳብ ለመግለፅ የሚወክሉ ፊደላትን ወይም ቁጥሮችን በወረቀት ላይ ማስፈር እንደሆነ በዘልማድ የምናውቀው ሀሳብ ነው፡፡ ይሁን እና መጻፍ የሚለው ቃል ምንነቱ በዚህ የሚገደብ ሳይሆን እጅግ ሰፊና ጥልቅ ነው፡፡ በዊብስተር መዝገበ ቃል ላይ እንደተጠቀሰው መፃፍ ማለት በወረቀት፣ በድንጋይ ላይ ወይም በኮንፒውተር ገጽ ላይ በእርሳስ፣ በብዕር፣ በኪቦርድ ወይም በተለያዩ የመፃፍያ መሳርያዎች አማካኝነት ሆሄያት፣ ቃላትን ወይም ቁጥሮችን የሚወክሉ ምልክቶችን በመጻፍ መልዕክትን፣ ሀሳብን፣ ስሜትን፣ አስተሳሰብን ወ.ዘ.ተ ጉዳዮችን የቋንቋን ተፈጥሮአዊ ህግ ተከትሎ መግለጽን የሚመለከት መሆኑን ይነግረናል፡፡ በመሆኑም መጻፍ የብዙ ነገሮች ቅንጅት የሚፈጥረው ነገር እንደሆነ መረዳት ይቻላል፡፡

ታድያ ይህን የነገሮች ቅንብር ተጠቅመን ሀሳባችንን እንገልፅበታለን፣ መረጃ እናስተላልፍበታለን፣ መረጃ እናስቀምጥበታለን፡፡ በመሆኑም መፃፍ ፀሐፊው ባለበት ወይም በሌለበት ቦታ መልዕክት የሚተላለፍበት በመሆኑ ድርጊቱ ይበልጥ ትኩረትን የሚፈልግና ጥንቃቄን የሚሻ ነው፡፡ መልዕክቱ በንግግር ወይም በሌለበት ቦታ መልዕክት የሚተላለፉበት በመሆኑ ድርጊቱ ይበልጥ ትኩረትን የሚፈልግና ጥንቃቄን የሚሻ ነው፡፡ መልዕክቱ በንግግር ወይም በአካል እንቅስቃሴ ሊታጀብም ላይታጀብም ይችላል፡፡ ይህንን አስመልክቶ Ur (1996: 159-161) መጻፍ ሁሌም ዘላቂነት፣ ግልፅነት፣ ጥሩ አደረጃጀትና የቋንቋ መደበኛነት ሊኖረው እንደሚገባ አበክረው ይገልጻሉ፡፡ ለዚህም እንደምክንያት የሚገልፁት ፀሀፊው እና አንባቢው ግንባር ለግንባር ፀሀፊው ለአንባቢው የሚያስረዳው ነገር ስለማይኖር ነው ይላሉ፡፡

የመፃፍ ክሂል እንደ ማዳመጥና መናገር ክሂሎች ኢ-መደበኛ በሆነ መልኩ ለቋንቋው ተጋላጭ በመሆን ብቻ የሚዳብር ሳይሆን መደበኛ በሆነ የትምህርት አውድ ውስጥ በመገኘት የሚጎለብት ነው፡፡ለዚህ ነው የሰው ልጆች ሃሳባቸውን በፅሁፍ ቀርፆ ለማቆየትም ሆነ ለሌሎች ለማስተላለፍ ይችሉ ዘንድ የመጻፍ ክሂል ትምህርት ያስፈልጋቸዋል የሚባለው፡፡ በተለይ በሁለተኛ ቋንቋ ለመጻ ሂደት መጻፍን ተጠቅሞ ሐሳብን ለመግለፅ ሲሞከር የታላሚውን ቋንቋ ሰዋሰዋዊ ህግና ማህበራዊ የቋንቋ አጠቃቀምን ጠንቅቆ ማወቅ ይሻል Brown (1994)፡፡

በመሆኑም በመማር ብቻ ከምናገኛቸው ክሂሎች አንዱ መፃፍ ነው፡፡ በዚህም ክሂል በመጠቀም ማስታወሻ፣ ማስታወቂያ፣ ደብዳቤ፣ ዘገባ፣ መጣጥፍ፣ ልቦለድ፣ ግጥም፣ ድራማ.... የተለያዩ የጽሁፍ ቅርጾች ይፅፋሉ፡፡ ተማሪዎችም ይህንን ክሂል ተጠቅመው ሀሳባቸውን የመግለፅ ችሎታ ሊኖራቸው ይገባል፡፡

የመጻፍ ክሂል በትምህርት የሚገኝ በመሆኑ የአፌ-ፌትነት ማህበራዊ መነሻ አይወስነውም፡፡ ስለሆነም በመጻፍ አማካኝነት የሚደረግ ተግባቦት በዋናነት የትምህርት ውጤት በመሆኑ ከፊደል አጣጣል ጀምሮ እስከ አንቀፅ አወቃቀር በየደረጃው መማር ያስፈልጋል፡፡ የመፃፍን ክሂል በትክክል ለመተግበርም የንግግር ድምፆችን ወካይ በሆኑ ምልክቶች በአግባቡ ጥቅም ላይ ማዋል ይጠይቃል፡፡ ምክንያቱም ሀሳብን በጽሁፍ ለማስተላለፍ ሲፈልግ እንደ ማዳመጥና መናገር ክሂሎች አጋዥ ስሜታዊና አካላዊ መግለጫዎች (የፊት ገፅታ፣ የድምጽ ቅላፄ፣ ድግግሞሽ፣ የሰውነት እንቅስቃሴ ወዘተ.) ጽሁፍን አጅበው ስለማይቀርቡ መልዕክቱን በትክክል ለማስተላለፍ ይቻል ዘንድ በቋንቋ አጠቃቀም፣ በሃሳብ አደረጃጀት፣ በቃላት አመራረጥና አሰላለፍ በኩል በጥንቃቄና በማያሻማ መልኩ ተዘጋጅቶ መቅረብ ይጠበቅበታል Byrne (1991) እና Hedge (1988)፡፡

ጥሩ ጽሁፍ ሊዘጋጅ የሚችለው የአጻጻፍ ህግን በመማር ብቻ ሳይሆን ልምምድ በማድረግም ጭምር ነው፡፡ የሚደረገውም ልምምድ በተወሰኑ ጊዜያት ብቻ የሚከናወን ሳይሆን ተማሪዎች ረዘም ያለ ጊዜ ወስደው በሂደት የሚተገብሩት ሲሆን ነው Norrish (1990)፡፡ ይህ ደግሞ የመጻፍ ክሂል ትምህርትን ውስብስብ ያደርገዋል፡፡

የመጻፍ ትምህርትን የፊደላትን ቅርጽ ከማስለየት ጀምሮ ተማሪዎች ቃላትን ዓረፍተ ነገሮችን እና አንቀፆችን ከዚያም ከፍ ሲል አንድ የተሟላ ፅሁፍን መጻፍ የሚችሉበትን

ክሂል እንዲያገኙ በየደረጃው ይቀርባል፡፡ ለተማሪዎች የምናቀርበው የመጻሃፍ ትምህርትን በእለት ተእለት ህይወታቸው ውስጥ የሚገለገሉበትንና የሚያገለግሉበትን ክሂል የሚያስገኝላቸው ሊሆን እንደሚገባ የመስኩ ምሁራን ይገልፃሉ፡፡

በመሆኑም የቋንቋ መምህራን የተለያዩ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴዎችን መቅረጽ እንደሚገባቸው Smith (1982:27) ያስረዳሉ፡፡ ላለፉት ሃያ አመታትም ውጤት ተኮርና ሒደት ተኮር ዘዴ መጻፍን በማስተማር ረገድ በቋንቋ መማሪያ ክፍል ውስጥ ገኘው እንደነበሩ ይጠቅሳሉ፡፡ Swales(1990), Tribble(1996), Gee(1997) ላለፉት አስርት አመታት ደግሞ ሒደታዊ ዘውግ የመጻፍ ማስተማሪ ዘዴ ተቀባይነትን እያገኘ የመጣ መጻፍን ማስተማሪያ ሁኖ በማገልገል ላይ እንደሚገኝ ይጠቅሳሉ፡፡

ይሁን እና የእነዚህን የማስተማርያ ዘዴዎች ውጤታማነት በመፈተሸ ረገድ ይህ የማስተማርያ ዘዴ የተሻለ ነው የሚል የተለያዩ ጥናቶች መካሄዳቸው ይታመንበታል፡፡ የዚህ ጥናት አላማም ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ የተማሪወችን የመጻፍ ክሂል በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነት በመፈተሸ ዘዴው የተማሪዎችን የመፃፍ ክሂል እስከምን ያህል ድረስ ሊያሻሽል ይችላል? የሚለውን ጥያቄ መመርመር የጥናቱ አብይ ጉዳይ ነው፡፡ ጥናቱም በሠቃ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ኦሮምኛ አፈ ፈት በሆኑ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎችን ተተኳሪ በማድረግ ተካሂዷል፡፡

1.2 የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት

በአፍ መፍቻም ሆነ በሁለተኛ ቋንቋ መጻፍን መማር ለተማሪዎች አስቸጋሪ ከመሆኑም በላይ ከመካከላቸው መጻፍን በሚገባ የሚካኑት ጥቂቶች መሆናቸው ይስተዋላል፡፡ ከዚህም የተነሳ በጽሁፍ ሐሳብን መግለጽ ለብዙ ተማሪዎች አስቸጋሪ ሒደት ተደርጎ የሚታይ ከመሆኑም በላይ በጣም የሚያስጨንቃቸው ተግባር መሆኑን Richards(1990:100) ያስገነዝባሉ፡፡ በተለይ በሁለተኛ ቋንቋ ማስተማሪያ አውድ መጻፍን ማስተማር ከባድ እንደሆነ ይታሰባል፡፡ ነገር ግን ይህ ሁኔታ በአፍ መፍቻ ቋንቋም የሚታይ ችግር እንደሆነ Recard and Nandya(2002) ያስገነዝባሉ፡፡ ይሁንና እነዚህን ችግሮችን ለማስወገድ በተለያዩ ጊዜያት የተለያዩ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴዎች እንዲቀረጹ ሆነዋል፡፡ ይህ ጥናትም ሒደተ ዘውጋዊ መፃፍን ማስተማር ዘዴ ውጤታማነትን ፈትሸዋል፡፡ ምክንያቱም አጠኚው በሚያስተምርበት ትምህርት ቤት ተማሪዎች ለመጻፍ ሲቸገሩ፣ የመጻፍ ክንውንን

እንደ ከባድ ተግባር ሲመለከቱት፣ ሲጨናነቁና የመጻፍ ተሳትፎዋቸውም ዝቅተኛ መሆኑ ዘውትር በቋንቋ የመጻፍ ክፍለ ጊዜ የሚያስተውለው ጉዳይ በመሆኑ ምናልባትም ካሉ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴዎች በሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ ቢማሩ ለደረጃቸው የሚመጥን የመጻፍ ክሂል ላይ ሊደርሱ ይችላሉን? የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ ጥናቱን ማካሄድ አስፈልጓል፡፡

1.3 የጥናቱ መሪ ጥያቄዎች

ይህ ጥናት ሒደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ኪሂልን እስከምን ድረስ ሊያሻሽል ይችላል? የሚለውን የሚፈትሽ ይሆናል፡፡ የሚከተሉትን ንዑሳን ጥያቄዎችን ይመልሳል፡፡

1. በሒደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ዘዴ የተማሪዎችን የመፃፍ ክሂል ሊያሻሽል ይችላልን?
2. ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ በተማሪዎች መጻፍ ላይ ተጽእኖ የሚያሳድሩ ተውላጠችን ይቀንሳልን? የሚሉት ጥያቄዎች በዚህ ጥናት መልስ የሚሰጥባቸው ይሆናል፡፡

1.4 የጥናቱ አላማ

የዚህ ጥናት ዋና አላማ ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ ውጤታማነትን መፈተሽ ነው፡፡ በዝርዝርነትም የሚከተሉትን አላማዎችን አካቷል፡-

1. ሒደተ ዘውጋዊ የመፃፍ የማስተማርያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል ማሻሻሉን መመዘን፡፡
2. ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ በተማሪዎች የመጻፍ ሒደት ላይ ተጽእኖ የሚያሳድሩ ተውላጦችን መቀነሱን መመልከት ናቸው፡፡

1.5 የጥናቱ አስፈላጊነት

ይህንን ጥናት ለማጥናት ያስፈለገበት ምክንያት ጥናቱ ውጤታማ ከሆነ የሚከተሉትን ጠቀሜታዎች ይኖረሩታል ተብሎ ስለታሰበ ነው፡፡

- ✓ ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማር ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂልን ማሻሻል ከቻለ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂልን ለማሻሻል እንደ ግብዓትነት ሊያገለግል ይችላል፡፡

- ✓ መምህራን በሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ በማስተማር በተማሪዎቻቸው ላይ በሚያዩት ለውጥ የሞያ እርካታ ይሠማቸዋል፡፡
- ✓ ተማሪዎች በሒደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማሪያ ዘዴ ተምረው የመፃፍ ክሂላቸውን ማሻሻል ከቻሉ በተማሪዎች የመጻፍ ክሂል መቀነስ ላይ ለሚነሱ ጥያቄዎች የተወሰነ መልስ ሊሰጥ ይችላል፡፡

1.6 የጥናቱ ወሰን

ይህ ጥናት ሒደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማር ዘዴ የተማሪዎችን የመፃፍ ክሂል በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነት ፈትሸዋል፡፡ ይሁንና የተለያዩ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴዎች ቢኖሩም ይህ ጥናት ግን ሒደታዊ ዘውግ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነትን ፈትሸዋል፡፡ ዘዴውንም አተገባበራዊ ሒደቱ ላይ ብቻ በማተኮር ውጤታማነቱን ለመፈተሽ ጥናቱ ተካሂዷል፡፡ ጥናቱም በኦሮሚያ ክልላዊ መንግስት በጂማ ዞን በሰቃ ጮቆርሳ ወረዳ በሰቃ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኳሪነት ተካሂዷል፡፡ ይህንንም የጥናት አከባቢ ለመምረጥ ምክንያት የሆነው ለአጥኚው ቅርብ በመሆኑና ግዜውን በአግባቡ እንዲጠቀም ያስችለዋል በማለት አንፃር ነው፡፡ በተጨማሪም ሌሎች የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴዎችን ማለት ምውጤት ተኮር እና ሂደታዊ የማስተማርያ ዘዴን አይመለከትም፡፡

1.7 የጥናቱ ውስንነት

ይህ ጥናት ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነት ፈትሸዋል፡፡ ይሁንና ጥናቱ ተግባራዊ ሙከራን የሚፈልግ በመሆኑ የተለያዩ ተጽእኖዎች ይወስኑታል፡፡ በተለይም የዘዴውን አተገባበራዊ ሒደትን በተመለከተ የሙከራ ቡድኑን ተማሪዎች በሒደተ ዘውግ ለማስተማር አጥኚው መሳተፉ በሚገኘው ውጤት ላይ ተጽእኖ ሊኖረው በመቻሉ በተቻለ መጠን አጥኚው እራሱን ከአድሏዊ አመለካከት መጽዳት እንዳለበት ይመከራል፡፡ በዚህ ጥናት አጥኚው እንደ መምህር ሆኖ የማገልገሉ ምክንያትም በትምህርት ቤቱ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ሁለት ብቻ መሆናቸው ለምልከታ እና ለእርማት ሌላኛውን መምህር ማስተባበሩ ግዴታ በመሆኑ ነው፡፡ ይህ ጉዳይ በምልከታና በእርማት ላይ የራሱን የሆነ ተጽእኖ ይፈጥራል የሚል ስጋት በመኖሩ ከእንግሊዘኛ ቋንቋ መምህራን በምልከታው ላይ እንዲሳተፉ ተደርገዋል፡፡

ምዕራፍ ሁለት

ክለሳ ድረሳናት

በዚህ አውደ ርእስ ስር ከጥናቱ ጋር ተያያዥነት ያላቸው ንድፈ ሐሳባዊና ተዛማጅ ጽሑፎች በሰፊው ተዳሰዋል፡፡ እነዚህም ንድፈ ሐሳቦችና ተዛማጅ ጽሁፎች ጥናቱን ከመነሻ እስከ መድረሻው በማገዝ ረገድ ጉልህ ሚናን ተጫውተዋል፡፡

2.1 ንድፈ ሀሳባዊ ቅኝት

በዚህ አውደ ርዕስ ስር ከጥናቱ ጋር ተያያዥነት መጻፍን የማስተማር ዘዴዎች፣ ሒደተ ዘውጋዊ መፃፍን የማስተማር ዘዴን ታሪካዊ ዳራ፣ የሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ ምንነት፣ የሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ አቀራረብ፣ የሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ ገጽታ፣ የሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ ንድፈ ሐሳባዊ መነሻዎች፣ የሒደተ ዘውጋዊ ዘዴ ጠቀሜታዎች፣ የሒደተ ዘውጋዊ ዘዴ ባህሪ፣ የሒደተ ዘውጋዊ አቀራረብና ሚና ትወና፣ በሒደተ ዘውጋዊ መጻፍን ማስተማሪያ ዘዴ ላይ የተሰነዘሩ ትችቶች እና ወዘተ ጉዳዮች ይቃኛሉ፡፡

2.1.1 መጻፍን የማስተማር ዘዴ

ማስተማር ተማሪዎች እንዲያከናውኑ የሚፈለገውን ግብ ወስኖ ወደ እዚያ ግብ ለመድረስ የሚከናወን ተግባር እንደሆነ Ornstayin and Lsli (2000) ይገልፃሉ፡፡ ቋንቋንም ማስተማር የቋንቋውን ክሂል እና እውቀት ለማስተማር የሚከናወን ተግባራዊ ሂደት ነው፡፡ እንደ Richadsen (1986) ደግሞ የተወሰነ የቋንቋ ክሂል እና እውቀትን ለማስገንዘብ የሚከናወን ነው የክፍል ውስጥ እንቅስቃሴ ማስተማርያ ዘዴ ከሚቀርበው የትምህርት ይዘትና አይነት ጋር በጥብቅ የተያያዘ ነው በማለት ያስረዳሉ፡፡ ተማሪዎች እንዲማሩ የሚፈለገው የአፍ መፍቻ ወይም የሁለተኛ ቋንቋ ከሆነ ለምን? እንዴት? ምን? ማስተማር እንደሚገባ ማወቅ ያስፈልጋል፡፡

ሰው በመፃፍ በኩል ይማራል፣ ያስባል፣ እውቀትን የግል ገንዘቡ ማድረግ ይችላል፡፡ በተጨማሪም መጻፍ አዲስ ሀሳብን የማመንጨት ዘዴ በመሆን ሀሳብን በሚታይና ግልፅ

በሆነ መልኩ መዝግቦ ለሌሎች ለማስተላለፍ፣ ምሁራን እውቀታቸውን እንዲያንፀባርቁበት፣ በማህበራዊ ህይወትም ውስጥ ማስታወሻ ለመያዝ፣ ደብዳቤ ለመፃፍና ዘገባዎችን ለማቅረብ አስፈላጊ ይሆናል በማለት Triyohub(1990:2) ያስረዱናል፡፡ እንደ Brawon(2004:222) የመፃፍ ትምህርት የፊደላትን ቅርፅ ከማስለየት ጀምሮ ተማሪዎች ቃላትን፣ አረፍተ ነገሮችን እና አንቀፆችን ከዚያም ሲያልፍ አንድ የተሟላ ፅሁፉን መፃፍ የሚችሉበትን ክሂል እንዲያገኙ በየደረጃው ይቀርባል፤ ለተማሪዎች የምናቀርበው የመፃፍ ትምህርት በእለት ተእለት ህይወታቸው ውስጥ የሚገለገሉበትን እና የሚያገለግሉበትን ክሂል የሚያስገኝላቸው ሊሆን እንደሚገባ ያስረዳሉ፡፡ በአሁኑ ጊዜ በስፋት እየተሠራባቸው ያሉ ዋና ዋና የመፃፍ ክሂል ትምህርት አቀራረብ ዘዴዎች ሁለት መሆናቸውን ምሁራን ይገልፃሉ፡፡ እነሱም ውጤት ተኮር ፅህፈት (Producat Focused writing) እና ሂደታዊ ፅህፈት (Process writing) ናቸው Richards (1990፡106) እና Nunan (1989፡36)፡፡

ውጤት ተኮር ፅህፈት ከስሙ መገንዘብ እንደሚቻለው ይህ አቀራረብ የሚያተኩረው በሂደቱ ላይ ሳይሆን ተማሪዎች በሚፅፉት የመጨረሻ ስራ ላይ ነው፡፡ አላማውም ተማሪዎች በሚያከናውኗቸው የፅህፈት ተግባራት ትክክለኛ ሆነው እንድገኙ ማስቻል ነው፡፡ ስለሆነም ተማሪዎች የፃፏቸው ፅሁፎች ከተነባቢነት፣ የሰዋሰው ስርአትን ከመጠበቅ፣ ከአረፍተ ነገር አወቃቀር፣ ከስርአተ ነጥብ አጠቃቀም ወዘተ. አኳያ ይገመገማሉ (Nunan 1989)፡፡

በውጤት ተኮር ፅህፈት ተማሪዎች የተለያዩ ፅሁፎችንና አንቀፆችን እንዲያዋቅሩ ልምምድ ያደርጋሉ፡፡ ዋና ትኩረቱም ስህተት የሌለበት ፅሁፍ እንዲያዘጋጁ ማድረግ ስለሆነ የሰዋሰዋዊ ህጐች በተለያዩ አረፍተ ነገሮች እንደሞዴል ሆነው ይቀርባሉ፡፡ ይህ የሚሆነው ተማሪዎች በራሳቸው በሚፅፉበት ወቅት በትክክል እንድተገብሩ ለማሣየት ነው፡፡ በደንብ እንዲለማመዱም ደግመው እንድፅፉት ይደረጋል፤ ከዛም ውስን በሆኑ መልመጃዎች ከተለማመዱ በኋላ ቀስ በቀስ ወደ ነፃ ፅህፈት ይሸጋገራሉ (Richards 1990)፡፡ ውጤት ተኮር ፅህፈት ሶስት የፅህፈት ደረጃዎች አሉት፡፡ እነሱም ውስን ፅህፈት (controlled writing)፣ መር-ፅህፈት (Guided writing) እና ነፃ (ልቅ) ፅህፈት (free writing) ናቸው (Richards 1990፣107) እና Byrne (1991፣116)፡፡

የውስን ፅህፈት መልመጃ በአመዛኙ በጀማሪ ተማሪዎች ለሚካሄድ የፅህፈት ትምህርት የሚቀርብ ሲሆን፣ ተማሪዎች ወደ መር-ፅህፈት ከመሸጋገራቸው በፊት የሚለማመዱበት የመጀመሪያው ክንውን ነው፡፡ በዚህ የፅህፈት ደረጃ ተማሪዎች የፅህፈቱን ስራ

የሚያከናውኑት በመምህሩ የሚሠጠውን ትዕዛዝ በመከተል የሚቀርብላቸውን ሞዴል ፅሁፍ ደጋግመው በመፃፍ ነው፡፡ የዚህም ዋና አላማ ስህተት የሌለው ፅሁፍ እንዲያዘጋጁ ለማድረግ ነው (Richards 1990)፡፡ መር-ፅህፈት ይህ የፅህፈት ደረጃ ተማሪዎችን ወደ ነፃ ፅህፈት የሚያሸጋግር ድልድይ ሲሆን፣ ከውስን ፅህፈት በተሻለ ተማሪዎች የራሳቸውን ሃሣብ ጨምረው እንዲፅፉ እድል የሚሠጥ ነው፡፡ በመሆኑም ሞዴል ፅሁፎችን ከተገነዘቡ በኋላ በራሣቸው ተነሣሽነት ሃሣብ እያፈለቁ ለመፃፍ ጥረት የሚያደርጉበት የፅህፈት ደረጃ ነው (Byrne 1991)፡፡ ነፃ ፅህፈት ከመር-ፅህፈት ቀጥሎ የሚመጣ፣ በውጤት ላይ ያተኮረ የመጨረሻ ደረጃ ነው፡፡ ይህ የፅህፈት ደረጃ ከውስንም ሆነ ከመር-ፅህፈት የበለጠ ለተማሪዎች ነፃነት የሚሠጥ ነው፡፡ ስለሆነም ተማሪዎች በውሱንና በመር-የፅህፈት መልመጃ ያገኙትን እውቀትና ልምድ በማዋሃድ በተሰጣቸው ወይም እራሣቸው በመረጡት ርዕስ ድርሠት ይፅፋሉ (Byrne 1991)፡፡ ከምሁራኑ ሃሳብ ለመረዳት እንደተቻለው ውጤት ተኮር ፅህፈት ትኩረት የሚያደርገው በፅሁፉ ሂደት ላይ ሳይሆን የመጨረሻ ውጤት ላይ ነው፡፡ በመሆኑም የተማሪዎች ፅሁፍ የሚገመገመው ከሰዋሰዋዊ ትክክለኛነት፣ ከአንቀፅ አደረጃጀትና ከቃላት አጠቃቀም አንፃር ስለሆነ ስህተት እንዳይፈፀም ከፍተኛ የሆነ ጥንቃቄ ይደረግበታል፡፡ ሂደታዊ ፅህፈት ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የውጤት ተኮር ፅህፈት ምትክ ሆኖ እንድሠራ የተጀመረ ዘዴ ሲሆን፣ ትኩረቱም የፅሁፉ የመጨረሻ ውጤት ላይ ሣይሆን ሂደቱ ላይ እንደሆነ ምሁራን ይገልፃሉ፡፡ ከነዚህም መካከል Emelie and Nathalie (2007፣6) "በሂደታዊ አቀራረብ ፀሀፊው የተለያዩ ደረጃዎችን ማለፍ ይጠበቅበታል፤ ደረጃዎቹም ማቀድ፣ ሀሣብን ማደራጀት፣ መተርጐምና የመጨረሻውን ፅሁፍ ማሻሻል ናቸው" በማለት የገለፁት ሲሆን፣ Brown (2001፣336) ደግሞ "ሂደታዊ ፅህፈት በቋንቋ ትምህርት ሂደት ዋነኛው ዘዴ ነው" በማለት አጠናክረውታል፡፡

በሂደታዊ የፅህፈት ትምህርት መምህራን በተቻለ መጠን በክፍል ውስጥም ሆነ ውጪ እንድለማመድ ተማሪዎችን ማበረታታትና ፅህፈት በሚያስተምሩበት ጊዜም ከመጀመሪያው ደረጃ ጀምረው እስከ መጨረሻው ከእነሱ ጋር መቆየት አለባቸው፡፡ በዚህ ሂደትም ከተማሪዎች ስራ የአንዱን በመውሠድ የራሣቸውን ማስተካከያ አክለውበት ሠሌዳ ላይ መፃፍ፣ ከዚያም ተማሪዎች ጥንድ ጥንድ ሆነው ልዩነቱን እንዲወያዩበት በማድረግ ለመጀመሪያ ረቂቃቸው የማሻሻያ መንገዶችን እንዲፈልጉ ማበረታታት ያስፈልጋል (Hedge 2005)፡፡

ሂደታዊ የፅህፈት ትምህርት አቀራረብ የሚያተኩረው ተማሪዎች አንድን የፅህፈት ተግባር እንዴት አድርገው ጀምረውና አቀናጅተው በራሣቸው መፃፍ ይችላሉ በሚለው ላይ ነው፡፡ በመሆኑም በመጀመሪያዎቹ የፅሁፍ ደረጃዎች የመምህራን ሚና ማስተካከል ሣይሆን ለሚፅፉት ረቂቅ ሁኔታዎችን ማመቻቸትና ግብረ መልስ መስጠት ነው፡፡ ስለሆነም ይህ አቀራረብ ተማሪዎች በፅሁፉ ውስጥ ያሉትን ደረጃዎች ተገንዝበው የተሻለ ፅሁፍ እንዲያዘጋጁ እድል ስለሚፈጥር ለፅህፈት ክህሎት ዕድገት አስተዋፅኦ አለው (Kroll 1990)፡፡

ሂደታዊ ፅህፈት ሶስት የተግባር ደረጃዎች ያሉት መሆኑን ምሁራን ይገልፃሉ፡፡ እነዚህም ቅድመ ፅህፈት (pre-writing)፣ ማርቀቅ (drafting) እና መከለስ (revising) ናቸው (Richards 1990፣ 108-109 እና Hedge 1988፣ 22-24)፡፡ የነዚህ ምሁራን አከፋፈል እንደሚከተለው በዝርዝር ቀርቧል፡፡

ቅድመ ፅህፈት ይህ በሂደታዊ ፅህፈት የመጀመሪያው ደረጃ ነው፡፡ ተማሪዎች ለመፃፍ ብዕርና ወረቀት ከመያዛቸው በፊት ራሣቸውን የሚያዘጋጁበት፣ የመፃፊያ ርዕስ የሚመርጡበት፣ ሀሣብ የሚያሰባስቡበት፣ ስለፅሁፉ አላማ የሚያስቡበትና ለማን እንደሚፅፉ አንባቢዎችን የሚለዩበት ደረጃ ነው፡፡ የፅህፈትን አላማ በተመለከተ Hedge (1988፣21) "የማስመስል ዘገባ ነው የምፅፈው? ወይስ አንድ ነገር እንዴት እንደሚሠራ ግልፅና ዝርዝር የሆነ መረጃ ለመስጠት ነው? ለጓደኛ ግብዣ የሚላክ ደብዳቤ ነው? ወይስ የስራ ማመልከቻ ደብዳቤ ነው?" በማለት ገልፀውታል፡፡ ስለዚህ ተማሪዎች ስለፅሁፉ አላማ ግንዛቤ ካዳበሩ ከርዕሠ ጉዳዩ ጋር አብረው የሚሄዱ ቃላት ለመምረጥና ለማቀናጀት ቀላል ይሆንላቸዋል፡፡"

ማርቀቅ ሁለተኛው የፅህፈት ደረጃ ሲሆን፣ በቅድመ ፅህፈት የተሰበሰቡ ሃሣቦችን ወረቀት ላይ የማስፈር ሂደት የሚከናወንበት ነው፡፡ በዚህ የፅህፈት ሂደት ተማሪዎች ትኩረታቸውን ይዘቱ ላይ የሚያደርጉበት፣ ሃሣባቸውን የሚያብራሩበት፣ ፅሁፍን ቅርፅ የሚያሲዙበት፣ ተጨማሪ ሀሣብ የሚያመነጩበት፣ ግልፅ በሆነና አሻሚነት በሌለው ቋንቋ የሚፅፉበት ደረጃ ነው፡፡ በማርቀቅ ሂደት ቅድሚያ የሚሠጠው ለይዘት ትክክለኛነት ቢሆንም ለፅሁፉ ተግባር ላይ የዋሉ እንደ ስርአተ ነጥብ፣ ሠዋሠው፣ የቃላት ምርጫ፣ የሆሄያት አጣጣል፣ ወዘተ. ትኩረት ይደረግባቸዋል፡፡ ተማሪዎች ያረቀቁትን ፅሁፍ መግቢያ፣ ዋና ሃሣብና መደምደሚያ በማለት ይከፋፍላሉ (Richarads 1990 እና Guth 1989)፡፡

መከለስ የሂደታዊ የፅህፈት አተገባበር የመጨረሻው ደረጃ ነው፡፡ ተማሪዎች ቀደም ሲል ያረቀቁትን ፅሁፍ መለስ ብለው ከሰዋሰው፣ ከስርአተ ነጥብ አጠቃቀም፣ ከሃሣብ ተያያዥነት እና ከመልዕክት ግልፅነት አኳያ ትክክል መሆኑን የሚያረጋግጡበት የክንውን ደረጃ ነው በመሆኑም የፃፉትን ደጋግመው በማንበብ ለአንባቢ ያስቸግራሉ የሚሏቸውን ቃላት የሚያወጡበትና በሌላ የሚተኩበት፣ እንዲሁም የተዘለሉ ሃሣቦች የሚሟሉበት ክፍል ነው፡፡ (Richards 1990)፡፡ በተጨማሪም Hedge (1988፣23) "በአርትኦት የፅህፈት ሂደት ልክ መሆንና አለመሆኑን በማረጋገጥ የመጨረሻ ማስተካከያ ተደርጐበት ፅሁፉ ባለቀ ደረጃ ለአንባቢው ተደራሽ የሚሆንበት ነው" በማለት ገልፀውታል፡፡ የአርትኦቱም ሂደት የሚከናወነው በራሱ በተማሪው፣ በጓደኞቹ ወይም በመምህሩ ሊሆን ይችላል፡፡

ከላይ ለመረዳት እንደተቻለው ውጤታማ ፅህፈት የሚባለው በነዚህ አፃፃፍ ሂደቶች ያለፈ ከሆነ ነው፡፡ ክሂሉን ለማዳበር እነዚህ ሂደቶች ጠቃሚ ከመሆናቸውም በላይ ለፅሁፍ ተግባቦትም የራሣቸው የሆነ ድርሻ አላቸው፡፡ በአጠቃላይ ሂደታዊ ፅህፈት ትኩረቱ የተለያዩ የፅህፈት ደረጃዎችን በማለፍ የመጨረሻው ውጤት ላይ መድረስ ስለሆነ ተማሪዎች ደረጃዎቹን በትክክል በመተግበር ጥሩ ፅሁፍ እንዲያዘጋጁ ማበረታታት ያስፈልጋል፡፡

2.1.2 ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ

2.1.2.1 የሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ ታሪካዊ ዳራ

ባለፉት ዓመታት ተፈጥሮአዊ አቀራረብ በተለያዩ ቋንቋዎች የማስተማርያ ዐውዶች ውስጥ ጥቅም ላይ ውሏል፡፡ ይህ አቀራረብ መሰረት የሚያደርገው ተማሪው በበቂ ሁኔታ ለቋንቋው ከተጋለጠ ተፈጥሮአዊ በሆነ መንገድ እና በአጋጣሚ ቋንቋን ይማራል የሚል ነው (Erasnen & Terrel, 1983):: መምህራን ተፈጥሮአዊ አቀራረብን ስራ ላይ ሲያውሉ ግብዓቱን ካቀረቡ በኋላ ብዙ ጊዜ ጣልቃ መግባት አይፈልጉም ለዚህ ምክንያቱ ጣልቃ መግባት በትምህርት ላይ ችግር ይፈጥራል የሚል ነው፡፡ በዚህ መሰረት በተፈጥሮአዊ አቀራረብ በአብዛኛው ጊዜ በክፍል ውስጥ የሚደረገው መስተጋብር በተማሪዎች መካከል ነው፡፡ የመምህሩ ሚና የቀረቡ ግብዓቶችን በመቆጣጠር የተገደበ ነው፡፡ በዚህ አቀራረብ ተማሪዎች ቋንቋን በመማር ረገድ ከነሱ ስለሚጠበቀው ነገር ያላቸው ግምት አነስተኛ ነው፡፡

በቅርብ ጊዜያት ይህ ተፈጥሮአዊ አቀራረብ ነቀፌታ ተሰንዝሮበታል፡፡ ለዚህ ምክንያቱ "የማይታይ ስነ ትምህርታዊነትን (Invisible pedagogy) መሰረት ያደረገ መሆኑ ነው፡፡ ብዙ ምሁራን የመማር ማስተማር አቀራረብ "የሚታይ ስነ ትምህርታዊ" መሰረት ያደረገ መርህ እንዲኖር ሀሳብ ያቀረቡ ሲሆን ሀሳባቸው ተማሪዎች በግልፅ ምን መማር እና መዳሰስ እንዳለባቸው የሚገልፅ እና እንዲሁም በዚህ ግልፅ አቀራረብ በመማር ማስተማሩ ሂደት መምህሩ ከተማሪዎች ጋር የሚቀራረብበትን ስነ ዘዴ እንዲጠቀም የሚያስችሉ እና እንዲሁም ተማሪዎች ዕውቀታቸውን እና ክሂላቸውን እንዲያሳድጉ ተገቢውን ድጋፍ ሊያደርግላቸው የሚያስችለው መሆን ይኖርበታል (Bernstein, 1990:73)፡፡

ተማሪዎች ዐውዳዊ እና ስነ ልሳናዊ ገፅታዎችን በሚገባ በማስተዋል ፅሁፍን ቅርፅ ለማስያዝ እና ለማዋቀር እንዲችሉ ግዛቤያቸውን ማሳደግ ያስፈልጋል፡፡ ለዚህ የዘውግ ተኮር አቀራረብ ጥሩ ጠቀሜታ ይኖረዋል፡፡ በትምህርት እና በሌሎች መስኮች የዘውግ አቀራረብን በማስተዋወቅ ረገድ አውስትራሊያ የመጀመሪያዋ ተጠቃሽ ሀገር ናት (Macken-horarik,m(2001)፡፡ የዘውግ አቀራረብ "የሚታይ ስነ ትምህርታዊነት" ሆኖ ቋንቋን ለማስተማር ስራ ላይ ውሏል፡፡ የዘውግ አቀራረብ ትኩረት የሚያደርገው ተማሪው ስለ ቋንቋ ግልፅ የሖነ ዕውቀት እዲኖረው ማድረግ ሲሆን በመምህሩ እና በተማሪው እንዲሁም በተማሪው እና በተማሪው መካል ለሚኖረው መስተጋብር ዋጋ ይሰጣል፡፡

በዘውጋዊ አቀራረብ ስራ ላይ የሚለው ዘዴ መሰረት የሚያደርገው በራሺያው እና በአሜሪካዊ የስነ ልቡና እና የስነ ትምህርት ምሁራን Vygotsky,(1934/1978) and Burner,(1966) ስራዎች ላይ ነው፡፡ Vygotsky እዳቀረቡት ሀሳብ በማንኛውም የክሂል ዘርፍ የእያንዳንዱን ተማሪ ዕውቀት ወይም ግዛቤ ሁለት የዕድገት ደረጃዎች አሉት፡፡ የመጀመርያው በነፃነት የሚከናውን ደረጃ ሲሆን ሁለተኛ ደግሞ በማህበረሰብ ውስጥ የተለያየ ችሎታ ካላቸው ሰዎች ጋር በሚፈጠር መስተጋብ ችሎታን ማሳያ ደረጃ ነው፡፡ በነዚህ በሁለቱ ደረጃዎች መካል ያለውን ክፍተት Vygotsky "ቅርበት ያለው እድገት (The zone of proximal development) ብለው ይጠሩታል (Freez and Joyce, 2002 25-26)::

በVygotsky የዕድገት እሳቤ መሰረት የሚያደረገው የመማር ሞዴል ስለ ቋንቋ መማር ሁለት ሀሳቦችን ያቀርባል

1. መምህሩ ተማሪው በቋንቋ ምን እንደሚሰራ ብቻ ትኩረት የሚያደርግ ከሆነ ይኸውም ተማሪው በራሱ ብቻ የሚከወን ከሆነ ምንም አይነት መሻሻል አያመጣም፡፡
2. መምህሩ ተማሪዎችን የሚደግፍ ከሆነ ያለባቸውን ክፍተት ይሞላል፡፡ እውነተኛ ትምህርት እና መሻሻል ይገኛል፡፡

ይህ ሞዴል እንደሚያመለክተው ተማሪዎች ግብአት ቀርቦላቸው በራሳቸው ችሎታ ብቻ መማራቸው በቂ አለመሆኑን ያሳያል፡፡ Vygotsky ባቀረቡት ሀሳብ ትምህርት በተማሪው እና በመምህሩ ትብብር የሚከናወን ነው፡፡ ይህ ትብብር የሚያሳየው በቋንቋ ትምህርት ሂደት በመምህሩ እና በተማሪው መካል የሚካሄድ ግንኙነት መኖሩን ነው፡፡

"ዘውግ" ስነ ፅሁፍን ብቻ የሚያመለክት ሳይሆን ወደፊት ሊሆኑ የሚች እና በየዕለቱ በተደጋጋሚ የሚከሰቱ በተለየ ባህል ውስጥ የሚገኙ ትምህርታዊ እና ስነ ፅሁፋዊ ሁኔታዎችን ይይዛል፡፡ (Hammon and Derewiant, 2003)፡፡ በምዕራባዊያን ሀገራት" ዘውግ ወይም የፅሁፍ አይነት በንግግር ወይም በፅሁፍ ብዙ ጊዜ የሚገለፀው ወይም የሚመደበው በቀዳሚነት በማህበራዊ አላማ ነው፡፡ Swales (1991) Derewiank (2003) እንደ አስያየት ተመሳሳይ አለማ ሚጋሩ ዘውጐች ተመሳሳ የፅሁፍ አይት ይመለከታሉ ሲሉ Derewiank (2003) ደግሞ ማህበራዊ አላማዎችን ቀዳሚ በማድረግ ስድስት ሁኔታዎችን ማለትም፡-

1. ታሪክ መንገር (Narrative) ለማዝናናት ታሪክ መንገር
2. መዘርዘር (Recount) የሆነውን መንገር
3. የመረጃ ዘገባ (Information report) እውነተኛ መረጃዎችን መስጠት
4. መመሪያ (Instruction) ለአንባቢ ወይም ለአድማጭ እንዴት እንደተከናወነ መንገር
5. ማብራሪያ (Explanation) እንድ ነገር ለምን ወይ እዴት እደተከናወነ መንገር
6. ማብራሪያ ፅሁፍ (Expository tex) አመለከትን ማቅረብ ወይ መንገርን ለይተው አቅርበዋል፡፡

እነዚህ ማህበራዊ ዓላማ ያቸው የዘውግ ፅሁፎች የፅሁፍን ስነ ልሳናዊ ግብይት ይኸውም፡- የስነ ልሳን ደንቦች፡ ብዙ ጊዜ በሰንጠረዥ የተደገፈ የመዋቅር ቅርፅ እና ስነ ልሳናዊ

ገፅታን ይወስናሉ፡፡ በተለየ ሁኔታ በሰንጠረዥ የተደገፈ መዋቅር ውስጣዊ መዋቅር ወይም በመግቢያ መልክ የተደራጀ ፅሁፍ ዋናኛው ፅሁፍ እና ማጠቃለያ እዲሁም ከስነ ልሳን አንፃር የተገነቡ የቋንቋ ገፅታዎች ይኸውም፡- ሰዋስው፣ቃት፣አያያገሮች ወ.ዘ.ተ ፀሐፊው መረጃዎች ለመተርጐም ወይም ሀሳብን ወደ ሚነበብ ፅሁፍ ለመለወጥ መጠቀም አለበት፡፡

የዘውግ ተኮር የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ ትኩረት የሚያደርገው ስለ ቋንቋ ያለን እውቀት ለተማሪዎች በቀላሉ ወይ ግልፅ በሆነ መንገድ ማቅረብ ላይ ነው፡፡ ዘውግ የሚያመለክተው የፅሁፍን ይዘት እና ቅርፅ ክፍፍል ነው በሌላ በኩል ዘውግ እንደ ፅሁፍ ባህሪ ሊገለፅ ይችላል፡፡ እንደ stan (2000:14) ገለፃ ዘውግ ስርዓታዊ ሂደት ሲሆን በየጊዜው እንደነበሩት ንድፈ ሀሳብ (contermpory thoeories) ሁልጊዜ የሚለዋወጥ ነው፡፡ በመሆኑም የተለያዩ ባህሎችን እና የማህበረሰብ ፍላጐቶችን ለማሟላት ወጥነት ባለው መልኩ የሚከናወን ነው፡፡ በዚህ መሰረት ዘውግን ስንተነትነው ዋነኛው እና ማዕከላዊ ነጥብ አላማ ነው የተለያዩ አይነት ፅሁፎች ወይም ዘውጐች ይኸውም የቅሬታ ደብዳቤ፣የግብዣ ወረቀት፣የህግ ዘገባዎች ለተለያዩ ይውላሉ፡፡ Swalles (1990:58) ዘውግን ሲገልፅ ተመሳሳይ ተግባቦታዊ አላማዎችን የሚጋሩ ሰዎች ተግባቦታዊ ሁነቶች የሚታዩበት ነው፡፡

የዘውግ ተኮር አቀራረብ በ1980ዎቹ የተገኘ ሲሆን በዋናነት ገንቢ በሆነ መልኩ የተለያዩ አላማዎችን ለመረዳት በማህበራዊ አውዶ መፃፍን ስናስተምር መዋቅሮችን እና ስነልሳናዊ ገፅታዎችን ግምት ውስጥ ማስገባት አለብን (Yan, 2005:19)፡፡ በሌላ በኩል አገባብ፤መዋቅር አላማ እና ስነ ልሳናዊ ገፅታዎችነ እንደዘውጋቸው በተለያዩ ፅሁፎች ውስጥ መንፀባረቅ ያለባቸው ሲሆን በዚህ አቀራረብ ለአንባቢው እና ለፅሁፍ አላማ ትኩረት መስጠት አስፈላጊ ነው(Kim, 2007)::

የተማሪዎች ሰነልሳነዊ ገፅታ እና መዋቅራዊ ደንቦች ተለያዩ ዘውጐችን መሰረት አድርገው የሚፈጥሩት ተግባቦቶች ብዙ ጊዜ ውስንነት ያለባቸው በመሆኑ የመፃፍ መምህሩ ተማሪዎችን በመምራት በመደገፍ እና በመረዳት በኩል በተለያዩ ዘውጐች መነሻነት ክህሎታቸውን እንዲያሳድጉ እገዛ ሊደረግላቸው ይገባል፡፡ የዘውግ ተኮር አቀራረብ ከውጤት ተኮር አቀራረብ ጋር ሲነፃፀር ግብዓት በተመለከተ በመካከላቸው ግልፅ መመሳሰል ይታያል (Badger and white, 2000:155)፡፡ ይሁን እንጂ የዘውግ ተኮር አቀራረብ ተማሪው የበለጠ ውጤታማ ሆነው የሚማሩት ምሳሌዎች እና ፅሁፎች ሲቀርብላቸው መሆኑን ግምት ውስጥ ያስገባል፡፡

ከዚህ ቀደም ዘውግ የሚለው ቃል በስነ ፅሁፍ፡፡ በስነ ቃል እና በፊልም ጥናት ላይ ትኩረት ያደርግ ነበረ ሲሆን አሁን ደግሞ በስነ ልሳን ዘርፍ ላይ ጥቅም ላይ እየዋለ ይገኛል በሌላ በኩል Swales, (1990) የዘውግን ዝርዝር ጉዳዮች እንደሚከተለው አቅረበዋቸዋል፡፡

1. ዘውግ ከተግባቦታዊ ሁነቶች የሚመደብ ነው፡፡ እንደ Swales, (1990) አስተያየት ተግባቦታዊ ሁኔታዎቾ ቋንቋ ጠቃሚ እና አስፈላጊ ሚና እንዲጫወት የሚያደረጉ ናቸው፡፡ ተግባቦታዊ ሁነቶች የሚከሰቱበት ሁኔታ ይለያያል፡፡ ይኸውም ተግባቦታዊ አገልግሎት የሚገኝባቸው የተለመዱ ቦታዎች መካከል ልዩነት ይታያል፡፡ ተግባቦታዊ ሁነቶ በንግግር ብቻ የተወሰኑ ሳይሆኑ የንግግሩን ሚና እና አከባቢያዊ እንዲሁም ታሪካዊና ባህላዊ ግንኙነቶችንም ግምት ውስጥ የሚያስገቡ ናቸው፡፡
2. ተግባቦታዊ ሁነቶች ተግባቦትን አላማ ግብ ለማሳካት ያገለግላሉ፡፡ እንደ Swales, (1990፡46) አገላለፅ አላማን መለየት ቀላል ጉዳይ አይሆንም በአንዳንድ ሁኔታዎች ተግባቦታዊ አላማዎች ግልፅ ይመስላሉ ይሁን እንጂ በሌላ ዘውግ ለምሳሌ በጦርነት ወቅት የሚሰጥ ጋዜጣዊ መግለጫ ከአንድ በላይ ተግባቦታዊ አላማ ሊዋራቸው ይችላል፡፡ ለምሳሌ የቴሌቪዥን ማስታወቅያ" የአግባቢነት ሚና አጀንዳ የመቅረፅእና ለግንኙነት መልካም እይታን ለመፍጠር የሚያግዙ ዓላማዎች ሊኖሩት ይችላል፡፡
3. የዘውግ ምሳሌዎች መሰረታዊ ልዩነት ሊኖራቸው ይችላል፡፡ ለተግባቦታዊ አላማ የዘውግ አባላትን ማፍራት ብቻ በቂ አይደለም የተወሰኑ የዘውግ አባላትን ለመመስረት ተጨማሪ ገፅታዎች ያስፈልጋሉ Swales እንዳቀረቡት እነዚህን አቀራረቦች ከተለያዩ ገለፃዎች አንፃር መመልከት ይኖብናል፡፡ በየዕለቱ በተግባር የሚታዩ የተለያዩ ችግሮ ያጋጥሙናል ለምሳሌ፡- አትክልትና የቤት ዕቃዎችን ተሽከርካሪዎች ወዘተ ለመግለፅ አስቸጋሪ ሊሆንብን ይችላል፡፡
4. ዘውግ ይዘት ካለበት ሁኔታ ከቅርፅ አንፃር ጠቦ አገልግሎት ሊሰጥ ይችላል፡፡ Swales እንዳብራሩት የዘውግ አለማ በቋንቋው ተናጋሪ ማህበረሰብ ተቀባይነት ያለው ሲሆን ይህ ተቀባነት ምክንያታዊነት ሲያመለክት በተመሳሳ ስምምነቶች ቀስ በቀስ እያደጉ የሚሄዱ ናቸው፡፡ የሳሙና እና ዱቄት ማስታቀወቅያ በምሳሌነት በንወስድ ማስታወቅያው አላማ በግፅ ተቀባይነት ያለው እና የማስታወቅያ

ስምምነት ቅርፅ በማስታወቅያው ጣልቃ መግባትን ለመቀነስ ይሞክራል፡፡ ምክንያቱም ስምምነቶች በተጣሱ ቁጥር የዘውግ ተግባቦት አላማም እየቀነሰ ይሄዳል፡፡

5. በቋንቋው ተናጋሪው ማህበረሰብ የሚሰጠው የቃላት ስያሜ ለዘውግ ጠቃሚ ነው፡፡ በዘውግ ውስጥ ያለ የስምምነት እውቀት በጊዜያዊነት ተሳትፎ ከሚያደርጉት ይልቅ ባለሙያ ሆነው በዘውግ ላይ የሚሳተፉ የበለጠ ጠቃሚ ናቸው፡፡ ተማሪው በሚገኝበት ማህበረሰብ የተለያዩ ተግባቦታዊ ሁነቶች ማለትም ገለፃ፣ ንግግር፣ ወርክሾፕ ቲቶሪያል ሲሚናር ወዘተ ሊጠቀሱ የሚችሉ ናቸው፡፡ 2.1.3.2 ዘውጋዊ የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ ገፅታ

የመፃፍ ክሂልን ለማስተማር የዘውግ ተኮር አቀራርብ ሁለት የተለያዩ አስተሳሰቦች አሉ፡፡ የመጀመርያው ተማሪዎች አንድን የተለየ ዘውግ በተሳካ ሁኔታ በተመሳሳይ መንገድ እንዴት እንደሚጠቀሙበት መነሻ ነጥብ ሆኖ በሚገባ እንዲያስቡ ያግዛቸዋል፡፡ በዚህ መሰረት በተገለፀው ዘውግ እና ይህን ገፅታ ለተማሪዎች ለማቅረብ ውጤታማ የሆነውን የመፃፍ ገፅታ ለመለየት ይሞክራል፡፡ ዘውጎችን መለየት የሚያስገኘውን ስነ ትምህርታዊ ጠቀሜታ Swales (1990:10) እንደሚከተለው ገልፀውታል፡፡

ግንዛቤ የንግግር እና የስነልሳን ገፅታዎችን ግንኙነት የሚመሰርተው እና ሊያድግ የሚችለው በዘውግ ውስጥ ብቻ ነው እዲሁም ቋንቋ በተማላ ሁኔታ ስምምነት ላይ የሚደርስበት እና የተግባቦት አላማ እና ደረጃ በቂ በሆነ ሁኔታ ለመመስረት ስነ ትምህርታዊ ተተግባሪነት በአገልግሎት እና በቅርፅ መካከል የሚኖረውን ግንኙነት የሚያመላክት መሆን አለበት፡፡

በቋንቋ መማር ማስተማር ሂደት ውስጥ የዘውግ ተኮር አቀራረብ ዓላማ ለተማሪዎች ስለ መዋቅር እና ንድፍ ያላቸውን ግዛቤ ከፍ ማድረግ ነው፡፡ ይህንን ሁኔታ ግልፅ ለማድረግ ተጠቃሚዎ ተግባቦዊ ተግባራቸውን ሲያከናውኑ ያለው የስትራቴጂ ደረጃ ተማሪዎች ይህንን ሁኔታ እንዲረዱ የትኛው ስነልሳናዊ ገለፃ እዳለ ለማሳየት ያግዛል፡፡ በአጠቃላይ የዘውግ ተኮር የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ አላማ ለተመረጡ መዋቅሮች ስትራቴጂዎች እና ስነ ልሳናዊ ገፅታዎች ማህበረሰባዊ እና ስነ ልሳናዊ ገለፃዎችን ማቅረብ ነው (Davies 1988)::

በሌላ በኩል ዘውግ በተለየ ማህበራዊ አውድ ውስጥ ለተግባቦታዊ ተግባር የተፈጠረ በመሆኑ ተለይቶ የሚታወቅ ሲሆን ስነ ትምህርታዊ ዘውግ ተማሪዎች መፃፍ ሲማሩ የበለጠ ውጤታማ የሚሆኑት ስለ ቋንቋ ግልፅ የሆነ ግንዛቤ ሲኖራቸው ነው የሚለውን አስተሳሰብ መሰረት ያደርጋል (Hyland, 2003 a):: በመሆኑም እንደ ዘውግ አቀራረብ በፅሁፍ ላይ የሚደረግ ትንተና ለተማሪዎች የፅሁፍ ተግባር ይጠቅማል፡፡

በዚህ መሰረት ዘውግ የተለያዩ የፅሁፍ ደረጃዎችን ይኸውም የንግድ ውል ገላጭ እና አከራካሪ ፅሁፎችን ያካትታል፡፡ ከነዚህ በላይ የቀረቡ አስተያየቶች በማህበረሰቡ ውስጥ የዘውግን አስፈላጊነት የሚያሳዩ ሲሆኑ ዘውግ ሰዎች በሚገባ የተደራጀውን የፀሀፊውን መልዕክት በተለየ መንገድ እንዲረዱ የሚያደርግ ነው፡፡ በመሆኑም ዘውግ የማህበረሰቡን ፍልስፍና ለመናገር እና መልካም ነገር ለማድረግ ከፍተኛ መሳሪያ ነው፡፡ በአጠቃላይ ሰዎች ዘውግን በተገቢው መንገድ ሲረዱ ከማህበረሰቡ ጋር ያለበትን ሁኔታ እና ከሌሎች ጋር ያላቸውን ግንኙነት ለማስማማት ያግዛቸዋል፡፡ በዚህ መሰረት በማህበረሰብ ውስጥ ተቀባይነት ለማግኘት ውጤታማ የዘውግ አቀራረብ ጠቃሚ መሳሪያ ነው፡፡

የዘውግ ተኮር አቀራረብን ተጠቅሞ ተግባቦትን በመፍጠር መፃፍን ለማስተማር የሚያስችሉ የንድፈ ሀሳብ ድጋፎች አሉ፡፡ ተማሪው ለተለያዩ ፅሁፎች መጋለጡ ብቻ ሳይሆን ፅሁፍ የተደራጀበት ሞዴል ያስፈልገዋል፡፡ ከዚህ በኋላ የራሱን ፅሁፍ የሚፅፍ ሲሆን የሚከተሉትን ማለትም ማቀድ፣ መንደፍ፣ መከለስ፣ ማስተካከያ በማቅረብ መዋቅሩ ትክክለኛ የሆነ እና ተገቢነቱም የፅሁፉን አለማ የሚያንፀባርቅ መሆን ይኖርበታል (S.A. MBE 2010) ተማሪዎች በመፃፍ ትምህርት ውጤታማ እንዲሆኑ በቋንቋ መማር ሂደታቸው ላይ መፃፍን መማር እንደ አንድ አይነተኛ ጉዳይ አድርገው ማቀድ ይኖርባቸዋል፡፡ ከዚህ በላይ በቀረበው አስተያየት ለሞዴል አስፈላጊነት ተጠቅሷል በዚህ መሰረት copa እና kalantize (1995:11) መፃፍን ለማስተማር የሚያገለግለውን ሞዴል አቅርበዋል፡፡

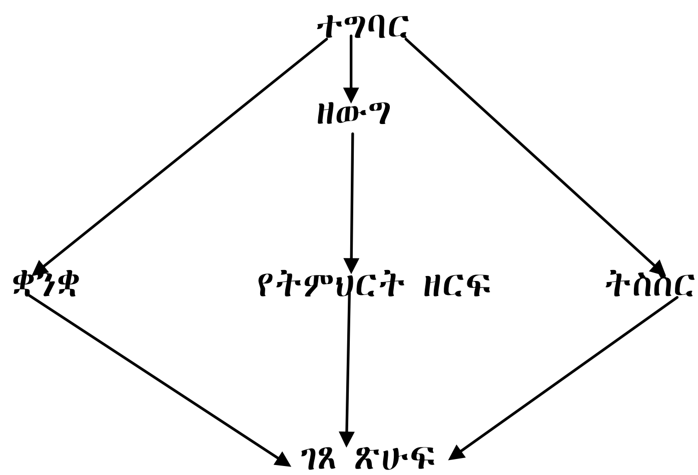

Martin's model of cener

በአጭሩ ዘውግ ተኮር አቀራረብ መፃፍ ቋንቋ ዕውቀት ጋር የተገናኘ እና ከማህበራዊ ዓላማ ጋር ቁርኝት ያለው ነው፡፡

2.1.2.2 ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ትምህርት አቀራረብ ንድፈ ሀሳቦች

Hyon (1996, 659) Flowrdeus and swalesን ጠቅሰው እንዳብራሩት የዘውግ አቀራረብን በማቀድ ተማሪዎች ተግባቦታዊ አላማዎችን እና የፅሁፍን ስነ ልሳናዊ ገፅታ ተገንዝበው ንግግር እንዲያደርጉ ዘውጎችን መለየት ያስፈልጋል፡፡ ይሁን እንጂ እነዚህ ባለሙያዎች ለይዘት እና ለማህበራዊ አካባቢ የሰጡት ትኩረት አነስተኛ በመሆኑ ዘውግ ተማሪዎች የተለያዩ ሁኔታዎችን ለምሳሌ፡- እንግልዘኛን ለትምህርታዊ ዓላማ በክፍል ውስጥ ለሚደረግ ተግባቦት፣ እንደፈተና መሳሪያ እና የተፃፈ ፅሁፎችን ለማስተማር የሚያገለግል አድርገው ወስደውታል፡፡ በሌላ በኩል አንዳንድ ተመራማሪዎች ዘውግን ስርአታዊ ስነልሳናዊ አገልግሎት "Systemic functional linguistics" በማህበራዊ ሁኔታ ውስጥ በቋንቋ እና አገልግሎት መካከል ያለን ግንኙነት የሚያመልክት ነው በማለት ገልፀውታል (Hyon, 1996:696)፡፡ ከዚህ በላይ ከቀረበው ሀሳብ መገንዘብ የሚቻለው በመፃፍት ትምህርት ወቅት የቀረበን ፅሁፍ በቋንቋው የተለየ ገፅታ ላይ ትኩረት በማድረግ መመልከት የማያስፈልግ መሆኑ ነው፡፡

Hyon(1996), Halliday(1978)ን በመጥቀስ ሲያብራሩ የአንድ ዘውግ ስነ ልሳናዊ ገፅታ የማህበራዊ ሁኔታዎች ድንበር ለማንፀባረቅ ቁልፍ ጉዳይ ነው ብለዋል፡፡ በመሆኑም

የቋንቋው ስርአቶች በተለያዩ ፅሁፎች ውስጥ በተገቢው መንገድ ጥቅም ላይ እንዲውሉ በሰንጠረዥ የተደገፈ ዘውግ አቀራረብ ሞዴል አለ፡፡ ይህ አቀራረብ ተማሪዎችን የመፃፍ ችሎታ በይዘቶች በመለየት እና በቋንቋ ምርጫ ላይ እንደያተኩሩ በማድረግ ተማሪዎችን የፅሁፍ ችሎታ ለማሻሻል ይሞክራል፡፡ እነዚህ የተለያዩ ዘውጐች በሁለተኛ ደረጃ ስርዓት ትምህርት ውስጥ ዋነኛው አካል ሆነው የሚቀመጡ ሲሆን በመርሀ ትምህርት ውስጥ በሁለት ተከፍለው ይቀርባሉ፡፡ ፅሁፋዊ ዘውግ (literary gener) የሰዎችን ልምድ የሚዳስሱ ወይም የሚተረጉሙ ወይም በእውነት ላይ የተመሰረቱ ዘውጐች ናቸው፡፡ በመርሃ ትምህርቱ ውስጥ ለተገለፀ እያንዳንዱ ዘውግ ደጋፊ መረጃ ያስፈልጋል፡፡ ደጋፊዎቹ በተለየ የዘውጐች አደረጃጀትና ይዘት በግልፅ እንዲነድፉ ይወራሉ፡፡ በትምህርት ወቅት በተግባር ላይ የሚውሉ ሀሳቦችና የተለመዱ የስዋሰው ህጐች ለእያንዳንዱ ደረጃ ተስማ መሆን አለባቸው (Hyland, 20002:96-103):: አንዳንድ ተመራማሪዎች በማንበብና መፃፍ እና በትምህርታዊ ምርምር ያቋቋሙት ፕሮጀክተት መመሪያዊ አቀራረቦችን በመፍጠር እንዲገነዘቡ ያደርጋል፡፡ ከዚህ ቀደም ሶስት ደረጃዎች ማለትም ሞዴሊንግ ከመፃፍ ጋር ቅርበትን መፍጠር እና በነፃነት ፅሁፍን መገንባትን በማሻሻል አንድ ተጨማሪ ደረጃ በመስኩ እውቀትን መገንባትን ጨምረዋል፡፡

ይህ ደረጃ አላማው ተማሪዎ ማህበራዊ አካባቢ የሚገኝበት ዘውግ ዕውቀትን መገንባት ነው እንደ Byram (2004:234) አገላለፅ አዲሱ ንግግር ዘውግ ምርምር ስልት ዘውግ ለሚፈጠርበት ማህበራዊ አውድ የተጋነነ ትኩረት ይሰጣል፡፡ የአውስትራሊያው የዘውግ ጥናት ዘውግን ለመተንተን ስነ ልሳናዊ ዘዴን በሰፊው ተጠቅመዋል Hyon (1996:696)፡- Byran (2004) እና Medaway(1994)ን ጠቅሰው እንዳብራሩት ዘውግ ውስብስብ በሆነው ማህበራዊ ባህላዊ ተቋሚዊ ስርዓት ውስጥ በጉልህ ይታያል፡፡ በአጠቃላይ የዘውግ ተኮር አቀራረብ ትኩረት የሚያደርገው በተግባቦት ቅርፅ ላይ ብቻ ሳይሆን ማህበራዊ ድረጊትንም ይመለከታል፡፡

2.1.2.3 ሒደተ ዘውጋዊ መጻፍን ማስተማር አቀራረብ ጠቀሜታዎች

በማህረሰቡ ውስጥ የመፃፍ ክሂሊን ለማሳደግ በተደረጉ ጥረቶች በዘውግ አቀራረብ ላይ ትኩረት ሊደረግ ችሏል፡፡ ዘውግ በማህበረሰቡ ውስጥ በቋንቋ ለመፃፍ ተቀባይነት ያገኘ ነው ብሎ መግለፅ ይቻላል፡፡ Hylon (2003 a) እንዳብራሩት ዘውግ በባህል ውስጥ ተቀባይነት

ያለው በማንኛውም ተግባር ለምሳሌ ገለፃ፣ የዜና ዘገባ፣ ግጥም እና ትረካ የመሳሰሉት በማህበረሰቡ ውስጥ ዕውን የሚሆኑ ድረጊቶችን ይመለከታል፡፡

ጥሩ የዘውግ ዕውቀት መኖር በመፃፍ ውጤታማ ለመሆን ይረዳል፡፡ ብዙ ጊዜ መፃፍ ዓላማ ያለው፣ በማህበረሰብ እና በባህል ውስጥ የሚተገበር ከዐውድ እና ዓላማ ጋር ግንኙነት ያለው ነው፡፡ ከዚህ ሁኔታ መገንዘብ የሚቻለው የዘውግ ዕውቀት የሚያገለግለው ለአፍ መፍቻ ቋንቋ ብቻ ሳሆን በሁለተኛ ቋንቋ ተናጋሪዎችም ጭምር ነው፡፡ በዚህ መሰረት የአንድን ባህል ዘውግ መማር ስለዚያ ባህል እና ዕድገት እንድንመረምር ያደርገናል (Christine, 1987)::

ሌላኛው የዘውግ ተኮር አቀራረብ ጠቀሜታ ለተለያዩ አካዳሚያዊ ሁኔታዎች ያለው አስተዋፅኦ ነው፡፡ ተማሪዎች የተለያዩ ፅንሰ ሀሳቦችን የፅሁፍ ሞዴሎችን ተገንዝበው የራሳቸውን ተመሳሳ ፅሁፍ እዲፅፍ ያደርጋቸዋል፡፡ በወቅቱ በነበረው የውጭ ቋንቋ የማስተማሪያ ስልት ምትክ የዘውግ አቀራረብ በቋንቋ ባለሙያዎች ትኩረት እያገኘ መጣ፡፡ በሂደቱም የዘውግ አቀራረብ አንቀፅን በማጠናቀር ረገድ የተለያዩ የዘውግ ሞዴሎችን በማምጣት የመፃፍ ምድቦችን በማደራጀት እና ልዩ ልዩ አስራሮችን ስራ ላይ እንዲያውሉ ከፍ ያለ ጠቀሜታ ሰጥቷቸዋል Devit (2003:17) በመፃፍ መማሪያ ክፍል ውስጥ የዘውግን ስነ ትምህርታዊ ፋይዳ እንደሚከተለው አብራርተውታል፡፡

የዘውግ ስነ ትምህርታዊነት መምህሩ ትኩረቱን ባቀረበው ፅሁፍ ላይ አንዲያደርግ ተማሪዎም በተለመላቸው ዐውድ አንዲፅፍ ያስችላቸዋል፡፡ ከዚህ ሌላ ተማሪዎች ከክፍል ውጭ ባለው የለም ውጤታማ የሆነ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ያግዛል፡፡ የዘውግ ንድፈ ሀሳብ እና ምርምር ግለሶቦችን በሁለተኛ ቋንቋ እንዲያስተምሩ ለማዘጋጀት ለፅሁፍ መማሪያ የሚሆኑ የማስተማሪያ መሳሪያዎች እና የተለያዩ መልመጃዎችን እንዲያዘጋጁ ለመምከር ለትምህርት በለሙያዎች የተደገመ ሚና ይሰጣል፡፡

በተጨማሪም Devit (2003) እንዳብራሩት የዘውግ ተኮር የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ መምህሩ ተማሪዎቹ የሚፅፉትን እንዲገምትና ይህ ግምት የተማሪዎቹን ፅሁፍ ሲገመግም ምን ላይ ትኩረት ማድረግ እንዳለበት ግንዛቤ ይፈጥርለታል፡፡

ሌላኛው ዘውግ ፅሁፍን የማሳደግ ጠቀሜታ ማህበረሰቡን የቋንቋ ልምድ ለማጥናት ያግዛል፡፡ ከዚህ ጋር በተለያያዘ Bawarashi (2003:542) እንዳብራሩት “የዘውግ ትንተና

ተማሪው ቋንቋው ተናጋሪ ማህበረሰብ ዘንድ ለመድረሰና የማህበረሰቡ አባላት ምን እንደሚያውቁ እና እንደሚሰሩ በአጠቃላይ የቋንቋ ልምምዳቸው ምን እንደሚመስል ለማወቅ ያስችለዋል፡፡

ከዚህ በላይ ከቀረበው ሀሳብ የምንገነዘበው ነገር ዘውግ ትንተና በቋንቋ ተናጋሪ ማህበረሰብ ዘንድ የቋንቋ አጠቃቀም ትኩረት ከተሰጣቸው ሀሳቦች፣ ዕሴቶችና እምነቶች ጋር ያለው ግንኙነት ምን እደሆነ ግንዛቤ የሚያስጨብጥ ከሆኑም ባሻገር የዘውግ ተኮር አፃፃፍ በቋንቋው እና በቋንቋው ተናጋሪ መካከል ተወሳሰበ እና እርስ በርስ ተደጋጋፊነት ያለው ግንኙነት መኖሩን ያመለክታል፡፡

የመፃፍ ትኩረት፣ ትርጉም፣ ትንተና፣ ክርክር ወዘተ ላይ ሲሆን መጀመሪያ ተማሪዎች ድርሰቱን አጥንተው ከተገነዘቡ በኋላ ሞዴሉን ይከተላሉ፡፡ ከዚህ ባሻገር በዘውግ ውስጥ የተለየ የቋንቋ አጠቃቀምን ተከትለው ራሳቸውን ፅሁፍ ይፅፋሉ Devit (2003)፡፡ ከዚህ በኋላ ውጤታማ የሆነ ድረሰት ለመፃፍ ተማሪዎች ለራሳቸው ተስማሚ የሆነ ዘውግ እና ራሳቸውን ከተለየ የቋንቋ አይነት ወይም ስልት ጋር በማለማመድ በዘውግ ውስጥ በተለየ ሁኔታ የተማሩትን አይነት ግምት ውስጥ በማስገባት ራሳቸውን ፅሁፍ ይፅፋሉ፡፡ የዘውግ አቀራረብነ በመፃፍ መማሪያ ክፍል ውስጥ ስራ ላይ ለማዋል ተለያዩ ሁኔታዎችን ግምት ውስጥ ማስገባት ያስፈልጋል christen (1987) በዚህ መሰረት ዘውግ በአካዳሚያዊ ዐውድ ውስጥ የተፃፈ የተተነተነ፣ የተቀዳ ሲሆን በስነልሳናዊ በቃላት እና በፅሁፋዊ ሁኔታው መፈተሸ ያለበት ነው፡፡

በስነልሳን የትንተና ደረጃው ተማሪዎች ቋንቋ አጠቃቀም ገፅታ ከተግባቦታዊ ዓላማ አንፃር መታሰብ አለበት፡፡ በሌላ በኩል የፅሁፍ አወቃቀር ሊተነተን ተማሪዎች ለቋንቋ ምድቦች ማለትመ፣ ለቃላት፣ ለዓረፍተ ነገር ለንግግ እ ለመሳሰሉት ፍቺ የሚሰጠው እንዴት ነው? የሚሉትን ነጥቦች ማሰብ ያስፈልጋል፡፡

Kimand kim (2005) Bhatia (1993) ጠቅሰው ባቀረቡት አስተያየት በፅሁፍ ወቅት መደበኛ እና አገልግሎታዊ የቋንቋ ክፍሎችን አንድ ላይ በማስተሳሰር ተማሪዎች ስነልሳናዊ ደንቦች በተለይም በንግግር ወቅት የሚሰጡትን አገልግሎት እንዲረዱ ግንዛቤ ይፈጥርላቸዋል፡፡ በዚህ መሰረት ተማሪዎች በዘውግ አቀራረብ ንግግር ዘግን መዋቅር ሲተነትኑ አንዳንድ የጋራ የሆኑ ደንቦች በእያንዳንዱ ዘውግ ውስጥ መኖሩን ሊለዩ

ይችላሉ፡፡ በመሰረቱ እነዚህ ድቦች ተማሪዎች በሚቀጥለው ትምህርት ጊዜ የሚጠቀሙበትን እውቀት ፈጥሮላቸዋል፡፡

ከዚህ በተጨማሪ ተማሪዎች በአስተሳሰባቸው ተለዋዋጭ እንዲሆኑ በማገዝ በኋላ ላይ ሀሳባቸውን እንዴት እንደሚያደራጁ ግንዛቤ እንዲያገኙ ያደርጋል ይሁን እንጂ አንዳንድ ደጋፊዎች እንደጠቆሙት ዘውግ ተኮር አቀራረብ ከፍ ባለ ደረጃ ካሉት ይልቅ ሁለተኛ ቋንቋ ለሚማሩ ጀማሪዎች እና በመካከለና ደረጃ ላሉ ተማሪወች የበለጠ ጠቃሚ ነው፡፡ በዚህ የተነሳ ተማሪዎች በመፃፍ ተግባራቸው ወቅት የሚያጋጥማቸው ጭንቀት የሚቀንስ ቢሆንም ሰዎች አዲስ ነገር ሲማሩ በጋራ የሚያስቧቸው ነገሮች እንደማመሳከርያ ወይም እንደ ምሳሌ ለመውሰድ ምክንያት ይፈልጋሉ፡፡

ዘውግ ሁልጊዜ ተለያዩ ነገሮን ድምፃችን፣ስቶችን፣የንግግር ገለፃዎችን እና አለመለካከቶችን በማጣመር የሚቀርብ ነው፡፡ በመሆኑም የዘውግ ተኮር አቀራረብን ተማሪዎች በተለያዩ ዘውጎች እንዲጋለጠ በማድድረግ በዘውግ አቀራረብ ተጠቅመው የፈጠራ ችሎታቸውን እንዲያሳድጉ ያግዛቸዋል፡፡ በዚህ የተነሳ የዘውግ አቀራረብ በዘውግ መሰረታዊ አስተሳሰብ እውን እንዲሆን በመጨረሻው ደረጃ ተማሪዎች በዘውግ ውስጥ የሚገኘውን አቀራረብ እዲገነዘቡት እና እንዲገለገሉበት ማስቻል አለበት (Hingugen, 2006)::

Hylanck (2007:10-11) የዘውግ ተኮር የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ ጠቀሜታ እንደሚከተለው አቅርበውታል

- ግልፅ (Explicit) የመፃፍ ክፍ መለማመድ ለማመቻቸት በትምህርትነት የሚቀርበውን ነግር ግልፅ ማድረግ ያስፈልጋል፡፡
- ፍላጎትን ያማከለ (Needs based) የፅሁፍ አላማ እና ይዘት መነሻው የተማሪዎች ፍላጎት መሆን አለበት፡፡
- ሀላፊነት መሰጠት (Empowering) በደንቦች እና በፅሁፍ ውስጥ ሊኖር የሚችለውን ልዩነት የሚያሳዩ ነገሮችን ማቅረብ
- ደጋፊ (Supportive) የተማሪዎችን የመማር እና የፈጠራ ችሎታ ለማሳደግ ለመምህሩ ትልቅ ሚና መስጠት
- ጥቅል (Cretical) ለተማሪዎች መረጃዎችን በማቅረብ ንግግሮችን እንዲገነዘቡ እና በጥልቀት እንዲመለከታቸው ማድረግ

- ንቃትን ከፍ ማድረግ (Conciousnes rating) ስለ ፅሁፍ እና ተማሪዎች በፅህፈት ጊዜ በራሳቸው እንዲተማመኑ ለመምከር የመምህሩን ንቃት ከፍ ማድረግ

2.1.2.4 ሒደተ ዘውጋዊ ተኮር አቀራረብ ባህሪ

የዘውግ ተኮር የመፃፍ አቀራረብ ቋንቋን ለማስተማር በመጀመሪያ ብቅ ያለው በአውስትራሊያ በማህበረሰቡ ውስጥ ከተነጠሉ ቡድኖች ጋር ለመስራት በማሰብ ነው Feez (2002፡24)፡፡ በተደጋጋሚ የተለየ ቦታ የማይሰጣቸው ተማሪዎች ከተለያዩ ዘውጐች ጋር መላመድ ያለባቸው ሲሆን ከዘውግ ፅሁፎች ጋር እንዲለማመዱ ለማድረግ ሲታሰብ ስነልሳን እና ስለ ማህበረሱ ደንቦች በቂ ግንዛቤ የሌላቸው ተማሪዎች ተከስተዋል፡፡ በመሆኑም መፃፍን በዘውግ ማስተማሪያ ክፍሎች ውስጥ ጠንራ በሆኑ ስርዓቶች በምህሩን ሞዴል በማድረግ ተማሪዎች የተለያየ ዘውግ የሚያቀርቡበት ሁኔታ ታይቷል፡፡ ይሁን እንጂ የመጨረሻው አላማ ተማሪዎች ራሳቸውን እንዲፅፉ ማስቻል ነው፡፡ በዚህ መሰረት በተከታተይ በዘውግ ተኮር አቀራረብ አጠቃላይ የመፃፍ ሂደት ከሞዴል ወደ ቁጥጥር የሚደረግበት የፅሁፍ ልምምድ እና በመጨረሻም ራስን ችሎ ወደ መፃፍ የሚያመራ ነው (Hyland, 2007)::

ከዚህ በላይ የቀረበውን የመፃፍ ሂደት ባህሪ ተደጋጋሚ ሞዴል ፅሁፍን በጋራ መገንባት እና በግል ፅሁፍን ማደራጀት የሚያመለክት ነው፡፡

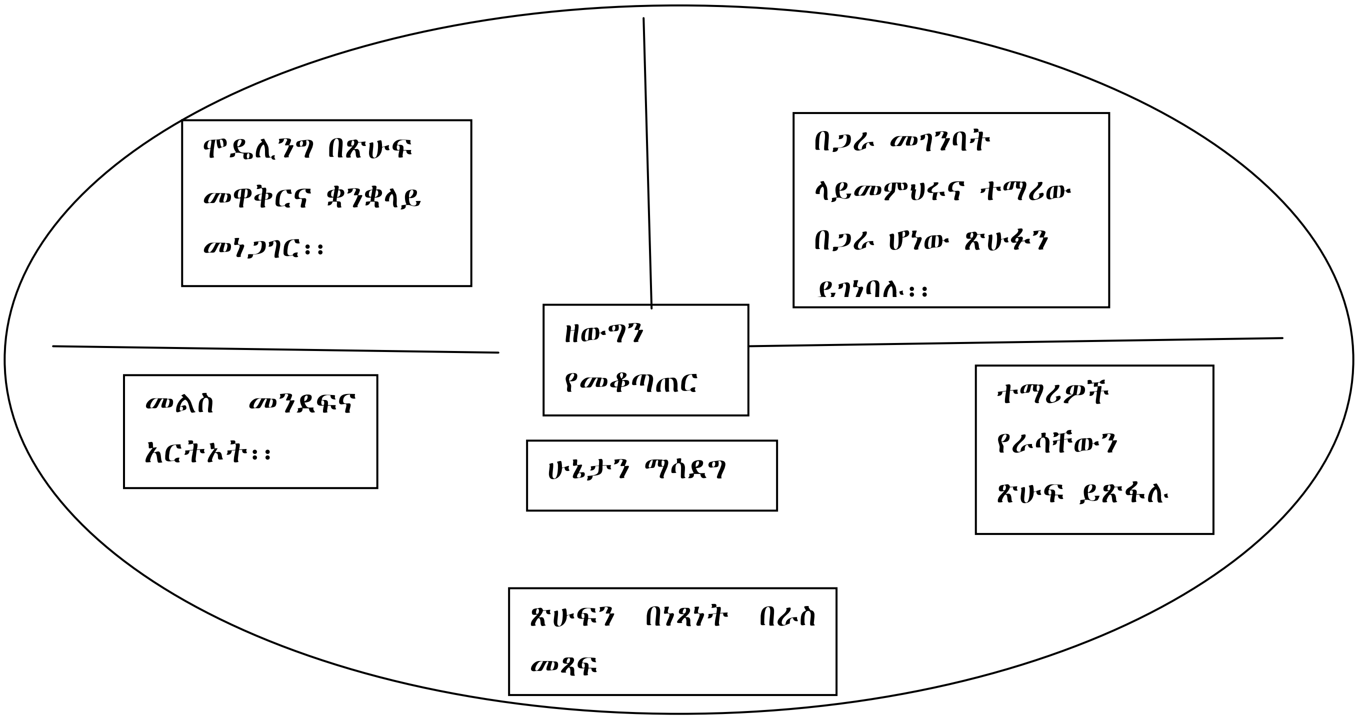

Hyland's gener based writing process (Hyland, K, 2007:21)

በሞዴሊን ደረጃ መምህሩ እና ተማሪው ስለ ፅሁፍ መዋቅር ዐውድ እና ቋንቋ ውይይት ከማካሄዳቸውም በላይ ፅሁፍን በጋራ ያጠናቅራሉ፡፡ በግል የመፃፍ ደረጃ ተማሪዎች የግላቸውን ፅሁፍ ሲፅፉ በመምህር እና ተማሪ ውይይት ደረጃ ፅሁፍን ለማጠናቀቅ የመልስ ክለሳ እና የአርትኦት ሰራ ይከናወናል (Hyland, k, 2004:21)፡፡

እያንዳንዱን ደረጃ ከሚያሳዩት ሀሳቦች እንደ ተመለከትነው እነዚህ የተለያዩ ደረጃዎች የዘውግ ተኮር የመፃፍ ሂደትን ተፈጥሮአዊ ስርዓት የሚያመለክቱ ደረጃዎች የዘውግ ተኮር የመፃፍ ሂደትን ተፈጥሮአዊ ስርዓት የሚያመለክቱ ሲሆን ተማሪዎች በሌሎች ድጋፍ በነፃነት ራስን ችሎ ወደ መፃፍ ለውጥ መድረሳቸው ነው፡፡ ሌላኛው የዘውግ ተኮር የመፃፍ ሂደት ጠቃሚ ባህሪ በሂደቱ የእያንዳንዱን ደረጃ ተለዋዋጭነት ነው፡፡ ከዚህ በንፃር ተማሪው እና መምህሩ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ወሳለፈው ደረጃ መመለስ የሚችሉ ሲሆን በተጨማሪም ከታለመው ዘውግ ጋር ሊለማሙ እና በቂ እውቀት ሊኖራቸው ያሰፈውን የሞዴል ደረጃ በመተው የሚቀጥለውን ደረጃ መጀመር ይችላሉ (Hyland, 2004:129)፡፡

2.1.2.5 በሒደተ ዘውግ ማስተማር አቀራረብ እና ሚና ጫወታ

በ(Gener writing & role paying) የተማሪዎቻቸውን ሚና በመገመት አንፃር መፃፍን በሚያስተምሩ መምህራን መካከል ልዩነት ይታይባቸዋል፡፡ ከዚህ አንፃር ልምድ ያላቸው ፀሀፊዎች የዘውግ ፅሁፍ ሁልጊዜ ሚና ጫወታ (Role paying) እንዳለው የሚገነዘቡ ሲሆን በሌላ በኩል አነስተኛ ልምድ ያለቸው ፅሀፊዎች ግን ትኩረት የሚያደርጉት ስለራሳቸው ገለፃ በመስጠት እና በቀጥታ ለድርሳቱ ፍንጭ በመስጠት ላይ ነው፡፡ ይህን ሁኔታ Simpaon (1997) ባቀረቡት ምሳሌ በስነ ፅፍ ኮርስ ላይ ተማሪው በአንድ አንገበገባቢ ጉዳይ ላይ በመስማማት ወይም ባመስማማት ድርስት እንዲፅፍ ይደረጋል፡፡ የተፃፈውን ድረሰት ፍንጭ በሚሰጥ ሁኔታ ስንተርጉመው አለመስማማትን መርጠው የሚፅፉ ጀማሪዎች አለመስማማታቸውን በመግለፅወይም በርዕሱ ዙሪያ የራሳቸውን ሀሳብ በመገንባት ይጀምራሉ፡፡ በተመሳሳይ መስመማትን የመረጡ ተማሪዎች በርዕሱ ዙርያ በጥልቀት ሳያስቡ እስማማለው የሚለውን ገላለፅ ሊጠቀሙ ይችላሉ፡፡ ከዚህ አስተያየት መገንዘብ የሚቻለው አነስተኛ ልምድ ያለቸው ፅሀፊዎች ርዕሱን ከተለያየ አቅጣጫ ለማጤን እንደማይሞክሩ ነው፡፡

Bawarishi (2003) እንዳመለከቱት በመፃፍ ወቅት ተማሪዎች ሚና እንዲኖራቸው እና የሚስማቸውን ነገር ለመግለፅ እንዲችሉ ተገቢ ልምምድ ማድረግ ይኖባቸዋል፡፡ በሌላ አባል በዘውግ ፅሁፍ ውስጥ ውጤታማ የሆነ ምላሽ እንዲኖር ተማሪዎች ሀሳብ እንዲያመነጩ እና ይህንን ያመነጩትን ሀሳብ በተለያየ መንገድ ማቅረብ ብቻ በቂ ላይሆን ይችላል፡፡ በዚህ መሰረት ሚና ጫወታ በዘውግ ፅሑፍ ውስጥ ለመተርጐም ለመተንተን እና ሀሳብ ከራስ አመለካከት አንፃር ለመግለፅ ሰፋ ያለ ዕውቀት ይጠይቃል፡፡

በአንዳንድ ሁኔታዎች ውስጥ ለምሳሌ ተማሪዎች ሚና እንዲጫወቱ ፅሁፉ ፍንጭ እንዲሰጥ አስፈላጊ ይሆናል፡፡ በመጨረሻም ቀረበው ፅሁፍ በተማሪዎቹ በራሳቸው እንደተፃፈ የሚያሳምን መሆን ይኖርበታል፡፡

2.1.2.6 በሒደተ ዘውግ ተኮር አቀራረብ ላይ የተሰነዘሩ ትችቶች

እንደ ሌሎች አቀራረቦች የዘውግ ተኮር አቀራረብ ትችቶች ተሰንዝረውበታል፡፡ እንደ Caudery (1998:11-13) አስተያየት የተለየ ዘውግን በግልፅ ለማስተማር መሞከሩና

መምህራን ተማሪዎችን ለመርዳት በተገቢው ሁኔታ ላይ አለመገኘታቸውን የገለፁ ሲሆን እንዲሁም ይህ አቀራረብ ተማሪዎች የራሳቸውን ሀሳብ እንዲገልፁ ብዙም የማያግዝ አለመሆኑ ወይም መምህሩ በሚያመጣው ተስማማ ሞዴል ለከፍተኛ ደረጃ ጥገኛ ይሆናሉ፡፡

በዘውግ ተኮር ላይ ሌላው የሚሰነዘረው ትችት ከተለያዩ አንባቢያን ጋር ለመግባባትት ምናልባት በቂ የቋንቋ እና የቃላት ችሎታ ላይኖራቸው ይችላል የሚል ሲሆን እንደ Badger and white (2000) አስተያየት የዘውግ ተኮር አቀራረብ ድክመት የሚቆጠርበት ነጥብ ፅሁፍን ለመፃፍ የሚያስፈልገውን ክህሎት ችላ ማለቱ እና ተማሪዎች በሌላ መስክ ያላቸውን የመፃፍ ችሎታ ግምት ውስጥ የማያስገባ መሆኑ ነው፡፡

በአጠቃላይ የዘውግ ተኮር አቀራረብ በዋነኛነት ከሚተችባቸው ነገሮች መካከል አብዛኛው ተማሪዎችን ተቀባይ አድርጎ መቁጠሩ ሲሆን በሌላ በኩል የዘውግ ተኮር አቀራርብ የበለጠ ትኩረት የሚሰጠው መፃፍ በማህበራዊ ሁኔታ ውስጥ የሚተገበር እና የተለየ ዓላማ ነፀብራቅ መሆኑን እንዲሁም ትምህርት ባለን ንቃት ላይ ተመስርቶ ተለያየ ኑኔታዎች በመኮረጅ እና በመተንተን ላይ የሚመሰረት መሆኑ ነው፡፡

2.1.2.7 የሂደተ ዘውጋዊ ዘዴ የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ

የሂተ ዘውጋዊ ዘዴ የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ የዘውግ እና ሂደት ተኮር አቀራረብ ቅንጅት ነው፡፤ የሂደት ተኮር አቀራረብ በመፃፍ ውስጥ የሚከተሉት አራት ደረጃዎች ማለት፡-

1. ቅድመ መፃፍ ውስጥ
2. መንደርደሪያ
3. ክለሳ
4. የአርትኦት

ስራዎች ላይ ትኩረት ያደርጋል፡፡ ይህ አቀራረብ ለክለሳ እና ከሌሎች ለሚሰጥ ምጋቤ ምላሽ ትኩረት የሚሰጥ በመሆኑ ተማሪዎች ብዙ ንድፎችን እንዲፅፉ ያደርጋል፡፡ የሂደት ተኮር አቀራረብ ጠቃሚ ገፅታው በፅሑፍ ጊዜ ተማሪዎች ከርዕሱና ከይዘቱ ጋር ለሚኖራቸው ግንኙነት የሚፈጥረው ትርጉም እና በፅሑፍ ጊዜ ስለሚከተሉት ሂደት በተማሪዎች ላይ የሚፈጥረው ትርጉም ነው፡፡ በሌላ በኩል የሂደት ተኮር አቀራረብ በመፃፍ

ወቅት ተማሪዎች ሚከተላቸውን ሂደቶች ግንዛቤ ውስጥ የሚያስገባ መሆኑ እና ተማሪወች ክፍል ውስጥ ይዘው የሚመጡት ፅሁፍ ለመፃፍ ዕድገት አስተዋፅኦ እንዳለው የሚቀበል በመሆኑ ፀሐፊው ተቀባነት አግኝቶ ስራ ላይ ውሏል፡፡

እንደ Yan (2006:20) አስተያየት የዘውግ ተኮር የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ ሶስት ደረጃዎች ማለትም፡-

1. ታላሚው ዘውግ ለተማሪዎች በሞዴልነት መቅረቡን
2. ፅሁፍ በመምህሩ እና በተማሪወ በጋራ መገንባት እና
3. እያንዳንዱ ተማሪ የራሱን ፅሁፍ መፃፍ እንደለበት ይቀበላል፡፡ በተጨማሪም ወጥ የሆኑ ፅሁፎችን በማስተዋወቅ ተማሪዎችን በማሳተፍ በፅሁፍ ሂደት አግባብነት እንዲኖር ያግዛል

Hyland, (2003b) ዋና ዋና የዘውግ እና የሂደት ተኮር አቀራረቦችን መርህ እንደሚከተለው በሰንጠረዥ አጠቃለው አቅርበዋቸዋል

ባህሪይ	ሂደት	ዘውግ
ዋና ሀሳብ	የመፃፍ የማሰብ ሂደት ነው በፅህፈት ያተኩራል	መፃፍ ማህበራዊ ድርጊት ነው ለመጨረሻው ውጤት ላይ ያተኩራል
የማስተማር ትኩረት	በፈጠራ ፅሁፍ ያተኪራል ሀሳብ እንዴት እንደሚርጠር እና እንደሚያዱግ	አንባቢዎች በሚጠብቁት እና በውጤቱ ላይ ያተኩራል ማበራዊ የዓላማን ውጤማ በሆነ መንገድ መግለፅ
ጥቅሙ	የመፃፍ ሂደት የሚያሳይ ነው ለማስተማር መሰረታዊ ነገሮችን ያዘጋጀል	ዓውድን በገልፅ ያሳያል ለአንባቢው እና በዓላማው ፅሁፍን ሙዳዊ ያደርጋል
ጉዳቱ	የአፍ መፍቻና ሁለተኛ ቋንቋን ተመሳሳ አድረጎ ይወስዳል የሁለተና ቋንቋ ችግሮችን ችላ ይላል ለውጤቱ አነስተኛ ቦታ ይሰጣል ሁለቱም መፃፍ ተመሳሳይ ሂደት መከተል ነው	የመፃፉን ትምህርት ከውጤት አንፃር ያያል በፅሁፍ ውጤት ከፍተኛ ቦታ ይሰጣል የፅሁፍ ክሂሎችን ችላ ይላል

(Hyland. 2003 6:24)

ሂደት ተኮር አቀራረብ መፃፉን እንደ ግንዛቤ የሚቆጥር ሲሆን በፀሐፊ ሆኖ በፅሁፉ ሂደት ላይ ትኩረት ያደርጋል፡፡ የዚህ አቀራረብ ዓላማው የፀሀፊዎችን ሀሳብ መገንዘብና መግለፅ እንዲሁም ክልን ለማሳደግ ላይ ትኩረት ማድረግ ነው፡፤ በዚህ አቀራረብ ተማሪዎች ስለ መፃፍ ሂደት ገልፅ ግዛቤ ማድረግ ነው፡፡ በዚህ አቀራረብ ተማሪዎች ስመ መፃፍ ሂደት ገልፅ ግንዛቤ እንዲያገኙ ያደርጋል ነገር ግን በፅሁፍ ወቅት ስራ ላይ ያለውን መደበኛ የቋንቋ ስርዓት ለመጠቀም ክፍተት ይታይበታል በሌላ በኩል የዘውግ አቀራረብ መፃፉን ማህበራዊ ድርጊት አድርጎ የሚቀጥር ሲሆን በክፍል ውስጥ አቀራረቡ ማህበራዊ ያላመን ለማሳካት በዐውድና በቋንቋ ገፅታ ላይ ትኩረት ያደርጋል፡፡ የዘውግ ተኮር አቀራረብ ተማሪዎች ግልፅ የሆነ የቋንቋ ገፅታዎችን ለማህበራዊ አገባብ እንዲጠቀሙብት ያስችላል፡፡ ይሁን እንጂ ይህ አቀራረብ በፅሁፍ ውጤት ከፍተኛ ውጤት የሚሰጥሩ ለፅሁፍ ክሂልና ሂደት የሚሰጠው ቦታ አነስተና ነው፡፡

2.1.2.8 የዘውግ እና ሂደት ተኮር አቀራረብ ውስንነት

የዘውግ እሃ ሂደት ተኮር ጥምር አቀራረብ ተማሪዎች በተለየ ዘውግ ተደጋጋሚ ሂደቶችን ቅድመ መፃፍ፣ ንድፍ፣ ክለሳ እና አርት ኦትን ሊጠቀሙ በአላማ እና ቅርፅ መካል ያለውን ግንኙነት እንዲያጤኑት ዕድል ይፈጥራል፡፤ በሌላ በኩል የዘውግ ተኮር እና ሂደት ተኮር አቀራረቦች መፃፉን ኬራሳቸው እይታ አንፃር ስለሚመለከቱት ሁለቱም አቀራረቦች መፃፉን በማስተማር አኳያ ተፈኳካሪ ንድፊ ሀሳቦች እንዳላቸው የሚታሰብ ሲሆን እያንዳንዱ አቀራረብ ሌላኛውን አቀራረብ ከራሱ እይታ አንፃር ትችቶችን ይሰነዝሩበታል፡፡

2.1.2.9 መፃፍን በማስተማር ወቅት የዘውግ እና የሂደት ተኮር አቀራረቦች ጥምረት

መፃፍ በባህሪው ውስብስብ ተግባር ነው፡፡ እንደ (Hyland, 2003a፡23) አስተያየት መፃፍ የማህበራዊ ግንዛቤ ድረጊት ነው፡፡ በመሆኑም ፀሐፊዎች ድርሰት በሚፅፉበት ወቅት ስለ ዐውድ እና አንባቢ የተወሰነ የቋንቋ እውቀትና ክህሎት ሊኖራቸው ይገባል፡፡

በተመሳሳይ Trribble (1996:103) ባቀረቡት ሀሳብ የፀሐፊው ፍላጎት እንዴት መፃፍ እንዳለበት ብቻ ሳይን በዐውድ ውስጥ ም መፃፍ እንዳለበት ግንዛቤ ሊኖረው ይገባል፡፡

ከዚህም ሌላ ሰዎች በተስተካከለ ሁኔታ የመፃፍ ችታቸው እንዲያድግ ሁለት ጠቃሚ ሀሳቦችን አቀርበዋል፡፡

1. ፀሐፊው በድረሰት ፅሑፍ ውስጥ ሲሳተፍ ተገቢውን ሂደት ለማሟላት ያለው የችሎታ መጠን እና
2. በተለየ የተግባቦት ሂደት አውድ እና ይዘት ዘውግ ፅሁፍ ላይ የሚኖራቸውን ተፅህኖ ለመረዳት የፀሐፊውን ችሎታ መጠን ግምት ውስጥ መግባት አለበት

ሁለቱም አቀራረቦች ማትም ሂደት እና ዘውግ ተኮር አቀራረቦች ባላቸው ጉድለት የተነሳ የተለያዩ ትችቶች የተሰነዘሩባቸው ሲሆን እያንዳንዱ አቀራረብ መፃፍን ከተለየ ዕይታ አንፃር እንደሚቃኙት ግልፅ ነው፡፡ በተመሳሳይ መልኩ Badger and white (2000) ባቀረቡት አስተያየት የነዚህ ሁለት አቀራረቦች ልዩነት በክፍል ውስጥ የሚደረገውን ልምምድ ባልተፈለገ አቅጣጫ በመምራት ችግር ሊያስከትሉ ይችላሉ፡፡ ምክንያቱም ውጤት፣ ሂደት እን ቦታ ከአውድ አገልግሎት እና ዳራ አንፃር በቅርብ የተሳሰሩ እና ግንኙነት ያላቸው ናቸው ከዚህ አንፃር የሂደት እና የዘውግ ተኮር አቀራረቦች ጥምረት አንዱ የአንዱን ክፍተት ለመሙላት የቆመ አድርጎ መውሰድ ይችላል፡፡

በሌላ በኩል የዘውግ ስነ ትምህርታዊነት መሰረት የሚያደርገው ተማሪዎች ከዝርዝር ወደ አጠቃላ በሚደረግ ሂደት ከሚማሩ ይልቅ በአውድ ውስጥ የቋንቋ አጠቃቀም በግልፅ በማሳየት ማስተማር የተሻለ ነው የሚል ሲሆን ይህ ማት ግን የሂደት ተኮር አቀራረብን መተካት ማለት እንዳልሆነም ገልፀዋል Hyland (2004:21) ይህንን ሀሳብ Swales (1990) ሲያጠናክሩ "ድርሰትን ስንፅፍ ቅድመ መፃፍን እና የፈጠራ ሀሳብን ማሳደግ ልመምድን ማበረታታት እና ስለራሳቸው ፅሁፍ ያላቸው ግዛቤ ይኸውም የንድፈን ጠቃሚነት እና በርዕስ መረጣ ወቅት የግለሰብን ፍላጎት መጠበቅን ችላ ማለት ብልህነት ኤደለም" ብለዋል፡፡

የዘውግ ስነትምህርታዊነት ተማሪዎችን የመፃፍ ችግር ለማቃለል ሰዋስው አስፈላጊ መሆኑን ከማበራራት ይልቅ መፃፍ ትምህርት ሂደት ከመጀመርያው አንስቶ ተማሪዎች አውድን መሰረት አድረገው ተገቢ የሆነ ፅሁፍ እንዲፅፉ ስለ ስነልሳናዊ ገፅታ ግልፅ የሆነ ግዛቤ ሊኖራቸው ይገባል፡፡ አንዳንድ መምህራን ማቀድ፣ ንድፍ እን አርትኦት ጠቃሚ ነገሮች

መሆናቸውን አይቀበሉም፡፡ ይሁን እንጂ እነዚህ ነገሮች በተለየ አውድ ውስጥ አላማን ለማሳካት እና ፅሁፍን ለመፃፍ ለብቻቸው በቂ አይደለም Hyland (2004:21)

የተለያዩ ምሁራን Badger and white (2000), Hyland (2004) Trribble (1996) የመፃፍን ክሂል ለማስተማር የዘውግ እና ሂት ተኮር አቀራረቦችን የማቀናጀት ሀሳብ አቅርበዋል፡፡ Badger and white (2000) በሰጡት አስተያየት የሁለቱ አቀራረቦች ጥምረት አንዱ የአንዱን ክፍተት ለመሙላት ያገለግላል ብለዋል፡፡ ከዚህ ሁኔታ የምንገነዘበው የዘውግ እና ሂደተ ተኮር አቀራረቦች መፃፍን በማስተማር ረገድ በተናጠል ክፍተት ያለባቸው በመሆኑ ይህንን ክፍተት ለመሙላት የሁለቱ አቀራረቦች ቅንጅት አስፈላጊ መሆኑ ነው፡፡

እንደ Hyland (2005) አስተያየት በመፃፍ ልምምድ ወቅት የዘውግ እና ሂደት ተኮር አቀራረቦች ውህደት ተማሪዎች የፅሁ ፈጠራ ሂደት፣ የፅሁፍ አላማ እና ይህንን በትክክለኛ ሁኔታ መግለፅ እና በዐውድ የትኛው ድርሰት እንደሚፃፉ እና እንደሚነበብ እንዲሁም ትርጉም እንደ ሚሰጥ ለመገንዘብ ይረዳል፡፡

በተመሳሳይ በተለያዩ ሀገራት የቋንቋ ምህራን ላይ በተደረገ ቅኝት Kay and Dudey-Evan (1998) የነዚህ ሁለት አቀራረቦች ውህደት ተቀባይነትን አግኝቷል በአጠቃላይ የሂደት ተኮር አቀራረብ ከዘውግ ተኮር አቀራረብ ጋር ሲቀናጅ ስለ ዘውግ ውጤት ያለን እውቀት ዕቅድ፣ ንድፍ ክለሳ እና የአርትኦትን ስራ አንድ ላይ በማቀጣት እና የእርስ በርስ ግንኙነት እንዲኖ የሚያሽል እድል በመፍጠር የመፃፍ ክሂልን ለማሻሻል ያስችላል፡፡

2.1.2.11 የዘውግና የሂደት ተኮር የመፃፍ ትምህርት አቀራረብ የክፍል ውስጥ አተገባበር

የዘውግ እና ሂደት ተኮር ጥምር አተገባበር መሰረታዊ መርህ ተማሪዎች መፃፍ የግንዛቤ እና ማህበራዊ ድረጊት መሆኑ ሊገነዘቡት ይገባል፡፡ ከዚህም ሌላ ስለ ዘውግ ያላቸው እውቀትና ፅሑፍ የሚከናወንበትን ሂደት ግምት ውስን መግባት አለበት፡፡

የዘውግ ሂደት ተኮ የማስተማር ሞዴል በክፍል ውስጥ ስራ ላይ የሚውልበት አቀራረብ የFeez and Joce's (1998) የመማር ማስተማር ውህደት አምስት ደረጃዎች ማለትም አውድን መገንባት፣ ፅሁፍን በጋራ መገንባት፣ ፅሁፍን በግል መፃፍ ተዛማጅነት ያለቸውን ፅሁፎች ማገናኘት መሰረታዊ ነገሮች ናቸው፡፡ ይህ የመፃፍ ሞዴል መሰረት የሚያደርገው

በመማር ማስተማር ሂደት ዘውግን መሰረት ከሚያደርገው የአውስትራሊያው የዘውግ ትምህርት ቤት የእንግልዘና ቋንቋን ለማስተማር መሰረት ከሚያደርገው መርህ ነው፡፡

ይህ መፃፍን የማስተማር አቀራረብ መሰረት የሚያደርገው የVygotsky zone of proximal development እና የBruner (1986) ስራዎች ላይ ነው፡፡ መምህሩ ትምህርቱ ሲጀመር ጀምሮ ጠንካራ ድጋፍ ማድረግ ያለበት ሲሆን ይህ ሁኑታ በኋላ ላይ ተማሪዎች መሻሻል እያሳዩ ሲሄዱ እየቀነሰ ይሄዳል፡፡

በተጨማሪ የዘውግ እና ሂደት ተኮር አቀራረቦች ጥምር ትግበራ ተማሪዎች ከሚፅፉት ታላሚው ዘውግ ጋር ተያያዥነት ያለው ነው White and Tmors 1991)፡፡ ይህ ሁኔታ ተማሪዎች የፅሁፍን ውስብስብነትና ተደጋጋሚነት እንዲገነዘቡና ፅሁፍን ሲያጠናቅሩ ስለ ዘውግ ያላቸው እውቀት እንዲጠቀሙበት ያስችላቸዋል፡፡ የዚህ መፃፍን ለማስተማር አቀራረብ ማዕቀፍ በዋናነት መሰረት የሚያደርገው የ Feez እና Joce's (1998) የፅሁፍ ሞዴል ነው፡፡

ይህ የመፃፍን ውስብስብነት የሚያንፀባርቀው ሞዴል የክፍል ውስጥ ተግባራትን ለማደራጀት መመሪያዎችን ያቀርባል፡፡ በአጠቃላይ የWhite and Amdt's) (1991) የዘውግ ሂደት ተኮር ሞዴል የስነ ትምህርታዊነት ማዕቀፍ አላማ ስለ ታላሚው ዘውግ በማህበራዊ አውድ እና ስነ ልሳናዊ ገፅታው ግልፅ ማብራሪያ መስጠት እና ዘውግ እውቀት ውስብስብ ከሆነ ነው መፃፍ ጋር ማቀናጀትን ማሳየት ነው፡፡

2.1.2.12 የዘውግ ሂደት ተኮር አቀራረብ ማስተማሪያ ሞዴል

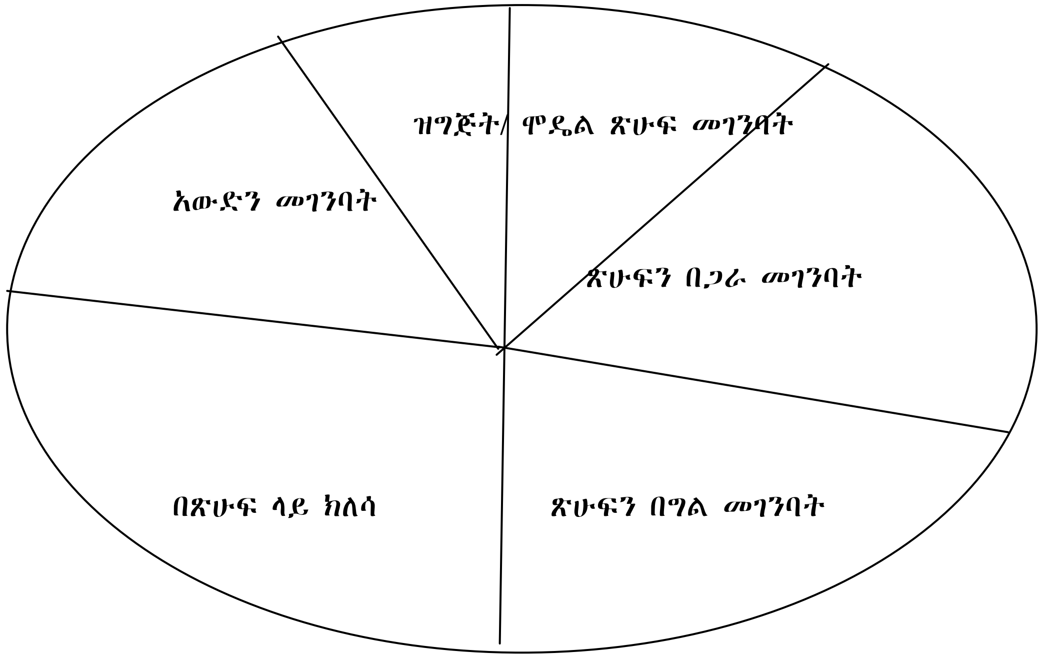

ሒደተ ዘውጋዊ አቀራረብ ስድስት የተለያዩ ደረጃዎችን ወይም ቅደም ተከተላዊ የማስተማር ተግባራት ሂደቶችን ይከተላል፡፡ እነዚህም፡- 1. ዝግጅት 2. ሞዴልማቀድን ማጠናከር 3. ማቀድ 4. በጋራ መስራት 5. በግል መስራት እና 6. መከለስ ናቸው (Yan2005)::

እነዚህ ስድስት ደረጃዎች ቅደም ተከተላዊ ትስስሮሽ ያላቸው ተግባራት በመሆናቸው ምክንያት በመካከላቸው ግልፅ የሆነ ድንበር መፍጠር ባይቻልም በተናጠል ሲታዩ ግን ምን ማለት እንደሆኑ (Yan2005) እንደሚከተለው ባአጫጭሩ አስረድተዋል፡፡

1. **ዝግጅት፡-** መምህሩ ተማሪወቹ ለጽህፈት እንዲአጋጁ ለማድረግ ይቻላቸው ዘንድ በአንድ የአጻጻፍ አይነት ለምሳሌ በአመዛዛኝ/በአከራካሪ ጽሁፍ ሊቀርብ የሚችል ወቅታዊ አነጋጋሪ የሆኑ ሁኔታ በማንሳትና አስፈላጊ ገለጻ በማድረግ ተማሪዎቹ ይህን የአፃፃፍ ስልትና መዋቅራዊ ገፅታ እንዲረዱት በማድረግ ንቁ ተሳታፊ እንዲሆኑ ማነሳሳት ይቻላል፡፡
2. **ሞዴል ማቅረብና ማጠናከር፡-** በዚህ ደረጃ ላይ መምህሩ የተመረጠውን የፅሁፍ አይነት በማስተዋወቅ ተማሪዎቹ የአንባቢያቸውን ማንነት እና የሚኖረውን ማህበራዊ ፋይዳ እንዲያገናዝቡ መፍቀድ ይኖርባቸዋል፡፡ ለምሳሌም የፅሁፍ

አይነት አመዛዛኝ ጽሁፍ ከሆነ ዓላማው ሊሆን የሚችለው አንባቢን በማሳመን አንድ ድርጊት እንዲከወን ማድረግ ነው፡፡ በመቀጠልም መምህሩ ፅሁፉን እንዴት በማዋቀርና በማደራጀት ዓላማውን ማሳካት እንደሚቻል ምክክር ወይም ገለጻ ያከናውናሉ፡፡ ተማሪዎችም የተማሩትን የጽፈት አይነት ለማጠናከር ይችሉ ዘንድ ምክክሩ ወይም ገለጻውን ከአንድ ፅሁፍ ጋር ሊያነፃፅሩት ይችላሉ፡፡

3. **ማቀድ፡-** በዚህ ደረጃ በርእሰ ጉዳዩ ላይ የተማሪዎቹን ምናብ ወይም ግንዛቤ የሚያዳብሩ በርካታ ተግባራት ይከናወናሉ፡፡ ከነዚህ ተግባራት መካከል፡- ማሰላሰል፣ መወያየት እና ተዛማጅ ጽሁፎችን ማንበብ ይጠቅሳሉ፡፡ የተግባራቱ መሰረታዊ ዓላማም ርእሰ ጉዳዩን ከተማሪወቹ ቀደምት ልምድ እና ግንዛቤ ጋር በማስተሳሰር የተነሳሶት ስሜታቸውን ማጎልበት ነው፡፡
4. **በጋራ መስራት/መገንባት፡-** ይህ ደረጃ ቀጣዩን ግላዊ የፅህፈት ትግበራ ሒደት የሚያመቻች ሲሆን ፅሁፋዊ ስራውን ለመጀመር ይቻል ዘንድ መምህሩ እና ተማሪዎቹ በጋራ ይሰራሉ፡፡ ስለዚህም የማሰላሰል፣ የማርቀቅና ሐሳቦችን በማቅረብ ሲሳተፉ፣ በተመሳሳይ መምህሩም በተማሪዎቹ የቀረቡትን ሐሳቦችና መረጃዎች በማደራጀት በጥቁር ሰሌዳ ወይም በኮምፒዩተር ላይ ይጽፋሉ፡፡ በዚህ መልክ በቅንጅት የተገነባው ጽሁፋዊ ስራ የመጨረሻ ረቂቅም ተማሪዎቹ ግላዊ ጽሁፋቸውን ሲያዋቅሩ እንዲገለገሉበት በሞዴል ይቀርባል፡፡
5. **በግል መስራት፡-** ይህ ደረጃ ተማሪዎች በቀረቡላቸው ሞዴል ላይ ተመስርተተው ተዛማጅ (ተመሳሳይ) በሆነ ርሰ-ጉዳይ ላይ ግላዊ ስራቸውን የሚከውኑበት ነው፡፡ ይህን ተግባር ለማከናወን የተመደበው የትምህርት ክፍለ ጊዜ በቂ ላይሆን ስለሚችል አተገባበር ሂደቱን በተመለከተ የመምህሩ እገዛ ገለፃና ምክር ሳይለያቸው ስራውን በክፍል ስራ፣ በቤት ስራ ወይም በአሳይመንት መልክ ሊያከናውኑት ይችላሉ፡፡
6. **መከለስ፡-** ተማሪዎቹ የመጀመሪያውን ረቂቅ ካጠናቀቁ በኃላ፣ የመመህራቸው ተግባር የሚሆው የተማሪዎቹን ስራ አንድ በአንድ በመሰብሰብ ውጤት/ማርክ መስጠት (እንደ ውጤትተኮርአቀራረብ) ሳይሆን በድጋሚ በሚሰጧቸው መመሪያዎች እየታገዙ ስራዎቻቸውን በማረም ፣በመገምገም፣ ወዘተ የማሻሻል ተግባራት እንዲያከናውኑ ማድረግ ነው፡፡

2.2 የተዛማጅ ጥናቶች ቅኝት

ይህን ጥናት ከግብ ለማድረስ የጥናቱን አላማ ለመወሰን እና አቅጣጫ ለማስያዝ የተለያዩ ጥናታዊ ጽሁፎችን በንጽጽር ለማየት ተሞክሯል፡፡

የመጀመርያው ለዚህ ጥናት መነሻ ሐሳብ የሆነው በዘላለም (2009) የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴዎች ምርጫና የመፃፍ ክሂል ተዛምዶ ላይ የተሠራ ጥናታዊ ጽሁፍ ነው፡፡ የዘላለም (2009) ጥናት ከዚህ ጥናት ጋር የሚያዛምደው የመጻፍ ክሂል ላይ አትኩሮ ማጥናቱ ነው፡፡ ይሁንና የሚያለያያቸው ጉዳዮች አሉ፡፡ እነዚህም የዘላለም (2009) ጥናት የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴዎች ምረጫና የመፃፍ ክሂል ተዛምዶ ላይ ያተከረ ነው፡፡ ይህ ጥናት ግን ተዛምዶዊ ሳይሆን የሂደተ ዘውጋዊ መፃፍን ማስተማርያ ዘዴን የተማሪወችን የመፃፍ ክሂል በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነት የፈተሸ ነው፡፡ እንዲሁም የዘላለም (2009) ጥናት በአራቱ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴዎችን (ቁጥጥር፣ መር፣ ነጻ እናሂደታዊ) በንጽጽር በመመልከት በመማሪያ መጻሕፍቱ ውስጥ የተሠጣቸውን የምርጫ ሽፋን ጋር ያላቸውን ተዛምዶ ሲፈትሽ፣ ይህ ጥናት ግን ሂደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂልን በመሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነትን ፈትሻዋል፡፡

በሁለተኛነት ከዚህ ጥናት ጋር የሚገኛኝ በራሄልቶላ (2010) በረዥም ልቦለድ የመፃፍ ክሂልን ለማዳበር ያለው ሚና በሚል ርዕስ የተሠራ ሙከራዊ ጥናት ነው፡፡ የራሄል ጥናት ዋና አላማ ልቦለድ የመፃፍ ክሂልን ለማዳበር ያለውን ሚና መፈተሽ ነው፡፡ ተጠኚዎቹ በአዲስ አበባ የሚገኝ የካቲት 12 መሰናዶ ት/ቤት የሚማሩ የ11ኛ ክፍል ተማሪዎች ናቸው፡፡ መረጃዎችም በምልከታ፣ ፈተና እና የጽሁፍ መጠይቅ ተሰብስበዋል፡፡ ምልከታ የማስተማር ሂደቱን ለመገንዘብ ሲያገለግል ፈተና የተማሪዎችን የመፃፍ ክሂል ውጤትን ለመሠብሰብ አገልግሏል፡፡ የጽሑፍ መጠይቅም ለዘዴው የሚያደርገውን አስተዋጽኦ ለማወቅ ጥቅም ላይ ውሏል፡፡

ይህ ጥናት ከራሄል ጥናት ጋር የሚያዛምደው የመጻፍ ክሂልን ለማዳበር አስተዋጽኦ ሊያደርጉ በሚችሉ የመጻፍ ክሂል ማስተማርያ ዘዴዎች ላይ አትኩረው መካሄዳቸው

ነው፡፡ ይሁንና የሚያለያያቸው ነገሮችም አሏቸው፡፡ ይህም የራሄል ጥናት ልቦለድ የመፃፍ ክሂልን ማዳበር ያለውን ሚና የፈተሸ ሲሆን ይህ ጥናት ሂደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ ውጤታማነትን ፈትሸዋል፡፡ ሌለው የራሄል ጥናጥናት ምልከታን የማስተማር ሂደቱን ለመመልከት ሲሆን፣ ይህ ጥናት ግን ምልከታን የማስተማር ሂደቱን ለመመልከትና ሂደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ የመጻፍ ክሂልን ለመማር የሚኖረውን አስተዋጽኦ ለመመልከትም ጭምር ጥቅም ላይ ውሏል፡፡

በሦስተኛነት ከዚህ ጥናት ጋር ተዛማጅነት ያለው ጥናት በሙልጌታ ኃይለመስቀል (2009) በክርክር ስልት ንግግርን ማስተማር በሚል ርዕስ የቀረበ ጥናት ነው፡፡ ይህ ጥናት ክርክር የንግግር ክሂልን ለማስተማር ያለውን ውጤታማነት ፈትሻዋል፡፡ ውጤቱም የሚያመለክተው ተማሪዎች በክርክር መማራቸው የንግግር ክሂላቸውን እንዳሻሻለ ነው፡፡ የሙልጌታ ጥናት ከዚህ ጥናት ጋር የሚያዛምደው ከኪሂል ዘርፎች አንዱ የሆነውን ንግግር ላይ በማተኮሩ በኪሂል ዘርፍነታቸው ሲሆን፡፡ ሌላው የሚያመሳስላቸው ጥናት ፍትነታዊ መሆናቸው ነው፡፡ ይሁንና ሁለቱም የሚያለያያቸውም ጉዳዮች አሉ፡፡ አንደኛ ይህ ጥናት የሂደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ የተማሪዎችን የመፃፍ ክሂልን በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነት የፈተሸ ሲሆን የሙልጌታ ጥናት ግን በክርክር ስልት ንግግርን የማስተማር ውጤታማነት ላይ አትኩሮ መቅረቡ ነው፡፡ ሌላው የሚያለያያቸው ነገሮች የመረጃ መሰብሰብያ መሳርያዎቻቸው ባህሪ ነው፡፡ ሙልጌታ ምልከታን የተጠቀመው የማስተማር ሂደቱን ለመገንዘብ ሲሆን ይህ ጥናት ግን ምልከታን የማስተማር ሂደቱን ለመቆጣጠርና ሂደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴው የተማሪዎችን የመፃፍ ሂደት በማገዝ ረገድ ያለውን ተጽእኖ ለመመልከት ጥቅም ላይ ውሏል፡፡

ምዕራፍ ሶስት

የምርምሩ ስነ ዘዴ

3.1 የአጠናን ንድፍ

የዚህ ጥናት አይነት ፍትነታዊ ሲሆን ሁለት ቡድኖችን በመውሰድ መረጃዎችን በአይነታዊ እና መጠናዊ ዘዴ ተሰብስበው ተተንትነዋል፡፡ ምክንያቱም ሒደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ የተማሪዎችን የመፃፍ ክሂል በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነት ለመፈተሽ በተደረገው አተገባበር ላይ በፈተና እና በምልከታ የተገኙት መረጃዎች በአይነት እየተመደቡና በመጠን እየተለኩ እንዲገለጹ ስላስቻሉ ነው፡፡

3.2 የጥናቱ ተሳታፊዎች

የዚህ ጥናት አላማ ሒደተ ዘውጋዊ መፃፍን ማስተማርያ ዘዴ የተማሪዎችን የመፃፍ ክሂል በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነት መፈተሽ ነው፡፡ ጥናቱም ተተኳሪ አድርጎ የተካሄደው በሰቃ ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት ኦሮምኛ አፊ ፊት የሆኑ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎችን ነው፡፡ ጥናቱም ፍትነታዊ በመሆኑ የቁጥጥር እና የሙከራ ቡድኖችን በናሙናነት ተውስደው ጥናቱ ተካሂዷል፡፡ እጣ ንሞናን በመጠቀም በ2011 ዓ.ም በዚህ ት/ቤት ካሉ 14 9ኛ ክፍሎች ውስጥ በእጣ ንሞና 9ኛA እና 9ኛE በጥናቱ ተሳትፈዋል፡፡ በድጋሚ እጣ በመጣል 9ኛA ሙከራ ቡድንነት ሲሳተፍ፣ 9ኛE በቁጥጥር ቡድንነት ተሳትፏል፡፡ የጾታ ስብጥራቸውንም ስንመለከት 9Aኛ ወንድ 25 እና ሴት 28 ሲሆን በድምሩ በ53 ተማሪ ተዋቅሯል፡፡ 9Eኛ ደግሞ ወንድ 23 እና ሴት 27 ሲሆኑ በድምሩ 50 ተማሪዎች ይገኙበታል፡፡

3.3 የመረጃ መሰብሰብያ ዘዴ

ይህ ጥናት ፍትነታዊ በመሆኑ የመረጃ መሰብሰብያ ዘዴወቹ ፍትነታዊ ሙከራን ለያረጋግጡ ከሚችሉ የመረጃ መሰብሰብያ ዘዴዎች የሚከተሉትን ተጠቅሟል፡፡

3.3.1 ፈተና

ይህ ጥናት ፈተናን በሁለት አይነት መልኩ ለመረጃ መሰብሰብያነት ተጠቅሟል፡፡ በመጀመርያ የጥናቱ ተሳታፊዎች ያሉበትን ደረጃ በቅድመ ፈተናው ለማወቅ ነው፡፡ በሁለተኛነት ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ ትግበራ በኃላ የተማሪዎችን የመጻፍ ኪሂል ውጤት በመረጃነት ተሰብስቧል፡፡

ቅድመ ፈተናውም ተሳታፊ ተማሪዎቹ በቅድመ ማስተማር ላይ የቀሰሟቸውን የድርሰት መሰረታዊ ነጥቦችን በማሰብ በራሳቸው ፍላጎት አንድ ርዕስ በመምረጥ እንዲፅፉ ተደርጓል፡፡ ድህረ ፈተናውም በቅድመ ፈተናው ላይ መርጠው የፃፉባቸውን ርዕሶች እነዲያስታውሱ በማድረግ እንዲፅፉ ተደርጓል፡፡ ይህም የሚሆንበት ምክንያት ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴው የተማሪዎችን የመፃፍ ክሂል ውጤት ንፅፅራዊ ልዩነት በቀላሉ ለመረዳት አስችሏል፡፡

እያንዳንዱም የመገምገሚያ ነጥቦች በውስጣቸው የተለያዩ ንኡሳን የመገምገምያ ነጥቦችን አካቷል፡፡ የፈተናውም አሰጣጥ በጥናቱ ስልተ አተገባበር ንድፍ መሰረት ተከናውኗል፡፡ የነጥቡም አሰጣጥም በመስፈርት ጠቃሽ ምዘና የሚቺጋን የመጻፍ ትምህርት መመዘኛ ፕሮግራም Tereza (1998:75) ዋቢ በማድረግ የመጻፍ ክሂል የነጥብ አሰጣጥ መስፈርትን ተከትሎ ተማሪዎቹ ለጻፉት የድርሰት ፈተና ውጤት ተሰጥቷል፡፡ የነጥብ አሰጣጥ ሒደቱም ትኩረት ያደረገው ሀሳብና ይዘት፣ መዋቅርና ቅርፅ፣ ስርዓተ ፅህፈት ላይ አተኩሯል፡፡ አጠቃላይ የሚያዘው ድምር ውጤት ከ12 ሲሆን በአራት ተካፍሎ አመካይ ውጤት ይቀመጣል፡፡ በሚቺጋን የመጻፍ ትምህርት መመዘኛ ፕሮግራም መሰረት የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤቱ ከ2.5 በታች ከሆነ የተማሪዎቹ የጽፍ ክሂል ደረጃ በቂ አይደለም የሚል ድምዳሜ ላይ ያደርሳል፡፡ እንደዚሁም የተማሪዎቹ የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት ከ2.5 በላይ ከሆነ የተማሪዎቹ የመጻፍ ክሂል በቂ የሚባል ደረጃ ላይ እንደደረሰ ከድምዳሜ ላይ መድረስ እንደሚቻል ይገልጻል፡፡

ያተራረም ሂደቱም ባልተሳተፉ ሁለት የቋንቋ መምህራን እንዲሳተፉ በማድረግ በማረሚያ ነጥቦቹ ላይ በተሰጣቸው ግንዛቤ መሰረት ተከናውኗል፡፡ የፈተናውንም ታማኝነት ለማረጋገጥ የፒርሰን የተዛምዶ መለኪያን በመጠቀም 0.63 በማሳየቱ በሁለቱም መምህራን

የታረሙትን የተማሪዎችን ድርሰት ፈተናዎች መካከል ያለው ተዛምዶ ጉልህ መሆኑን ለማረጋገጥ ተሞክሯል፡፡

3.3.2 ምልከታ

ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ትግበራን አስመልክቶ መረጃ ለመሰብሰብ ጥቅም ላይ ውሏል፡፡ በታቀደ ምልከታ አጥኚው እንደ አስተማሪ ሲተገብር የቋንቋ መምህሩ እንደ አስተባባሪ የቁጥጥር ቡድኑንና የሙከራ ቡድኑን የቅደመ ፈተና፣ በዘዴውዎቹ ማስተማር እና ድህረ ፈተና ክንውኖችን በመመልከት በምልከታው መከታተያ ቅጽ ላይ ተማዎቹ እንዴትና ምን እንደ ፃፉ አስፍሯል፡፡ የምልከታውም ቅፅ ዘላለም (2009 :33) Uswantuh Hasenah (2012) ተሻሽሎ የተወሰደ ሲሆን አስራምስት ነጥቦችን የያዘ ነው፡፡ እነሱም ሰባቱ የመምህሩን የክፍል አመራር ሲገመግሙ፣ ቀሪዎቹ የተማሪዎቹን የመጻፍ ተሳትፎ፣ የመጻፍ ጉብዝና፣ የመጻፍ ደስተኛነት እና የመጻፍ ጭንቀትን የሚገመግሙ ሁነው ቀርበዋል፡፡ አላማውም የመጻፍ ትምህርቱ ላይ ተጽእኖ የሚያሳድሩ ተውላጦችን ለመቆጣጠር ነው፡፡

3.4 የመረጃ መተንተኛ ዘዴ

በዚህ ጥናት በፈተና እና በምልከታ የተሰበሰቡትን መረጃዎች በሚከተሉት የመረጃ መተንተኛ ዘዴዎች ለመተንተን ተሞክሯል፡፡

3.4.1 አማካይ ውጤት

አማካይ ውጤት በፈተና እና በምልከታ የተገኙ ውጤቶችን ለመተንተን አገልግሏል፡፡ ይህም በድህረ እና በቅድመ ትግበራ የቁጥጥር እና የሙከራ ቡድኖች ያስመዘገቧቸው የፈተናም ሆነ የምልከታ ውጤቶች በንፅፅር ተተንትነውበታል፡፡ ይህም በቅደመ ትግበራ እና በድህረ ትግበራ ያለውን ልዩነት ለመለየት አስችሏል፡፡ በዝርዝርነትም የቁጥጥር ቡድኑንና የሙከራ ቡድኑን ቅድመ ትግበራ የተገኘውን አማካይ ውጤት ለማነጻጸር፣ የቁጥጥር ቡድኑና የሙከራ ቡድኑን ድህረ ትግበራ አማካይ ውጤትን ለማነጻጸር፣ የቁጥጥር ቡድኑንና የሙከራ ቡድኑን የቅድመና ድህረ ትግበራ የድርሰት ፈተናን አማካይ ውጤት ለማነጻጸር እና የቁጥጥር ቡድኑንና የሙከራ ቡድኑን አተገባበራዊ ሂደትን አስመልክቶ የተሰበሰቡ ምልከታዎችን አማካይ ውጤቶችን ለማነጻጸር ጥቅም ላይ ውሏል፡፡

3.4.2 መደበኛ ልይይት

በመደበኛ ልይይት በቅድመና በድህረ ፈተና የተሰበሰበውን መረጃ ለመተንተን ጥቅም ላይ ይውላል፡፡ ይህም በቅድመ እና በድህረ ፈተና የተሳተፉ ተማሪዎች የመጻፍ ክሂል ውጤት መካከል በአማካይ ምን ያህል እንደሚራራቁ ለመረዳት አስችሏል፡፡ ይህም የቁጥጥር ቡድኑንና የሙከራ ቡድኑን ቅድመ ትግበራ የድርሰት ፈተና የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት መካከል ያለውን መራራቅ ለማወቅ፣ የቁጥጥር ቡድኑንና የሙከራ ቡድኑን ድህረ ትግበራ የድርሰት ፈተና አማካይ ውጤት መካከል ያለውን መራራቅ ለመገንዘብ ጥቅም እና በጥምር ናሙና ቲ-ቴስት የቁጥጥር ቡድኑንና የሙከራ ቡድኑ ድህረ ትግበራ ድርሰት ፈተና አማካይ ውጤት መካከል ያለውን መራራቅ ለመለየት ጥቅም ላይ ውሏል፡፡

3.4.3 ቲ ቴስት (T-Test)

የሙከራ ቡድኑንና የቁጥጥር ቡድኑ በቅድመ እና በድህረ ፈተና የተገኘውን አማካይ ውጤት መካከል ያለው የልዩነት መጠን ጉልህ መሆኑን እና አለመሆኑን ለመፈተሽ ጥቅም ላይ ውሏል፡፡ ይህም የቁጥጥር ቡድኑና የሙከራ ቡድኑን ቅድመ ትግበራ የድርሰት ፈተና አማካይ ውጤት መካከል ያለውን ልዩነት ጉልህ መሆንና ያለመሆኑን ለመረዳት፣ የቁጥጥርና የሙከራ ቡድኑን ድህረ ትግበራ የድረሰት ፈተና አማካ ውጤት ጉልህ መሆኑንና ያለመሆኑን ለመለየት እና በጥምር ናሙናም የቁጥጥር ቡድኑን ቅድመና ድህረ ትግበራ እና የሙከራ ቡድኑን ቅድመና ድህረ ትግበራ የድርሰት ፈተና አማካይ ውጤቶች መካከል ያለው ልዩነት ጉልህ መሆኑንና ያለመሆኑን ለመለየት ጥቅም ላይ ውሏል፡፡

3.5 የሚቺጋን ትምህርታዊ የመጻፍ ክሂል ደረጃ መመዘኛ አማካይ ውጤት

የሚቺጋን ትምህርታዊ የመጻፍ ክሂል ደረጃ መመዘኛ አማካይ ውጤት 2.5 ሲሆን የተማሪዎችም የድርሰት ፈተና ታርሞ ከ2.5 በላይ ከሆነ የተማሪዎቹ የመጻፍ ክሂል የተሻሻለ ነው የሚል ድምዳሜ ላይ የሚያደርስ ሲሆን፣ በሌላ በኩል ደግሞ የተማሪዎቹ የድርሰት ፈተና አማካይ ውጤት ከ2.5 በታች ከሆነ የተማሪዎቹ የመጻፍ ክሂል አልተሻሻለም የሚል ድምዳሜ ላይ እንሚያደርስ የተቀመጠ መስፈርት እንደሆነ Tereza (1998:75) ይገልጻሉ፡፡ ይህንንም መስፈርት በመጠቀም የቁጥጥርና የሙከራ ቡድኑን ቅድመ ትግበራ የድርሰት ፈተና እና ድህረ ትግበራ የድርሰት ፈተና የተገኙ አማካይ

ውጤቶችን ከሚቺጋን ትምህርታዊ የመጻፍ ክሂል ደረጃ መመዘኛ አማካይ ውጤት ጋር በማነጻጸር የተማሪዎች የመጻፍ ክሂል መሻሻሉንና ያለመሻሻሉን ለመረዳት ረድቶዋል፡፡

3.6 ሥነምግባራዊ ትኩረቶች

ይህ ጥናት ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂልን በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነት የፈተሸ ነው፡፡ ጥናቱንም ለማካሄድ በአማርኛ ቋንቋና ስነጽሁፍ ድህረ ምረቃ ትምህርት ክፍል ፍቃድ በማግኘት ተካሂዷል፡፡ የጥናቱም ተተኳሪዎች በጅማ ዞን፣ በሰቃ ጮቆርሳ፣ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የሚማሩ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ናቸው፡፡ ጥናቱንም ለማካሄድ ከወረዳው ትምህርት ጽህፈት ቤት ፍቃድ በመውሰድ በናሙናነት የተመረጡትን የ9ኛ ክፍሎች በጥናቱ ላይ እንዲሳተፉ ትብብራቸው ተጠይቆ ይሁንታ በማግኘት ጥናቱ እንዲካሄድ ሆኗል፡፡ ይሁንና በጥናቱ የተሳተፉት ተማሪዎች ለጥናቱ መሟላት መደበኛ ክፍለ ጊዜያቸውን መጠቀሙ አስፈላጊ በመሆኑ በቲቶሪያል ፕሮግራም መደበኛውን ትምህርታቸውን ቢማሩ እንደሚሻላቸው ፍቃደኛ በመሆናቸው በቲቶሪያል መደበኛ ትምህርታቸውን እንዲማሩ ተደርጓል፡፡

ሌላው ጉዳይ የምልከታና የአራሚ መምህራን ተገቢውን የስራ ማስኬጃ ወጪያቸውን በመሸፈን የጥናቱን ምልከታ ለማካሄድና የድርሰት ፈተናዎቹን ለማረም ፍቃደኛ መሆናቸውን በማማከር ተግባሩን እንዲያከናወን ተደርጓል፡፡

የጥናቱ አተገባበርንም በተመለከተ አጥኚው እንደመምህር የቁጥጥር ቡድኑን በመርሃ ትምህርቱ ሲያስተምርና የሙከራ ቡድኑን በሒደተ ዘውጋዊ ሲያስተምር በጥናቱ አተገባበር ላይ አድሏዊነት እንዳይታይ በምልከታ ቅጹ ላይ በተካተቱት ነጥቦች የክፍል አመራሩን እንዲቆጣጠር ለማድረግ ተሞክሯል፡፡

3.7 የጥናቱ ስልተ አተገባበር

ይህ ጥናት ድርጊታዊ አተገባበርን የተከተለ ነው፡፡ ምክንያቱም የሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነትን የፈተሸ በመሆኑ በተቀናጀ የክፍል ውስጥ አተገባበር ሊከናወን ችሏል፡፡ በመሆኑም እያንዳዳቸውም ትግበራዎች ለደረጃቸው የሚመጥኑ ግንኙነት ያላቸውን ዙሮች ቅደምተከተላዊ ትግበራዎችን በሚከተለው መንገድ ተከናውኗል፡፡

ሀ. ማቀድ

ድርጊታዊ አተገባበሩም የሚከተሉትን ነጥቦች ተካትተዋል፡፡

አንድ

I. ቁሶችን ማዘጋጀት

II. እቅድ ማዘጋጀት

III. የድርጊቱን አፈጻጸማዊ ደረጃዎችን መንደፍ

ሁለት

የተማሪዎችን ነጥብ መያዣ ማዘጋጀት

ሦስት

የትምህርት መርጃ መሣሪያዎችን ማዘጋጀት

አራት

የክፍል ውስጥ ምልከታ ማመሣከሪያ ቅጽ ማዘጋጀት

አምስት

ፈተና ማዘጋጀት

ስድስት

እያንዳንዱ የጥናት ተሳታፊ ከ40-50 ደቂቃ በትምህርት ቤት ውስጥ ከ4-8 ክፍለ ጊዜ ባላነሰ ሁኔታ በዘዴው ይማራሉ በማለት ዴላ ፓዝና ግርሐም(1997፡174)፡፡ በዚህም መሰረት በዚህ ጥናትም የቁጥጥር ቡድኑን በ9ኛ ክፍል መርሃ ትምህርት እና የሙከራ ቡድኑን በሒደተ ዘውጋዊ መጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ በማስተማር ሰባት ሰባት ክንውኖች ሲኖራቸው እያንዳንዱ ቡድንም ከሚያዝያ1/2011 ዓ.ም እስከ ሚያዝያ 29/2011 ዓ.ም ለሰባት ዙር በዘዴዎቹ ለ40 ደቂቃ ያህል ተምረዋል፡፡

ምዕራፍ አራት

የመረጃ ትንተና እና ውጤት ማብራርያ

4.1 የጥናቱ አተገባበር ትንተና

4.1.1 የሙከራ ቡድኑ የመፃፍ ክሂል ቅድመ ፈተና ክንውን

ሀ. ዕቅድ

1. መፈተኛ ወረቀት ማዘጋጀት፡፡ 2 ዕለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. ድርጊቶችን በቅደም ተከተል መንደፍ፡፡ 4. የተማሪዎችን ስም ዝርዝር ማዘጋጀት፡፡ 5. የምልከታ መከታተያ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. ክንውን

ማክሰኞ ሚያዝያ 1/2011 ከተመልካቹ መምህር ጋር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ለተማሪዎች ሰላምታ አቀረቡ፡፡ ለእያንድአንዱ ተማሪ ልሙጥ ወረቀት ታደላቸው፡፡ እያንዳንዱም በፈለጉት ርዕስ ላይ ለ35 ደቂቃ ያህል ሳይገደቡ የድርሰት መሰረታዊ ነጥቦችን እያሰቡ እንዲጽፉ ተደርገዋል፡፡ የክንውኑ ጊዜ እንደተጠናቀቀ ወረቀቱ ተሰበሰበ፡፡

ሐ. ምልከታ

በዚህ ክንውን ተባባሪው መምህር እንደሚከተለው የተመለከተውን በምልከታ መከታተያ ቅፅ ላይ አስፍሯል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓

4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡		✓	
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡	✓		
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡	✓		
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡	✓		
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	✓		
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡			✓

ገላጮች፡- 3 ከፈታኝ 2 መካከለኛ 1 ዝቅተኛ

ከዚህ የምልከታ መከታተያ ቅፅ መረዳት እንደሚቻለው የመምርሩ የክፍል አመራር ጥሩ መሆኑን ነው፡፡ የተማሪዎቹ ተሳትፎ እና የመፃፍ ጉብዝና ዝቅተኛ መሆኑን ያመለክታል፡፡ በክንውኑም ብዙም እንዳልተደሰቱ እና በከፍተኛ እንደተጨናነቁ ያመለክታል፡፡

መ. የሙከራ ቡድኑ የቅድመ ፈተና የመፃፍ ክሂል አማካይ ውጤት

በአራሚው መምህሩ በሚችጋን ትምህርታዊ የመፃፍ ክሂል መመዘኛ ፕሮግራም የነጥብ አሰጣጥ መስፈርትን መሰረት አድርጎ የታረመው የሙከራ ቡድኑ የቅድመ ፈተና የመፃፍ ክሂል አማካይ ውጤት እንደሚከተለው ተዘርዝሩል፡፡

ተ.ቁ	ተሳታፊ ተማሪዎች	ፆታ	ቅድመ ፈተና የመፃፍ ክሂል አማካይ ውጤት	ተ.ቁ	ተሳታፊ ተማሪዎች	ፆታ	የመፃፍ ክሂል አማካይ ውጤት
1	A	ሴ	1.58	28	B1	ወ	1.6
2	B	ወ	1.6	29	C1	ሴ	1.6
3	C	ሴ	1.75	30	D1	ወ	2
4	D	ወ	1.8	31	E1	ወ	1.6
5	E	ሴ	1.6	32	F1	ሴ	1.3
6	F	ሴ	1.6	33	G1	ወ	2.16
7	G	ሴ	1.6	34	H1	ሴ	2
8	H	ሴ	1.58	35	I1	ሴ	2
9	I	ሴ	1.83	36	J1	ወ	2
10	J	ወ	1.6	37	K1	ወ	2.16
11	K	ሴ	1.71	38	L1	ሴ	1.6
12	L	ወ	1.58	39	M1	ወ	1.3
13	M	ወ	1.6	40	N1	ሰ	1.6
14	N	ሴ	1.83	41	O1	ወ	2
15	O	ሴ	1.75	42	P1	ሴ	1.6
16	P	ወ	1.6	43	Q1	ሴ	1.9
17	Q	ሴ	1.6	44	R1	ወ	1.9
18	R	ወ	1.58	45	S1	ሴ	1.6
19	S	ወ	1.6	46	T1	ወ	1.3

20	T	ሴ	1.75	47	U1	ወ	1.6
21	U	ወ	1.58	48	V1	ሴ	1.9
22	V	ሴ	1.6	49	W1	ወ	1.6
23	W	ወ	1.8	50	X1	ሴ	1.75
24	X	ሴ	1.41	51	Y1	ወ	1.6
25	Y	ወ	1.5	52	Z1	ሴ	1.6
26	Z	ሴ	1.58	53	A2	ሴ	1.58
27	A1	ሴ	1.66				

4.1.2 የሙከራ ቡድኑ በዘውጋዊ ዘዴ መፃፍን ማስተማር ክንውን አተገባበር ትንተና

በዚህ ጥናት የሙከራ ቡድኑ የ Hylands (2007) ትግበራዊ ሞዴልን ተከትሎ ዘዴው ተግብሩል፡፡ ትግበራውም ለሰባት ዙሮች የተካሄደ ሲሆን በእያንድ አንዱ ዙር ማቀድ መተግበር እና በምልከታ የተገኙትን መረጃዎች ትንተና እና ገለፃ እንደሚከተለው ቀርባል፡፡

1. **ዙር አንድ**

ሀ. እቅድ

ክንውኖቹ የሚከተሉትን ማዘጋጀት ነው

1. መገልበጫ ወረቀት ማዘጋጀት 2. እለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድረጊቶችን በቅደምተከተል መንደፍ 4. የተማሪዎችን ስም ዝረዝር ማዘጋጀት 5. ትምህርት መርጃ መሳሪያ ማዘጋጀት 6. የምልከታ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. ዙር አንድ ክንውን

ሐሙስ ሚያዝያ 3/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለሙከራ ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ዛሬ የሚከናውኑት ተግባር ራሳቸውን እንደ ቤት ኣሻሻጭ ደላላ በመሾም ‹‹አሻሻጩ ደላላ›› በሚል ርዕስ መፃፍ እንዲጀምሩ ታዘዙ፡፡ ተግባሩንም ለ20 ደቂቃ ያህል እዲያከናውኑ ተደረገ፡፡ ለአስር ደቂቃ የፃፉትን ጽሁፍ መልሰው አርቅቀው እንዲጽፉ ታዘዙ፡፡ ለ5 ደቂቃ ያህል መልሰው እያነበቡ እንዲያስተካክሉ ተነገራቸው፡፡

ሐ. ምለከታ

በዚህ ዙር ተባባሪው መምህር የማስተማሩን ክንውን እደሚመለከተው ተመልክተል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡	✓		
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡			✓

11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			✓
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡		✓	
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡		✓	
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡		✓	

ግልባጭ ፡- ከፍተኛ 2 መካከለኛ 1 ዝውተኛ

በምልከታ መረጃ መሰረት የመምህሩ የክፍል አመራር ከ 1-7 ባሉት ነጥቦች ከፍተኛ ነው፡፡ የተማሪዎቹ ተሳትፎ እና የመፃፍ ብቃት ግን ዝቅተኛ ነው፡፡ በተጨማሪም ተማሪዎቹ ዘዴው ሲተገበር በፊታቸው ላይ መካከለኛ ፈገግታ እነደሚታይ ያመለክታል፡፡ ጭንቀታቸውም መካከለኛ ነው፡፡

2. ዙር ሁለት

ሀ. ዕቅድ

1. መፈተኛ ወረቀት ማዘጋጀት 2. ዕለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን መንደፍ 4. የተማሪዎችን ስም ዝርዝር ማዘጋጀት 5. መርጃ መሳሪያዎችን ማዘጋጀት 6. ምልከታ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. ዙር ሁለት ክንውን

ማክሰኞ ሚያዝያ 9/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለሙከራ ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ዛሬ የሚያከናውኑትን ተግባር ራሳቸውን “መኪና እንደሚያሻሽጥ ደላላ” በመወከል የመኪና አሻሻጭ ደላላ በሚል ርዕስ ጽሁፍ እንዲያዘጋጁ ታዘዙ፡፡ ለ20 ደቂቃ ያህል ተግባሩን እንዳከናወኑ የፃፉትን ፅሁፍ ለ10 ደቂቃ ያህል ጻፉ፡፡ ከእንደገና ለ5 ደቂቃ ያህል እያነበቡ እንዲያስተካክሉ አዘዝኳቸው፡፡

ሐ. ምልከታ

በዚህ ዙር ተባባሪው መምህር የመማር ማስተማሩን ክንውን በምልከታው ቅፅ ላይ እንደሚከተለው አስፍሯል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡	✓		
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			✓
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡	✓		
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡			✓
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡	✓		

ገላጭ፡- 3 ከፍተኛ 2. መካከለኛ 1. ዝቅተኛ

ከዚህ የምልከታ ቅፅ መረዳት እንደሚቻለው የመምህሩ የትምህርት አቀራረብ ጥሩ የሚባል ነው የተማሪዎቹ ተሳትፎ እና የመፃፍ ችሎታ ግን ዝቅተኛ መሆኑን ያመለክታል፡፡ በሌላ በኩል ተማሪዎቹ በዘዴው ትግበራ ደስተኛ እንደሆኑ እና ጭንቀታቸውም ዝቅተኛ መሆኑን ያመለክታል፡፡

ዙር ሦስት

ሀ. ዕቅድ

1. መፈተኛ ወረቀት ማዘጋጀት 2. ዕለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን መንደፍ 4. መርጃ መሳሪያዎችን ማዘጋጀት 5. ምልከታ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. የዘዴው ክንውን

ሐሙስ ሚያዝያ 11/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻችን ለተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ የመግቢያ ሰላምታ ካቀረብን በኃላ ዛሬ የሚያከናውኑትን ተግባር ራሳቸውን እንደ አስተዋዋቂ በማሰብ "የኒዶ ወተት" ማስታወቅያን በጽሁፍ ማዘጋጀት እንደሆነ ነገርኳቸው፡፡ ተግባሩንም ለ20 ደቂቃ ከተገበሩ ቡኋላ የፃፉትን ፅሁፍ ለ15 ደቂቃ ያህል መልሰው አርቅቀው እንዲፅፉ አዘዝኳቸው፡፡ የፃፉትን ጽሁፍ እያነበቡ እንዲያስተካክሉ 5 ደቂቃ ሰጣቸው፡፡

ሐ. ምልከታ

በዚህ ክንውን ተባባሪው መምህር የሚከተለውን መረጃ በምልከታ ቅፅ ላይ አስቀምጣል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓

6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡		✓	
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			✓
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡		✓	
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡		✓	
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡		✓	

ገላጭ፡- 3 ከፍተኛ 2. መካከለኛ 1. ዝቅተኛ

ከዚህ ምልከታ መረዳት እንደሚቻለው የተማሪዎች ተሳትፎ፣ ጉብዝነና እና ደስተኛነት መካከለኛ መሆኑ ነው፡፡ በተጨማሪም በዘዴው ትግበራ መካከለኛ ጭንቀት እንደታየባቸው ያመለክታል፡፡

4. ዙር አራት

ሀ. ዕቅድ

1. መገልበጫ ወረቀት ማዘጋጀት 2. ዕለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን መንደፍ 4. መርጃ መሳሪያዎችን ማዘጋጀት 5. ምልከታ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. ክንውን

ማክሰኞ ሚያዚያ15/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን፣ ለሙከራ ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ለተማሪዎችም መገልበጫ ወረቀት በማደል ዛሬ የሚያከናውኑት ተግባር "የኮካኮላን ለስላሳ መጠጥ " አስመልክቶ የሽያጭ ማስታወቅያ በጽሁፍ ማቅረብ እንደሆነ ገለጽኩላቸው፡፡ ተግባሩንም ለ20 ደቂቃ

ጻፉ፡፡ የጻፉትን ፅሁፍ እንደገና አርቅቀው እነዲፅፉ ተነገራቸው፡፡ የፃፉትን ረቂቅ ለ5 ደቂቃ እያነበቡ እንዲያስተካክሉ በማድረግ የዕለቱን ትምህርት ተቋጨ፡፡

ሐ. ምልከታ 4

ተመልካች መምህሩ የሚከተለውን ቅፅ ላይ አስፍሯል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡			✓
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			✓
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው			✓
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡		✓	
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡		✓	
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡	✓		

ገላጭ፡- 3 ከፈተኛ 2. መካከለኛ 1. ዝቅተኛ

ከዚህ ምልከታ ለመረዳት እነደተቻለው የመምህሩ የትምህርት አቀራረብ ጥሩ መሆኑ ነው፡፡ በተጨማሪም የተማሪዎቹ ተሳትፎ፣ በዘዴው መደሰታቸው ከፍተኛ መሆኑ እና የመፃፍ ጉብዝናቸው መካከለኛ እንደሆነ ያመለከታል፡፡ በመፃፍ ወቅት ጭንቀታቸውም ዝቅተኛ መሆኑን ያለክታል፡፡

5. ዙር አምስት

ሀ. ዕቅድ

1. መፈተኛ ወረቀት ማዘጋጀት 2. ዕለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን መንደፍ 4. መርጃ መሳሪያዎችን ማዘጋጀት 5. የምልከታ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. ክንውን

ሐሙስ ሚያዚያ 17/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቹን ለሙከራ ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ዛሬ የሚያከናውኑት ተግባር "የሶፊ ቡናን የለስላሳ መጠጥ" ማስታወቅያን በፅሁፍ ማዘጋጀት እንደሆነ ተገነዘቡ፡፡ ተግባሩንም ለ20 ደቂቃ ያህል አከናወኑ የፃፉትን ፅሁፍ መልሰው ለ15 ደቂቃ አርቅቀው እነዲፅፉ ተረዱ፡፡ የፃፉትን ረቂቅ ለ5 ደቂቃ እያነበቡ እንዲያስተካክሉ ታዘዙ፡፡

ሐ. ዙር አምስት ምልከታ

ተመልካቹ መምህር የሚከተለውን መረጃ በምልከታ ቅፅ ላይ አስፍሯል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓

8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡			✓
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			✓
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው			✓
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡		✓	
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡			✓
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡	✓		

ገላጭ፡- 3 ከፊተኛ 2. መካከለኛ 1. ዝቅተኛ

ከዚህ ምልከታ ለመረዳት እንደተቻለው የመምህሩ የትምህርት አቀራረብ ጥሩ መሆኑ ነው፡፡ በተጨማሪም የተማሪዎቹ ተሳትፎ፣ የመፃፍ ጉብዝና እና በዘዴው መደሰታቸው ከፍተኛ እንደሆነ ያመለክታል፡፡ ጭንቀታቸውም ዝቅተኛ መሆኑን ያሳያል፡፡

6. ዙር ስድስት

ሀ. ዕቅድ

1. መፊተኛ ወረቀት ማዘጋጀት 2. ዕለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን መንደፍ 4. መርጃ መሳሪያዎችን ማዘጋጀት 5. ምልከታ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. የዙር ስድስት ክንውን

ማክሰኞ ሚያዚያ 22/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለሙከራ ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ዛሬ የምታከናውኑት ተግባር “ስለ ኮሌራ በሽታ” ማስታወቅያ መፃፍ ነው፡፡ በማለት በማስረዳት ተማሪዎችም ለ20 ደቂቃ ፃፉ፡፡ የፃፉትን ፅሁፍ መልሰው እንዲያረቁ 10 ደቂቃ ተሰጣቸው፡፡ ያረቀቁትን ፅሁፍ ለ5 ደቂቃ እያነበቡ እንዲያስተካክሉ ተደረገ፡፡

ሐ. ዙር ስድስት ምልከታ

ተመልካች መምህር ክንውኑን አስመልክቶ በምልከታው ቅፅ ላይ የሚከተለውን አስፍሯል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡			✓
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			✓
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው			✓
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡		✓	
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡			✓
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡	✓		

ገላጭ፡- 3 ከፊተኛ 2. መካከለኛ 1. ዝቅተኛ

ከምልከታው ቅጽ መረዳት እንደተቻለው የመምህሩ የትምህርት አቀራረብ ጥሩ የሚባል ነው፡፡ የተማሪዎቹ ተሳትፎ እና በዘዴው መደሰታቸው ከፍተኛ ነው፡፡ በክንውኑም

ጭንቀታቸው ዝቅተኛ እንደነበረ እና የመፃፍ ጉብዝናቸው መካከለኛ እንደሆነ ያመለክታል፡፡

7. ዙር ሰባት

ሀ. ዕቅድ

1. መገልበጫ ወረቀት ማዘጋጀት 2. ዕለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን መንደፍ 4. መርጃ መሳሪያዎችን ማዘጋጀት 5. ምልከታ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. ክንውን

ሐሙስ ሚያዚያ 24/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለሙከራ ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ "የቡና አፈላል ሒደትን" አስመልክቶ በመጻፍ ማቅረብ እንደሆነ ተገለጸላቸው፡፡ ተግባሩንም ለ20 ደቂቃ ጻፉ፡፡ የጻፉትን ፅሁፍ እንደገና አርቅቀው እነዲፅፉ ተነገራቸው፡፡ የፃፉትን ረቂቅ ለ5 ደቂቃ እያነበቡ እንዲያስተካክሉ በማድረግ የዕለቱን ትምህርት ተቋጨ፡፡

ሐ. ምልከታ 4

ተመልካች መምህሩ የሚከተለውን ቅፅ ላይ አስፍሯል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥቦች		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓

7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡		✓	
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡		✓	
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡		✓	
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡		✓	
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡		✓	
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	✓		
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡	✓		

ገላጭ፡- 3 ከፈተኛ 2. መካከለኛ 1. ዝቅተኛ

ከምልከታው ቅጽ መረዳት እንደተቻለው የመምህሩ የትምህርት አቀራረብ ጥሩ የሚባል ነው፡፡ የተማሪዎቹ ተሳትፎ እና በዘዴው መደሰታቸው ከፍተኛ ነው፡፡ በክንውኑም ጭንቀታቸው ዝቅተኛ እንደነበረ እና የመፃፍ ጉብዝናቸው መካከለኛ እንደሆነ ያመለክታል፡፡

4.1.3 የዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ የመፃፍ ክሂል ድህረ ፈተና ክንውን

ሀ. ዕቅድ

1. መፈተኛ ወረቀት ማዘጋጀት 2. ዕለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን መንደፍ 4. የተማሪዎችን ስም ዝርዝር ማዘጋጀት 5. መርጃ መሳሪያዎችን ማዘጋጀት 6. ምልከታ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. ክንውን

ማክሰኞ ሚያዚያ 29/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለሙከራ ተማሪዎቹ በላዩ ላይ ርዕስ የተጻፈበት መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ሁሉም ተማሪ ለ35 ደቂቃ ሳይገደቡ በቅድመ ፈተና የጻፉበትን ርዕስ ላይ መፃፍ እንዳለባቸው ተነገራቸው፡፡ የፈተናው ጊዜም እንደተጠናቀቀ የፈተናውን ወረቅ ተሰበሰበ፡፡

ሐ. ምልከታ

ድህረ ፈተናውን አስመልክቶ ተመልካች መምህሩ የተሰበሰበውን በምልከታው ቅፅ ላይ እንደሚከተለው አስፍሯል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡		✓	
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡			✓
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			✓
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው			✓
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡			✓
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡			✓
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡	✓		

ገላጭ፡- 3 ከፌተኛ 2. መካከለኛ 1. ዝቅተኛ

በዚህ የዘውጋዊ መፃፉን ማስተማርያ ዘዴ በድህረ ፈተና ክንውን የምልከታ መረጃ እንደሚከተለው የመምህሩ የክፍል አመራር ጥሩ መሆኑን ነው፡፡ የተማሪዎቹ ተሳትፎ እና

የመፃፍ ጉብዝና ጥሩ እንደሆነ ያመለክታል በተጨማሪም በፈተናው ደስተኛ መሆናቸውንን እነዳልተጨነቁም ያመለክታል፡፡

መ. የሙከራ ቡድን የዘውጋዊ መፃፍን ማስተማርያ ዘዴ የመፃፍ ክሂል ድህረ ፈተና አማካይ ውጤት

በአራሚ መምህራት በመስፈረት ጠቃሽ ነጥብ አሰጣጥ መሰረት የታረመው የተማሪዎች የመፃፍ ክሂል በድህረ ፈተና አማካይ ውጤት የሚከተለውን ያመለክታል፡፡

ተ.ቁ	ተማሪ ተሳታፊ	ፆታ	ድህረ ፈተና አማካይ ውጤት	ተ.ቁ	ተማሪ ተሳታፊ	ፆታ	ድህረ ፈተና አማካይ ውጤት
1.	A	ሴ	3	27.	A_1	ሴ	3
2.	B	ወ	3	28.	B_1	ወ	3.83
3.	C	ሴ	2	29.	C_1	ሴ	1.83
4.	D	ወ	3	30.	D_1	ወ	2.4
5.	E	ሴ	3.16	31.	E_1	ወ	3.16
6.	F	ወ	1.83	32.	F_1	ሴ	3
7.	G	ሴ	2.83	33.	G_1	ወ	3
8.	H	ሴ	3.6	34.	H_1	ሴ	3.33
9.	I	ሴ	1.83	35.	I_1	ሴ	3.5
10.	J	ወ	2.83	36.	J_1	ወ	2.91
11.	K	ሴ	2.91	37.	K_1	ወ	3.16
12.	L	ወ	2.16	38.	L_1	ሴ	2
13.	M	ወ	2	39.	M_1	ወ	3.33
14.	N	ሴ	3	40.	N_1	ሴ	1.6
15.	O	ሴ	2.41	41.	O_1	ወ	3
16.	P	ወ	2	42.	P_1	ሴ	3
17.	Q	ሴ	3.83	43.	Q_1	ሴ	3.5
18.	R	ወ	3	44.	R_1	ወ	2.66
19.	S	ወ	3.5	45.	S_1	ሴ	3

20.	T	ሴ	1.6	46.	T_1	ወ	1.83
21.	U	ወ	3.25	47.	U_1	ወ	2.83
22.	V	ሴ	3	48.	V_1	ሴ	2.66
23.	W	ወ	3	49.	W_1	ወ	3
24.	X	ሴ	3	50.	X_1	ሴ	36
25.	Y	ወ	3.6	51.	Y_1	ወ	3.33
26.	Z	ሴ	3	52.	Z_1	ሴ	2.83
				53.	A_2	ሴ	2.6

በ አራሚ መምህራን ታርመው የተዛምዶ መጠናቸው የጎላ መሆናቸው የተረጋገጠው የሙከራ ቡድኑ ዘውጋዊ መፃህፍ ዘዴ የመፃህፍ ክሂል የድህረ ፈተና አማካይ ውጤት ከሚችጋን የመፃፍ ደረጃ አንፃር ስንመለከት ከተወሰኑት ተሳታፊዎች በስተቀር የአብዛኞቹ ተሳታፊዎች የመጻፍ ክሂል ደረጃ በቂ መሆኑን ያመለክታል

4.1.4 የቁጥጥር ቡድኑ የመፃፍ ክሂል ቅድመ ፈተና ክንውን

ሀ. ዕቅድ

1. መፈተኛ ወረቀት ማዘጋጀት 2. ዕለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን መንደፍ 4. የተማሪዎችን ስም ዝርዝር ማዘጋጀት 5. የምልከታ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. ክንውን

ማክሰኞ ሚያዝያ 1/2011 መምህሩና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ለተማሪዎቹ ሰላምታ አቀረቡ፡፡ ለእያንዳንዱ ተማሪ ሊሙጥ ወረቀቶችን ታደሉ፡፡ ሁሉም ተማሪዎች እስከ 35 ደቂቃ ሳይገደቡ በተሰጣቸው ልሙጥ ወረቀት ላይ መፃፍ እንዳለባቸው ተነገራቸው፡፡ የፈተናው ጊዜ እንደተጠናቀቀ የፈተናው ወረቀት ተሰበሰበ፡፡

ሐ. ምልከታ

በዚህ ቅድመ ፈተና ክንውን ተመልካቹ መምህር በምልከታ መከታተያ ቅፅ ላይ የሚከተሉትን አስፍል ፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡			✓
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡		✓	
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡	✓		
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	✓		
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡	✓		

ከዚህ የቅድመ ፈተና ክንውን የምልከታ ቅፅ መረዳት የሚቻለው የመምህሩ የክፍል አመራር ጥሩ መሆኑን ነው፡፡ በሌላ በኩል የተማሪዎች ተሳትፎ፣ የመፃፍ ጉብዝና ዝቅተኛ መሆኑን እና በፈተናውም ተማሪዎቹ መጨናነቃቸውን ያመለክታል፡፡

መ. የቁጥጥር ቡድን ቅድመ ፈተናው ውጤት

በአለማዎች መምህራን በሚችጋን የመፃፍ መመዘኛ መስፈር ጠቃሽ ነጥብ አሰጣጥ መሰረት የታረመውን የተማሪዎች የመፃፍ ኪሂል ድህረ ፈተና ውጤት ሚከተለውን ያመለክታል፡፡

ተ.ቁ	ተማሪ ተሳታፊ	ፆታ	ቅድመ ፈተና አማካይ ውጤት	ተ.ቁ	ተማሪ ተሳታፊ	ፆታ	ድህረ ፈተና አማካይ ውጤት
1.	A	ወ	1.8	26.	A_1	ሴ	1.6
2.	B	ሴ	1.5	27.	B_1	ወ	1.75
3.	C	ሴ	1.6	28.	C_1	ሴ	1.6
4.	D	ወ	1.8	29.	D_1	ወ	1.58
5.	E	ወ	1.6	30.	E_1	ወ	1.6
6.	F	ሴ	1.6	31.	F_1	ወ	1.58
7.	G	ወ	2	32.	G_1	ሴ	1.6
8.	H	ሴ	1.6	33.	H_1	ወ	1.58
9.	I	ወ	1.3	34.	I_1	ሴ	1.83
10.	J	ሴ	1.6	35.	J_1	ወ	1.6
11.	K	ሴ	1.5	36.	K_1	ሴ	1.75
12.	L	ወ	1.6	37.	L_1	ወ	1.58
13.	M	ሴ	1.9	38.	M_1	ሴ	1.6
14.	N	ወ	1.9	39.	N_1	ወ	1.75
15.	O	ሴ	1.6	40.	O_1	ሴ	1.8
16.	P	ሴ	1.3	41.	P_1	ወ	1.6
17.	Q	ሴ	1.6	42.	Q_1	ሴ	1.6
18.	R	ወ	1.9	43.	R_1	ሴ	1.6
19.	S	ሴ	1.6	44.	S_1	ወ	1.58
20.	T	ወ	1.75	45.	T_1	ወ	1.75

21.	U	ሴ	1.6	46.	U_1	ሴ	1.6
22.	V	ወ	1.6	47.	V_1	ሴ	1.58
23.	W	ሴ	1.58	48.	W_1	ሴ	1.6
24.	X	ሴ	1.75	49.	X_1	ሴ	1.8
25.	Y	ወ	1.8	50.	Y_1	ወ	1.75

4.1.5 የቁጥጥር ቡድን የመፃፍ ትምህርት ክንውን ትንተና

የቁጥጥር ቡድን የመፃፍ ትምህርት ክንውን በ9ኛ ክፍል የአማረኛ ቋንቋ መርሃ ትምህርት ላይ በመመስረት ተተግብሯል፡፡

እያንዳንዱ ዙር የማቀድ፣ የክንውን፣ የምልከታና የገለፃ ደረጃዎችን ተከትሎ ተተግብሯል፡፡

1. ዙር አንድ ፡- ማስታወሻ መፃፍ

ሀ. ዕቅድ

1. መገልበጫ ወረቀት ማዘጋጀት 2. እለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን በቅደም ተከተል መንደፍ 4. የተማሪዎችን ስም ዝርዝር ማዘጋጀት 5. የትምህርት መረጃ መሳርያ ማዘጋጀት 6. የምልከታ መከታተያ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ.ክንውን

ማክሰኞ ሚያዝያ 1/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለቁጥጥር ቡድን ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ዛሬ የሚያከናውኑት ተግባር በመማርያ መፃፋቸው በገፅ 23 ክፍል ሦስት ጽህፈት መሰረት የስነ-ቃል ዘውጎች በሚል ርዕስ የተዘጋጀውን ፅሑፍ አንድ ጊዜ ከተነበበላቸው በኃላ እያዳመጡ ዋና ዋና ፍሬ ሀሳቦችን በማስታወሻ ደብተራቸው እንዲመዘግቡ ተደረገ፡፡ በሁለተኛነትም ቡድን መስርተው የያዙትን ማስታወሻ እንዲተያዩ ለ 15 ደቂቃ

ተደረገ፡፡ በሶስተኛነትም የተስማሙበትን ፍሬ ሀሳብ ለ15 ደቂቃ አስፋፍተው እንዲጽፉ ታዘዙ፡፡

ሐ. ምልከታ

በዚህ ክንውን ተመልካቹ መምህር የመማር ማስተማሩን ክንውን ተመልክቶ በምልከታው ቅፅ ላይ እነደሚከተለው አስፍ[ል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡			✓
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡		✓	
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው			✓
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡	✓		
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	✓		
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡	✓		

ገላጮች 3 ከፍተኛ 2 መካከለኛ 1 ዝቅተኛ

በዚህ የምልከታ መረጃ መሰረት የመምህሩ የክፍል አመራር ጥሩ መሆኑን ያሳያል ፡፡ በተጨማሪም የተማሪዎቹም ተሳትፎ የመፃፍ ጉብዝና እና ለዘዴው ያላቸው ሂደት እንዳነቃቃቸው ያመለክታል፡፡

2. ዙር ሁለት

ሀ. ዕቅድ

1. መግለጫ ወረቀት ማዘጋጀት 2. እለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን በቅደም ተከተል መንደፍ 4. የተማሪዎችን ስም ዝርዝር ማዘጋጀት 5. የትምህርት መረጃ መሳርያ ማዘጋጀት 6. የምልከታ መከታተያ ቅፅ ማዘጋጀት

ለ. ክንውን

ሐሙስ ሚያዝያ 3/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን፡፡ ለቁጥጥር ቡድን ተማሪዎቹ መግልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ የሚያከናውኑት ተግባር በገፅ 23 ክፍል ሦስት መጻፍ ሥር በመመርያ 3 መሠረት ቀድሞ ሌላ በክፍል ሁለት ተራ ቁጥር ያከናወኑትን መሰረት በማድረግ ከሚከተሉት የጭውውት ገጸ ባህሪያት መካከል አንዱን በመምረጥ ከ4-5 ደቂቃ የሚረዝም አንድ ጭውውት በጽሁፍ እንዲያዘጋጁ ታዘዙ፡፡ ተግባሩን ለ 24 ደቂቃ እነዲያከናውኑ ተደረገ፡፡ በቀጣይ ትዕዛዝ 3 መሠረት ለ15 ደቂቃ የፃፉትን ጭውውት አጥንተው ለክፍለ ጓደኞቻቸው እንዲያቀርቡ ታዘዙ፡፡

ሐ. ምልከታ

በዚህ ክንውን ተመልካች መምህሩ በምልከታው ቅፅ ላይ እነደሚከተለው አስፍ[ል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓

7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡	✓		
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			✓
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡	✓		
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡		✓	
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡			✓

ገላጮች 3 ከፍተኛ 2 መካከለኛ 1 ዝቅተኛ

ከመልከታ መከታተያው ቅፅ መረዳት እደሚቻለው የመምህሩ የክፍለ አመራር ጥሩ መሆኑን ነው፡፡ የተማሪዎቹን ተሳትፎና የመፃፍ ጉብዝና ዝቅተኛ መሆኑን ያመለክታል፡፡ በክንውኑ ዘዴው እንዳልተጨናነቁ ያመለክታል፡፡

3. ዙር ሦስት

ሀ. ዕቅድ

1. መገልበጫ ወረቀት ማዘጋጀት 2. እለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን በቅደም ተከተል መንደፍ 4. የትምህርት መረጃ መሳርያ ማዘጋጀት 5. የክፍል ውስጥ ምልከታ መከታተያ ቅፅ ማዘጋጀት፡፡

ለ. ክንውን

ሐሙስ ሚያዝያ 11/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለቁጥጥር ቡድን ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ‹‹ዛሬ የሚያከናውኑት ተግባር በገፅ 24 መመሪያ 4 መሠረት ለ10 ደቂቃ በአከባቢያችሁ የሚዘወተሩ ባህላዊ ምግቦች ምን ምን እንደሆኑ ዘርዝሩ፡፡›› በማለት ታዘዙ፡፡ በማስከተልም

በትዕዛዙ መሠረት ‹‹ከዘረዘራችሁዋቸው ባህላዊ ምግቦች መካከል አንድ አንድ በመከፋፈል ስለ አሰራሩ ለቡድናችው አባላት በማቅረብ ተወያዩበት በማለት ተግባሩን ለ20 ደቂቃ እንዲያከናውኑ ታዘዙ፡፡ በማስከተልም ከቡድናችሁ ሥራዎች ድረጊትና የጊዜ ቅደምተከተሉ ተጠብቆ በሚገባ ተገልጸዋል ያላችሁትን አንዱን የባህላዊ ምግብ አሰራር መግለጫ መርጣችሁ ለክፍል ጓደኞቻችሁ በንባቡ አሰሙ በማለት ድርጊቱን ለ10 ደቂቃ እንዲያከናውኑ ታዘዙ፡፡

ሐ. ምልከታ

በዚህ ክንውን ተመልካች መምህሩ በምልከታው ቅፅ ላይ እንደሚከተለው አስፍ[ል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡	✓		
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			✓
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡		✓	

14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	✓		
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡			✓

ገላጮች 3 ከፍተኛ 2 መካከለኛ 1 ዝቅተኛ

ከምልከታው መከታተያ መረጃ እንደሚያመለክቱት የመምህሩ የክፍል አመራር ከፍተኛ ነው፡፡ የተማሪዎቹ ተሳትፎና በስልቱ ደስተኛነታቸው ዝቅተኛ ነው፡፡ ሆኖም የመፃፍ ጉብዝናቸው መካከለኛ መሆኑን ያመለክታል፡፡ በሌላ በኩል በስልቱ አተገባበር እንደተጨናነቁም ያመለክታል፡፡

4. ዙር አራት

ሀ.እቅድ

1. መገልበጫ ወረቀት ማዘጋጀት፡፡ 2. እለታዊ እቅድ ማዘጋጀት፡፡ 3.የሚከናወኑ ድርጊቶችን በቅደም ተከተል መንደፍ፡፡ 4. የትምህርት መረጃ መሣሪያ ማዘጋጀት፡፡ 5. የክፍል ውስጥ ምልከታ ማስተያያ ቅጽ ማዘጋጀት

ለ.ክንውን

ማክሰኞ ሚያዚያ 15/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለቁጥጥር ቡድን ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ዛሬ የምታከናውኑት ተግባር በገፅ 44 ክፍል አራት መጻፍ በትእዛዝ 1 መሰረት ስለአንቀፅ ምንነት የቀረበላችሁን ማስታወሻ በማንበብና የተሰጠውን ምሳሌ መሰረት በማድረግ ቀጥሎ ከተሰጡት ርእሰ ጉዳዮች ማለትም፡- ማርፈድ፣ ከትምህርት ቤት መቅረት እና የጥናት መረሀ ግብር ከሚሉት በመምረጥ አንድ አንቀፅ ፃፍ በማለት ታዘዙ፡፡ ተግባሩን ለ20 ደቂቃ እንዲያከናውኑ ተነገራቸው፤ በጥንድ በመሆንም ከጓደኞቻቸው ጋር እንዲለዋወጡ በማድረግ ኃይለ ቃልና መዘርዘር አርፍተ ነገሮችን እንዲለዩ፤ የአርፍተ ነገሮችን የሐሳብ ዝምድናን የጠበቁ እና ከሀይለ ቃሉ ሐሳብ ያልወጡ መሆናቸውን እንዲያረጋግጡ፤ ዐ.ነገሮቹ ሰዋሰዋዊ ስህተት የሌለባቸው መሆናቸውን እንዲመረምሩ፣ ተገቢ ስርዐተ ነጥብ መጠቀሙን

እንዲያረጋግጡና ለጓደኞቻቸው አስተያየት እንዲሰጡ ተነገራቸው፡፡ ተግባሩንም ለ15 ደቂቃ እንዲያከናውኑ ተደረገ፡፡

ሐ. ምልከታ

በዚህ ክንውን ተመልካቹ መምህር የታዘበውን በሚከተለው መከታተያ ቅፅ ላይ አስፍ[ል

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡	✓		
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡		✓	
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡	✓		
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	✓		
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡			✓

ገላጮች 3 ከፍተኛ 2 መካከለኛ 1 ዝቅተኛ

ከምልከታ መረጃው መረዳት እንደሚቻለው የመምህሩየክፍል አመራር ጥሩ ነው፡፡ የተማሪዎቹ ተሳትፎ የመፃፍ ጉብዝና እና የዘዴው ትግበራ መካከለኛ መሆኑን ያመለክታል በተጨማሪም ተማሪዎቹ በክንውኑ በጣም እንደተጨናነቁ ያመለክታል፡፡

5. ዙር አምስት

ሀ. ዕቅድ

1. መገልበጫ ወረቀት ማዘጋጀት ፡፡ 2. እለታዊ እቅድ ማዘጋጀት ፡፡ 3.የሚከናወኑ ድርጊቶችን በቅደም ተከተል መንደፍ፡፡ 4. የትምህርት መረጃ መሣሪያ ማዘጋጀት ፡፡ 5. የክፍል ውስጥ ምልከታ ማስተያያ ቅጽ ማዘጋጀት

ለ.ክንውን

ሐሙስ ሚያዚያ 17/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለቁጥጥር ቡድን ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ዛሬ የምታከናውኑት ተግባር በገፅ 46 በትዕዛዝ 3 መሠረት በቀረበው አንቀፅ ውስጥ በተንደሉ ስርዓተ ነጥቦች ቦታ መግባት ያለበትን ስርአተ ነጥብ ግለፁ በማለት ተግባሩን ለ15 ደቂቃ እነዲያከናውኑ ታዘዙ፡፡ ተግባሩን እዲያጠናቅቁ በትእዛዝ 3 መሠረት ‹‹ፈሪው ወታደር›› በሚል ርዕስ አንድ ተራኪ ድርሰት ቀርቦላችኃል፡፡ ድረሰቱን በጥንቃቄ ካነበባችሁ በኃላ በስተመጨረሻ የቀረቡትን ጥያቄዎች በፅህፍ መልሱ›› በማለት ተግባሩን ለ20 ደቂቃ እነዲያከናውኑት ተደረገ፡፡

ሐ. ምልከታ

ተመልካችሁ መምህር የመማር ማስተማር ክንውን እነደሚከተለው መከታተያ ቅፅ ላይ አስፍ[ል

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓

7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው ይጠይቃሉ፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡	✓		
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡		✓	
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡		✓	
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	✓		
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡			✓

ከምልከታ መረጃው መረዳት እንደሚቻለው የመምህሩ የክፍል አመራር ጥሩ ነው፡፡ የተማሪዎቹ ተሳትፎ መካከለኛ መሆኑን ነው፡፡ በተጨማሪም ተማሪዎቹ በዘዴው መካከለኛ የደስታ ስሜት እንደሚታይባቸው ያመለክታል፡፡ እነዲሁም የተማሪዎቹ የመፃፍ ጉብዝና ዝቅተኛ መሆኑንና በዘዴው አተገባበር እንደተጨናነቁ ያመለክታል፡፡

6. ዙር ሥድስት

ሀ. ዕቅድ

1. መግለጫ ወረቀት ማዘጋጀት 2. እለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን በቅደም ተከተል መንደፍ 4. የትምህርት መረጃ መሳርያ ማዘጋጀት 5. የክፍል ውስጥ ምልከታ መከታተያ ቅፅ ማዘጋጀት፡፡

ለ. ክንውን

ሐሙስ ሚያዝያ 22/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለቁጥጥር ቡድን ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ‹‹ዛሬ የምታከናውኑት ተግባር በገፅ 66 መመሪያ 5 መሠረት ከቀረቡት ርዕሶች አንዱን በመምረጥ የቀረበላችሁን ምሣሌ መሠረት በማድረግ አስተዋጽኦ ነድፋችሁ አቅርቡ፡፡›› በማለት ተግባሩን 30 ደቂቃ እንዲያከናውኑ ታዘዙ፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው ይጠይቃሉ፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡	✓		
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡	✓		
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡			✓
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	✓		
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡			✓

ገላጮች 3 ከፍተኛ 2 መካከለኛ 1 ዝቅተኛ

ከምልከታ መረጃው መረዳት እንደሚቻለው የመምህሩየክፍል አመራር ጥሩ ነው፡፡ የተማሪዎቹ ተሳትፎ የመፃፍ ጉብዝና እና በመጻፍ ያላቸው ደስታ ዝቅተኛ መሆኑን ያመለክታል፡፡ በተጨማሪም ተማሪዎቹ በክንውኑ በጣም እንደተጨናነቁ ያመለክታል፡፡

7. ዙር ሰባት

ሀ. ዕቅድ

1. መገልበጫ ወረቀት ማዘጋጀት 2. እለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን በቅደም ተከተል መንደፍ 4. የትምህርት መረጃ መሳርያ ማዘጋጀት 5. የክፍል ውስጥ ምልከታ መከታተያ ቅፅ ማዘጋጀት፡፡

ለ. ክንውን

ሐሙስ ሚያዝያ 24/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለቁጥጥር ቡድን ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ‹‹ዛሬ የምታከናውኑት ተግባር በገፅ 64 መመሪያ 4 መሠረት ለ10 ደቂቃ ቀጥለው ለቀረቡት ቃላትና ሐረጋት በልቦለዱ ውስጥ ያላቸውን ፍች የሚያሳዩ ዐ.ነገሮችን መስርቱ፡፡›› በማለት ታዘዙ፡፡ በማስከተልም በትዕዛዝ 2 መሠረት ከላይ በቀረቡት ምሳሌዎች መሰረት አያያዥ ቃላትን በመጠቀም የተዘረዘሩ ዐ.ነገሮችን አያይዙ፡፡›› በማለት እንዲያከናውኑ ታዘዙ፡፡ ድርጊቱን ለ10 ደቂቃ እንዲያከናውኑ ተደረገ፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡	✓		
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			✓
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡		✓	
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	✓		
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡			✓

ገላጮች 3 ከፍተኛ 2 መካከለኛ 1 ዝቅተኛ

ከምልከታ መረጃው መረዳት እንደሚቻለው የመምህሩ የክፍል አመራር ጥሩ ነው፡፡ የተማሪዎቹ ተሳትፎና በዘዴው ትግበራ ያላቸው ደስተኛነት ዝቅተኛ ነው፡፡ በተጨማሪም ተማሪዎቹ በክንውኑ በጣም እንደተጨናነቁና የመጻፍ ጉብዝናቸው ዝቅተኛ እንደሆነ መረዳት ይቻላል፡፡

4.1.6 የቁጥጥር ቡድን ድህረ ፈተና ክንውን

ሀ. ዕቅድ

1. መገልበጫ ወረቀት ማዘጋጀት 2. እለታዊ እቅድ ማዘጋጀት 3. የሚከናወኑ ድርጊቶችን በቅደም ተከተል መንደፍ 4. የክፍል ውስጥ የምልከታ መከታተያ ቅፅ ማዘጋጀት 6. የተማሪዎችን ስም ዝርዝር ማዘጋጀት

ለ. ክንውን

ማክሰኞ ሚያዚያ 29/2011 መምህሩ እና ተመልካቹ መምህር ወደ ክፍል ገቡ፡፡ ሁለቱም ከተማሪዎቹ ፊት በመቆም ሰላምታ ሰጡ፡፡ የተማሪዎቹን ትኩረት ለመሳብ ሁኔታዎችን አመቻቸን ለቁጥጥር ቡድን ተማሪዎቹ መገልበጫ ወረቀት ተሰጣቸው፡፡ ተማሪዎቹ እስከ 35 ደቂቃ ሳይገደቡ በቅድመ ፈተና ላይ የጻፉበትን ርዕስ መፃፍ እንዳለባቸው ነገራቸው፡፡ የፈተናው ጊዜም እንደተጠናቀቀ ወረቀቱ ተሰበሰበ፡፡

ሐ. ምልከታ

ድህረ ፈተና ክንውን ተመልካቹ መምህር በምልከታ መከታተያ ቅፅ ላይ እንደሚከተለው ሰፍሯል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			✓
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			✓
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			✓
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			✓
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			✓

6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			✓
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			✓
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			✓
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			✓
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡	✓		
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡	✓		
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	✓		
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡	✓		
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	✓		
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡	✓		

ከመልከታ መከታተያው ቅፅ መረዳት እደሚቻለው የመምህሩ የክፍለ አመራር ጥሩ መሆኑን ነው የተማሪዎቹን ተሳትፎና የመፃፍ ጉብዝናን በሰዓቱ መደሰታቸው ያሳያል፡፡ የፅህፈት ኪሂል

መ. የቁጥጥር ቡድኑ ድህረ ፈተና ውጤት

በአራሚ መምህር በመስፈርት ጠቃሽ የነጥብ አሰጣጥ መሠረት የታረመው ተማሪዎቹ የመፃፍ ክሂል ፈተና ውጤት የሚከተለውን ያመለክታል

ተ.ቁ	ተማሪ ተሳታፊ	ፆታ	ድህረ ፈተና አማካይ ውጤት	ተ.ቁ	ተማሪ ተሳታፊ	ፆታ	ድህረ ፈተና አማካይ ውጤት
1.	A	ወ	2	26.	A_1	ሴ	1.7
2.	B	ሴ	2.16	27.	B_1	ወ	1.9
3.	C	ሴ	2	28.	C_1	ሴ	1.83
4.	D	ወ	2.16	29.	D_1	ወ	2.
5.	E	ወ	2.16	30.	E_1	ወ	2.

6.	F	ሴ	2.16	31.	F_1	ወ	1.66
7.	G	ወ	2.5	32.	G_1	ሴ	1..9
8.	H	ሴ	2.16	33.	H_1	ወ	1.8
9.	I	ወ	2.16	34.	I_1	ሴ	2
10.	J	ሴ	1.8	35.	J_1	ወ	1.8
11.	K	ሴ	1.6	36.	K_1	ሴ	2
12.	L	ወ	2	37.	L_1	ወ	1.7
13.	M	ሴ	1.6	38.	M_1	ሴ	1.6
14.	N	ወ	1.6	39.	N_1	ወ	1.8
15.	O	ሴ	2	40.	O_1	ሴ	1.8
16.	P	ሴ	2	41.	P_1	ወ	2.16
17.	Q	ሴ	1.9	42.	Q_1	ሴ	2
18.	R	ወ	1.6	43.	R_1	ሴ	2.16
19.	S	ሴ	2	44.	S_1	ወ	2
20.	T	ወ	2	45.	T_1	ወ	2
21.	U	ሴ	2.1	46.	U_1	ሴ	1.6
22.	V	ወ	1.9	47.	V_1	ሴ	1.6
23.	W	ሴ	2	48.	W_1	ሴ	1.8
24.	X	ሴ	1.8	49.	X_1	ሴ	1.6
25.	Y	ወ	2	50.	Y_1	ወ	1.8

ወ -23 ሴ -27 ድ -50

ከዚህ የቁጥጥር ቡድን የመፃፍ ክሂል በድህረ ፈተና ውጤት እንደምንረዳው የሁለም የተማሪዎች የመፃፍ ክሂል መረጃ ከሚቻጋን የመፃፍ ክሂል መመዘኛ መሰረት ድረሻ አንፃር

ሲታዩ ከሁለት ተማሪ በቀር በቂ የሚባል አይደለም፡፡ ምክንያቱም የ 50 ተሳታፊ ተማሪዎች የመፃፍ ክሂል ውጤት ከ2-5 አጥብ ብቻ ይገኛል፡፡

4.2 የውጤት ገለፃ

4.2.1 በፈተና የተሰበሰቡ የመጻፍ ክሂል መረጃዎች ውጤት ገለጻ

የዚህ ጥናት አላማ ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማረያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታማነትን መፈተሽ ነው፡፡ የጥናቱም የመጀመሪያው ንኡስ አላማም ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል ማሻሻሉን መመዘን ነው፡፡ ይህንንም ለመረዳት ቅድመ ትግበራና ድህረ ትግበራ የመጻፍ ክሂል ፈተናዎች በመረጃ መሰብሰቢያነት ጥቅም ላይ ውለዋል፡፡ የተማሪዎችን የመጻፍ ብቃት ለማወቅ ደግሞ አማካይ ውጤትን፣ ቲ-ቴስትንና የሚቿጋን የመጻፍ ክሂል መመዘኛ አማካይ ውጤትን በመጠቀም ለማነጻጸር ተሞክሯል፡፡ አተገባበራዊ ተጽእኖውም ምን እንደሚመስል ለመረዳት እንደሚከተለው ተሰልቷል፡፡

4.2.2 ቅድመ ትግበራ የመጻፍ ክሂል ደረጃ

የቁጥጥር ቡድኑና የሙከራ ቡድኑ የቅድመ አተገባበር የመጻፍ ክሂል ደረጃ ምን እንደሚመስል ከሚከተለው ሰንጠረዥ መረዳት ይቻላል፡፡

ሠንጠረዥ፡ የተሳታፊ ተማሪዎች የቅድመና ድህረ አተገባበር የመጻፍ ክሂል ደረጃ

ቅድመ ፈተና		አማካይ ውጤት Mean	መደበኛ ልይይት SD	አማካይ ልዩነት Mean difference	የቲ-ዋጋ T	የነጻነት ደረጃ Df	የፒ ዋጋ Sig (2-tailed)
የቁጥጥር ቡድን	50	1.6528	.13581	-.0343	-1.063	101	0.291
የሙከራ ቡድን	53	1.6872	.18682				

ከላይ ከሠንጠረዥ4.34 መረዳት እንደሚቻለው በቁጥጥር ቡድኑ (አማካይ ውጤት 1.6528፣ መደበኛ ልይይት በ0.0343) እና የሙከራ ቡድኑ በአማካይ ውጤት 1.6872፣ መደበኛ ልይይት በ0.18682) በሁለቱም አማካይ ልዩነት በ-0.0343፣ የቲ ዋጋ በ-1.063፣ በ101 የነጻነት ደረጃ እና በፒ ዋጋ በ0.291 በቅድመ ትግበራ የመጻፍ ክሂል ውጤት መካከከል ብዙም ልዩነት እንደማይታይ ያመለክታል፡፡ የአማካይ ውጠየት ልዩነታቸውም -0.0343 በጣም ዝቅተኛ ልዩነት እንደሆነ ያሳያል፡፡ ይህም የሚያመለክተው በሒደተ ዘውግ የሚማሩት እና በልማዳዊ የመጻፍ ክሂል በሚማሩት ተማሪዎች በቅድመ ትግበራ ተመሳሰይ የመጻፍ ክሂ ብቃት ላይ እንደሚገኙ ለመረዳት ተሞክሯል፡፡ ከዚህ በማስከተል ደግሞ የሚቺጋን የመጻፍ ክሂል መመዘኛ አማካይ ውጤትን በመጠቀም በቅድመ ትግበራው የቁጥጥር ቡድኑና የሙከራ ቡድኑ የመጻፍ ክሂል ችሎታ ምን እንደሚመስል በሚከተለው ሰንጠረዥ መረዳት ይቻላል፡፡

መስፈርት	ቅድመ ፈተና	አማካይ ውጤት Mean	የሚቺጋን ትምህርታዊ ውጤት ፕረግራም የመፃፍ የመፃፍ ክሂል አማካይ ውጤት
ድርሰት መጻፍ	የቁጥጥር ቡድን	1.6528	± 2.5
	የሙከራ ቡድን	1.6872	

በሠንጠረዥ2 ያለው መረጃ እንደሚያሳየው የቁጥጥር ቡድኑ የቅድመ ትግበራ የድረሰት የመፃፍ ክሂል አማካይ ውጤት 1.6548 እና የሙከራ ቡድኑ የቅድመ ትገበራ ድርሰት የመጻፍ አማካይ ውጤት 1.6872 በሚቺጋን ትምህርታዊ የመፃፍ ምዘና ፕረግራም ከተቀመጠው የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት 2.5 ያነሰ በመሆኑ የተማሪዎቹ የመፃፍ ክሂል ደረጃ በቅድመ ትግበራ መሻሻል እንዳላሳየ ያሳያል፡፡

4.2.2.1 ድህረ ትግበራ የመጻፍ ክሂል ደረጃ

ከዚህ በማስከተል ደግሞ ከድህረ ትግበራ በኋላ በተማሪዎቹ ላይ የሚታየው ለውጥ ምን እንደሚመስል ተገልጽዋል፡፡

ድህረ ፈተና		አማካይ ውጤት Mean	መደበኛ ልይይት SD	አማካይ ልዩነት Mean difference	የቲ-ዋጋ T	የነጻነት ደረጃ Df	የፒ ዋጋ Sig (2-tailed)
የቁጥጥር ቡድን	50	1.9042	.21007	-.9303	-10.68	101	0.000*
የሙከራ ቡድን	53	2.8345	.58103				

* ጉልህ ልዩነትን ያመለክታል (የፒ ዋጋ < ከ0.05)

ከላይ ከሰንጠረዡ መረዳት እንደሚቻለው በድህረ ትግበራ በቁጥጥር ቡድኖቹና በሙከራ ቡድኖቹ መካከል የመጻፍ ክሂል ልዩነት እንዳለ ያመለክታል (የፒ ዋጋ < ከ0.05)፡፡ ይህም በቁጥጥር ቡድኑ (አማካይ ውጤት 1.9042፣ መደበኛ ልይይት በ 0.21007) እና የሙከራ ቡድኑ በአማካይ ውጤት2.8345፣ መደበኛ ልይይት በ0.58103) በሁለቱም አማካይ ልዩነት በ-.9303፣ በቲ ዋጋ በ-10.68፣ በ101 የነጻነት ደረጃ እና በፒ ዋጋ በ0.000 በድህረ ትግበራ የመጻፍ ክሂል ውጤት መካከከል ጉልህ ልዩነት እንደሚታይ ያመለክታል፡፡ የአማካይ ውጤት ልዩነቱም (-0.9303) ሰፊ እንደሆነ ያመለክታል፡፡ ከዚህም መረዳት የሚቻለው በልማዳዊው ዘዴ የመጻፍ ክሂል ከተማሩት ተማሪዎች ይልቅ በሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ የተማሩት ተማሪዎች የመጻፍ ክሂል እንደተሻሻለ በሰቃ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኳሪነት የተሰራው ጥናት ያመለክታል፡፡ ይህንን መሻሻል ለማረጋገጥ ከሚኒጋን የመጻፍ ክሂል መመዘኛ አማካይ ውጤት ጋር ሲነጻጸር የድህረ ትግበራ የቁጥጥር ቡድኑና የሙከራ ቡድኑ የመጻፍ ክሂል ውጤት ምን እንደሚመስል ከሚከተለው ሰንጠረዥ መረዳት ይቻላል፡፡

መስፈርት	ድህረ ፈተና	አማካይ ውጤት Mean	የሚኒጋን ትምህርታዊ ውጤት ፕሮግራም የመፃፍ የመፃፍ ክሂል አማካይ ውጤት
ድርሰት መጻፍ	የቁጥጥር ቡድን	1.9042	± 2.5
	የሙከራ ቡድን	2.8345	

በሠንጠረዥ ያለው መረጃ እንደሚያሳየው የቁጥጥር ቡድኑ የድህረ ትግበራ ድረሰት የመፃፍ ክሂል አማካይ ውጤት 1.9042 እና የሙከራ ቡድኑ የድህረ ትግበራ ድርሰት የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት 2.8345 በሚቺጋን ትምህርታዊ የመፃፍ ምዘና ፕረግራም ከተቀመጠው የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት 2.5 የቁጥጥር ቡድኑ የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት ያነሰ በመሆኑ የተማሪዎቹ የመፃፍ ክሂል ደረጃ በድህረ ትግበራም መሻሻል እንዳላሳየ ያሳያል፡፡ በተቃራኒው ደግሞ የሙከራ ቡድኑ የድህረ ትግበራ ድርሰት የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት 2.8345 በሚቺጋን ትምህርታዊ የመፃፍ ምዘና ፕረግራም ከተቀመጠው የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት 2.5 በልጦ በመገኘቱ የተማሪዎቹ የመፃፍ ክሂል ደረጃ በድህረ ትግበራ መሻሻል እንዳሳየ ንጽጽሩ ያመለክታል፡፡፡

4.2.2.2 ድህረ ትግበራ የመጻፍ ክሂል ደረጃ በጥምር ናሙና ቲ-ቴስት

ከዚህ በማስከተል ደግሞ ከድህረ ትግበራ በኋላ በተማሪዎቹ ላይ የሚታየው ለውጥ ምን እንደሚመስል ጥምር ናሙና ቲ-ቴስትን በመጠቀም ለመረዳት ተሞክሯል፡፡

ጥምር	ቡድን	አማካይ ውጤት Mean	መደበኛ ልይይት SD	አማካይ ልዩነት Mean difference	የቲ-ዋጋ T	የነጻነት ደረጃ Df	የፒ ዋጋ Sig (2-tailed)
1	የቁጥጥር ቡድኑ ቅድመ ፈተና	1.6528	.13581	-.25140	-6.812	49	.000
	የቁጥጥር ቡድኑ ድህረ ፈተና	1.9042	.21007				
2	የሙከራ ቡድኑ ቅድመ ፈተና	1.6872	.18682	-1.147	-13.870	52	0.000*
	የሙከራ ቡድኑ ድህረ ፈተና	2.8345	.58103				

* ጉልህ ልዩነትን ያመለክታል (የፒ ዋጋ < ከ0.05)

የቁጥጥር ቡድኖች ቅድመ ፈተና (1.6528) እና ድህረ ፈተና(1.9042) አማካይ ውጤቶች ሲነጻጸሩ የጎላ ልዩነት እንዳልታየ (በቲ- -6.812፣ በነጻነት ደረጃ በ49 እና በፒ ዋጋ 0.000) ያመለክታል፡፡ ይህም የሚገልጸው በመርሃ ትምህርቱ የተማሩት ተማሪዎች የመጻፍ ክሂላቸው እንዳልተሻሻለ ያመለክታል፡፡ በሌላ በኩል ደግሞ በሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ

ማስተማሪያ ዘዴ የተማሩት የሙከራ ቡድኖቹ ቅድመ ትግበራ የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት(1.6872) እና ድህረ ትግበራ የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት(2.8345) መካከል በተደረገው ንጽጽር ደግሞ የጎላ ልዩነት እንዳለ (በቲ- -13.870 ፣ በነጻነት ደረጃ በ52 እና በፒ ዋጋ 0.000*) ያመለክታል፡፡ የሙከራ ቡድኑም የመጻፍ ክሂል ከሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ ትግበራ ቡኋላ መሻሻል አሳይቷል፡፡ ይህም የሚያመለክተው ሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴ ከልማዳዊው የመጻፍ ክሂል ማስተማሪያ ዘዴ በተሸለ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል በማሻሻል የተሸለ ነው ወደሚል ድምዳሜ ይወስዳል፡፡ ይህም የሚያሳየው በሒደተ ዘውጋዊ የመጻፍ ክሂልን የሚማሩ ተማሪዎች በልማዳዊ ወይም በመረሃ ትምህርቱ የመጻፍ ክሂልን ከሚማሩት ተማሪዎች በተሸለ በመጻፍ ክሂል ስኬታማ ሊሆኑ ይችላሉ፡፡

4.2.3 የቁጥጥር ቡድንና የሙከራ ቡድኑ የመፃፍ ክሂል ትምህርት አተገባበር ምልከታ አማካይ ውጤት ንጽጽር

በዚህ ክፍል ደግሞ የሚገለጸው የጥናቱ ውጤት የቁጥጥር ቡድኑ የመፃፍ ክሂል ትምህርት አተገባበር የምልከታ አማካይ ውጤት ንጽጽር ያስገኘውን የጥናት ውጤት መግለፅ፡፡ይህም በተለምዷዊ የመርሃ ትምህርቱ የመፃፍ ክሂል ማስተማርያ አተገባበር የቁጥጥር ቡድኑ ተሣታፊዎች ክሂላዊና ባህሪያዊ ለውጦች ምን እንደሚመስሉ የምልከታ መከታተያ ቅፅ ላይ የተቀመጡትን መረጃዎች አማካይ ውጤት እንደሚከተለው ተገጻል፡፡

ተ.ቁ	መመዘኛ ነጥቦች	የቁጥጥርእና የሙከራ ቡድኑ የመፃፍ ክሂል ትምህርት አተገባበር ምልከታ አማካይ ውጤት	
		የቁጥጥር ቡድን	የሙከራ ቡድን
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡	3	3
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡	3	3

3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡	3	3
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡	3	3
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡	3	3
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡	3	3
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡	3	3
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡	3	3
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡	3	3
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡	1.42	2
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡	2.57	2.71
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው	1.28	1.85
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡	1.57	1.85
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡	1.57	2.28
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡	2.85	1.71

ገላጮች፡- 3ከፈተኛ፣ 2መካከለኛ፣ 1ዝቅተኛ

ከላይ በሠንጠረዡ እንደቀረረበው በአማካይ ውጤት መነሻነት የቁጥጥር ቡድኑና የሙከራ ቡድኑ የመፃፍ ክሂል ትምህርት አተገባበር አቀራረብ፣ ስነልበናዊ፣ ስነልሳናዊና አእምሮአዊ ለውጦች መካከል ንጽጽር ሲደረግ የቁጥጥር ቡድኑና የሞከራው ቡድን ውጤቶች እንደሚያመለክተው ከላይ በዘንጠረዡ የቀረበውን የመፃፍ ክሂል ትምህርት አተገባበር ምልከታ መከታተያ ቅጽ አማካይ ውጤት በቁጥጥርና በሙከራ ቡድኑ ላይ የታየውን ለውጥ እንደሚከተለው ይገለፃል፡፡

1. የመምህሩ የክፍል አመራር

   በጽህፈት ትምህርት ትልቁን ድርሻ የሚወስደውና በመፃፍ ላይ ተጽእኖ ከሚያሳድሩት ነገሮች አንዱ የመምህሩ የክፍል ውስጥ አመራር ነው፡፡ በዚህም የምልከታ ቅፅ የተገኘው የመጻፍ ክሂል ትምህርት አተገባበር አማካይ ውጤት እንደሚያመለክተው በቁጥጥርቡድኑም ሆነ በሙከራ ቡድኑ የመምህሩ የክፍል ውስጥ አመራር ከፍተኛ እንደሀነ ነው፡፡ ይህም የክፍል አመራር መስፈርቶች ከ1-7 በምልከታ መከታተያ ቅፁ ላይ የተጠቀሱት ናቸው፡፡

2. የተማሪዎች የክፍል ውስጥ ተሳትፎ

   ይህ ጉዳይ ከ8-12 ባሉት ነጥቦች መስፈርትነት ተመዝኗል፡፡ የምልከታውም አማካይ ውጤት እንደሚያመለክተው የቁጥጥር ቡድኑ በልማዳዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ የተማሪዎቹ ተሳትፎ ከሙከራ ቡድኑ በሂደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ ከተማሩት ተማሪዎች አንጻር ዝቅተኛ እንደሆነ አማካይ ውጤቱ ያሳያል፡፡ በመሆኑም የሙከራ ቡድኑ ሂደተ ዘውጋዊ ማስተማርያ ዘዴ የተማሪዎችን ተሳትፎ ከልማዳዊው በተሻለ ያሻሽላል ማለት ነው፡፡

3. የተማሪዎች የመፃፍ ጉብዝና

   በምልከታው መከታተያ ቅፁ የተገኘው መረጃ የተማሪዎች የመፃፍ ጉብዝና ለውጥን የተመለከተ ነው፡፡ በዚህም የምልከታውን አማካይ ውጤት ንጽጽር ለማድረግ ተሞክሯል፡፡ ይህም ንፅፅር በተራ ቁጥር 13 ላይ እንደሚያሳየው የሙከራ ቡድኑ የመፃፍ ጉብዝና ከቁጥጥር ቡድኑ የመጻፍ ጉብዝና የተሻለ መሆኑን በምልከታው መከታተያ ቅጽ አማካኝነት የተገኘው መረጃ ያመለክታል፡፡ በመሆኑም በሂደተ

ዘውጋዊ የተማሩ ተማሪዎች በልማዳዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ ከተማሩት የተሻለ የመፃፍ ጉብዝና ላይ እንደደረሱ ለመረዳት ተችሏል፡፡

4. የተማሪዎቹ በዘዴው መደሰታቸው

በምልከታው መከታተያ ቅጽ የተገኘው መረጃ አማካይ ውጤት እንደሚያመለክተው በተራ ቁጥር 13 ላይ የተቀመጠው የተማሪዎች ማስተማርያ ዘዴው ሲተገበር ደስተኛነታቸው ምን ይመስላል የሚለውን ጉዳይ ለመመልከት ተሞሯል፡፡ ምክንያቱም የመጻፍ ክሂልን ከባድ ከሚያደርጉት ነገሮች አንዱ በመፃፍ ያለመደሰት ችግርነው፡፡ በመሆኑም በዚህ አማካይ ውጤት መረጃ መነሻነት ልማዳዊ የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ የተማሩት ተማሪው ሂደተ ዘውጋዊ ዘዴ ከተማሩት የሙከራ ቡድን ተማሪዎች ዝቅተኛ ደስታ እንደሚታይባቸው አመልክቷል፡፡ በመሆኑም በሂደተ ዘውጋዊ መጻፍን የተማሩ ተማሪዎች በመፃፍ በልማዳዊ ከተማሩት በተሻለ እንደተደሰቱ ያመለክታል፡፡

5. የተማሪዎች ጭንቀት

በመፃፍ ክሂል ላይ ተጽእኖ ከሚያሳድሩ ነገሮች ትልቁ ጭንቀት ነው፡፡ እንደ Byrne (1998) "ተጨንቀን የምንፅፍ ከሆነ ሐሳባችን ይበታተናል" በማለት የመጻፍ ክሂልን ከባድነት ይገልጻሉ፡፡በዚህ የምልከታ መከታተያ ቅፅ አመላካችነትም በተራ ቁጥር 15 እንደተጠቀሰው አማካይ ውጤት በሂደታ ዘውጋዊ ዘዴ የተማሩት የሙከራ ቡድኑ ተማሪዎች ከዘዴው ትግበራዊ ሂደት ላይ ዝቅተኛ ጭንቀት እንደታየባቸው ሲያመለክት በመርሃ ትምህርቱ መሰረት የተማሩት የቁጥጥር ቡድኑ ተማሪዎች ግን በዘዴው ትግበራዊ ሂደት ላይ በከፍተኛ እንደተጨነቁ ያመለክታል፡፡

ምዕራፍ አምስት

ማጠቃለያ፣ መደምደምያና የመፍትሄ ሀሳብ

5.1 ማጠቃለያ

ይህ ጥናት ሂደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴን ውጤታማነት የፈተሸ ነው፡፡ ጥናቱንም ከግብ ለማድረስ ፈተና እና ምልከታ የመረጃ መሰብሰብያ ዘዴ በመሆን አገልግለዋል፡፡ በሁለቱም የመረጃ መሰብሰብያ ዘዴዎች የተገኘው መረጃ በመጠናዊና በአይነታዊ የመረጃ መተንተኛ ዘዴዎች ተተንትነዋል፡፡ በገላጭ ስታቲክስ ስልትም የተገኙት መረጃዎች ውጤት ተገልፀዋል፡፡ በመጀመርያ የታየው የመረጃ ውጤት በፈተና የተገኘው ነው፡፡ በዚህም በሁለት የተከፈሉትን የጥናቱን ተሳታፊዎች የቅድመ ና ድህረ ፈተና ውጤት በገላጭ ስታቲክስ ስልት እየተሰሉ ውጤታቸው ተገልጻዋል፡፡ በተቀዳሚነት የታየው የቁጥጥር ቡድኑ የቅድመና የድህረ ድርሰት ፈተና አማካይ ውጤት ንጽጽር ነው፡፡ በዚህ የቁጥጥር ቡድኑ ቅድመ ፈተና አማካይ ውጤት 1.6548 ሲሆን፣ በድህረ ፈተና አማካይ ውጤት 1.92286 ሆኖ ተገኝቷል፡፡ በ0.005 የጉልህነት ደረጃም የቲ- ስሌት ዋጋ 3.42907 ከቲ- ሠንጠረዥ ዋጋ 1.99 በልጦ በመገኘቱ በልማዳዊ የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ የሚማሩት ተማሪዎች ለውጥ ማሳየታቸውን ውጤቱ ያሳያል፡፡ ይሁንና ይህንን የቁጥጥር ቡድን ድህረ ፈተና አማካይ ውጤት ከሚቺጋን ትምህርታዊ መመዘኛ ፕሮግራም የመጻፍ ክሂል አማካይ ውጤት ጋር ሲነፃፀር ከ2.5 አንሶ በመገኘቱ የተማሪዎች የመፃፍ ክሂል ችሎታ በቂ እንዳልሆነ ያሳያል፡፡

ሌላው የታየው በፈተና የተሰበሰበው የሙከራ ቡድኑ ውጤት ነው፡፡ ይህም የሙከራ ቡድኑ የቅድመና ድህረ ሙከራ የፈተና አማካይ ውጤት ንጽጽር ነው፡፡ በዚህም የቅድመ ሙከራ የመፃፍ ክሂል ፈተና አማካይ ውጤት 1.682264151 ሲሆን የድህረ ፈተናው አማካይ ውጤት 2.8347169812 በመሆኑ እና የቲ- ስሌት ዋጋ በ2.88093 ከቲ- ሠንጠረዥ ዋጋ 1.99 በ0.005 የጉልህነት ደረጃ በልጦ በመገኘቱ በቅድመና በድህረ ሙከራ ፈተና አማካይ ውጤት መካከል ልዩነት እንዳለ ያመለከታል፡፡ በመሆኑም ተማሪዎች በሂደተ ዘውጋዊ ዘዴ ከተማሩ በኃላ ልዩነት እንዳሳዩ ውጤቱ ያመለክታል፡፡ የሙከራ ቡድኑ የድህረ ፈተና አማካይ ውጤት ከሚቺጋን ትምህርታዊ መመዘኛ የመፃፍ ክሂል አማካይ ውጤት ከ2.5 ጋር

ንፅፅር ሲደረግም የሙከራ ቡድኑ ድህረ ፈተና አማካይ ውጤት 2.8 በመሆኑ የተማሪዎቹ የመፃፍ ክሂል ችሎታ በቂ ደረጃ ላይ እንዳለ ውጤቱ አመላክቷል፡፡

በተጨማሪም በፈተና አማካኝነት የተገኘው የቁጥጥር ቡድኑና የሙከራ ቡድኑ የፈተና ውጤት ንጽጽር ነው፡፡ በዚህም የሙከራ ቡድኑ ከቁጥጥር ቡድኑ ቅድመ ፈተና እና ድህረ ፈተና አማካይ ውጤት እና ከሙከራ ቡድኑ ቅድመ ፈተና ጋር ሲነጻጸር የተሻለ ውጤት በማሳየቱ ሂደተ ዘውጋዊ ዘዴው በተማሪዎች የመፃፍ ክሂል ችሎታን ማሻሻል እንደሚችል አመልክቷል፡፡

በሌላ በኩል በጥናቱ የታየው የመረጃ ውጤት በምልከታ አማካኝነት የተሰበሰበው መረጃ ነው፡፡ በልማዳዊው የመፃፍ ዘዴና በሂደተ ዘውጋዊ የመፃፍ ዘዴ የተማሩ ተማሪዎች በምልከታው መከታታያ ቅጽ የተገኘው መረጃ አማካይ ውጤት በተደረገው ንጽጽር የተማሪዎች የተሳትፎ፣ የመጻፍ ጉብዝና እና በመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ የመደሰታቸው መጠን ከልማዳዊው መፃፍን የማስተማር ዘዴ ይልቅ ሂደተ ዘውጋዊ መጻፍን ማስተማርያ ዘዴ የተሻለ መሆኑን ያሳያል፡፡ እንደዚሁም በልማዳዊው መጻፍን ማስተማር ዘዴ የሚማሩ ተማሪዎች ከፈተኛ መጨናነቅ ሲታይባቸው በሂደተ ዘውጋዊ መጻፍን ማስተማርያ ዘዴ የተማሩት መካከለኛ አነስተኛ መጨናነቅ እንደታየባቸው ውጤቱ ያመለክታል፡፡

5.2 መደምደምያ

የሂደተ ዘውጋዊን መፃፍን ማስተማሪያ ዘዴን ውጤታማነት ፍተሻን አላማ አድርጎ የተነሳው ይህ ጥናት በልማዳዊና በሂደተ ዘውጋዊ መጻፍን ማስተማሪያ ዘዴን በመጠቀም ባደረገው ፍትነታዊ ሙከራ መረጃዎችን በፈተና እና በምልከታ አማካኝነት በመሰብሰብ በገላጭ ስታቲክስ ዘዴ በመተንተን የተገኘውን ውጤት መሠረት በማድረግ የሚከተለው መደምደምያ ላይ ደርሷል፡፡

- በመርሃ ትምህርቱ (በልማዳዊ) የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ ተማሪዎችን ማስተማር የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል ችሎታን ሊያሻሽል ይችላል፡፡
- በመርሃ ትምህርቱ (በልማዳዊ) መጻፍን ማስተማርያ ዘዴ ብቻ ተማሪዎችን ማስተማር የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል በቂ ደረጃ ላይ አያደርስም፡፡
- በሂደተ ዘውጋዊ መጻፍን ማስተማርያ ዘዴ ማስተማር የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል ችሎታ ያሻሽላል፡፡
- በሂደተ ዘውጋዊ መጻፍን ማስተማርያ ዘዴ ተማሪዎችን ማስተማር የመጻፍ ክሂል ችሎታቸውን ላይ ያደርሳል፡፡
- ሂደታዊ ዘውግ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ ከልማዳዊው የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ በተሻለ የመጻፍን ተግባር አስደሳች ያደርጋል፡፡
- ሂደታዊ ዘውግ የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ ከልማዳዊው የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ በተሻለ ተማሪዎችን ያሳትፋል፡፡
- ሂደታዊ ዘውግ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴ ከልማዳዊ የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ በተሻለ መልኩ የተማሪዎችን የመጻፍ ዘዴ በተሻለ መልኩ የተማሪዎችን የመፃፍ ጭንቀት ይቀንሳል፡፡

5.3 የመፍትሄ ሐሳብ

የሂደታዊ ዘውግ የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል በማሻሻል ረገድ ያለውን ውጤታመነት መፈተሽ ላይ ትኩረት አድርጎ የተካሄደው ይህ ጥናት በፈተና እና በምልከታ አማካኝነት ያገኛቸውን መረጃዎች በገላጭ እስታቲክስ ስልት በመተንተን የተገኘውን ውጤት መሰረት በማድረግ ከተለያዩ ድምዳሜዎች ላይ ተደርሷል፡፡ በመሆኑም ፡-

- ✓ በመርሃ ትምህርቱ ላይ የቀረቡትን ማስተማርያ ዘዴዎችን በተገቢው መንገድ በመጠቀም የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂልን ልናሻሽል እንችላለን፡፡
- ✓ በመርሃ ትምህርቱ ላይ የቀረበውን የመጻፍ ማስተማርያ ዘዴ ላይ ብቻ በመመስረት የተማሪዎችን የመፃፍ ክኂልን በቂ ደረጃ ላይ ማድረስ እንደማይቻል ተገንዝበን አማራጭ የመጻፍ ማስተማሪያ ዘዴዎችንም ልንጠቀም ይገባል፡፡
- ✓ ሂደታዊ ዘውግ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴንም በመጠቀም የተማሪዎችን የመጻፍ ክሂል ለማሻሻል ጥረት ማድረግ ይጠበቅብናል፡፡
- ✓ የተማሪዎችን የመፃፍ ክሂል በቂ ደረጃ ላይ ለማድረስ ሂደታዊ ዘውግን በተገቢው መንገድ ብንጠቀም የተሻለ ነው፡፡
- ✓ የተማሪዎችን የመፃፋ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ሂደታዊ ዘውግ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴን መጠቀም የጎላ ሚና ይኖረዋል፡፡
- ✓ ተማሪዎች መጻፍን እንደ ከባድ ተግባር በማየት እንዳይጨናነቁ ሂደታዊ ዘውግ የመፃፍ ማስተማርያ ዘዴን መጠቀሙ ውጤታማነት ይኖረዋል
- ✓ ተማሪዎች በመጻፍ ተግባር እንዲደሰቱ ሂደታዊ ዘውግ መጻፍን አስደሳች ተግባር የሚያደርግ ዘዴ በመሆኑ መፃፍን ለማስተማር ብንጠቀምበት የጎላ ሚናን ይጫወታል፡፡

ዋቢ ፅሑፎች

ሙሉጌታ ኃይለመስቀል (2009) "በክርክር ስልት ንግግርን ማስተማር" በሊሙ 2ኛ ደረጃ ትምህረት ቤት በ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኳሪነት፡፡ ጅማ ዩኒቨርሲቲ፣አማርኛን ቋንቋ በማስተማር ስነ ዘዴ ለድህረ ምረቃ ፕሮግራም ከፊል ማሟያነት የቀረበ ጥናታዊ ጽሁፍ (ያልታተመ)

ሙሉጌታ ቦጋለ (2004) "አማርኛ አፊ-ፊት ተማሪዎች ሆነው አማርኛን መማር ከአምስተኛ ክፍል የጀመሩ ተማሪዎች የፅህፈት ክሂል ችሎታ ንፅፅራዊ ትንተና፡፡" በኦሮሚያ ክልል በጮሌ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በዘጠነኛ ክፍል ተተኳሪነት፣ አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት በቋንቋዎች ጥናት ተቋም አማርኛን በማስተማር ዘዴ ለሁለተኛ ዲግሪ ማሟያ የቀረበ ጥናት (ያልታተመ)፡፡

ራሄል ቶላ (2010) ረዥም ልበለድ የመጻፍ ክሂልን ለማዳበር ያለው ሚና፡፡ በጉለሌ ክፍለ ከተማ በየካቲት 12 መሰናዶ ት/ቤት በ11ኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ የተካሄደ ሙከራዊ ጥናት አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የሂማኒቲስ፣ የቋንቋ ጥናት፣ የጆርናሊዝምና የኮሚኒኬሺን ኮሌጅ የአማርኛ ቋንቋ፣ ስነ ፅሁፍና ፎክሎር ትምህርት የድህረ ምረቃ መርሃ ግብር፡፡

ሰለሞን ሐለፎም (1997) *የድርሰት አፃፃፍ*፡፡ አዲስ አበባ፣ ብራና ማተሚያ ድርጅት፡፡

ሰለሞን ዮሐንስ እና ሌሎች፡፡ 1994፡፡ አማርኛን የማስተማር ስነ ዘዴ፡፡

ትምህርትና መገናኛ ዘዴዎች ድርጅት/ትምህርት ሚኒስተር/ ትምህርት ሚኒስቴር፡፡ (2004)፡፡ አማርኛ፡ የተማሪው መማሪያ መጽሐፍ 9ኛ ክፍል፡፡ አዲስ አበባ፣የአል-ጉሬር አሳታሚ ድርጅት፡፡፡

አለማየሁ ተመስገን (1998) "በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በሚገኙ ሁለት የመንግስትና የግል ትምህርት ቤቶች ውስጥ የ11ኛ ክፍል ተማሪዎች የፅህፈት ክሂል ችሎታ ንፅፅራዊ ጥናት፡፡" አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት በቋንቋዎች ጥናት ተቋም አማርኛን በማስተማር ዘዴ ለሁለተኛ ዲግሪ ማሟያ የቀረበ ጥናት (ያልታተመ)፡፡

አማረ ማሞ (1976) *የቀለም ጠብታ፣ የኢ-ልቦለድ አፃፃፍ፡፡* አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት፡፡

ያለው እንዳወቀ (1998) *የምርምር መሠረታዊ መርሆዎችና አተገባበር፡፡* አዲስ አበባ፣ አልፋ አሳታሚዎች

ደረጀ ገብሬ (1996) *ተግባራዊ የፅህፈት መማሪያ*፡፡ አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ድርጅት፡፡

ዳኛቸው ወርቁ (1988) *የፅሑፍ ጥበብ መመሪያ*፡፡ አዲስ አበባ፣ ሜጋ ኢንተርኘራይዝ፡፡

ጌታቸው ቸርነት (2001) "በደብረ ማርቆስ ከተማ የሚገኙ የ8ኛ ክፍል ሴትና ወንድ ተማሪዎች የፅሁፍ ክሂል ችሎታ ንፅፅራዊ ጥናት፡፡" አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት በቋንቋዎች ጥናት ተቋም አማርኛን በማስተማር ዘዴ ለሁለተኛ ዲግሪ ማሟያ የቀረበ ጥናት (ያልታተመ)፡፡

ዘላለም መለሠ (2009) የፅህፈት ማሰተማርያ ስልቶች ምርጫና የጽህፈት ክሂል ተዛምዶ በአምቡዬ 2ኛ ደረጃ ትምህረት ቤት በኦሮሚኛ አፈ-ፈት በሆኑ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኳሪነት፡፡ ጅማ ዩኒቨርሲቲ፣አማርኛን ቋንቋ በማስተማር ስነ ዘዴ ለድህረ ምረቃ ፕሮግራም ከፊል ማሟያነት የቀረበ ጥናታዊ ጽሁፍ (ያልታተመ)

Badger, R. and White, G. (2000) ``Product Process and Gener Approaches to Writing in EAP`` (Electronic version). ELT Jornal,

Barr, R. and J. Barbara (1997) *Teaching Reading and Writing in Elementary Class Room.* New York: Longman.

Bawarshi, A. (2003) Gener & the invention of the write Recorsicening the place of invention in compostion logan Utahi Utah state. up

Beli, J. and H. Burnaby (1984) *A Hand Book for ESL Literacy.* Toronto: OISE.

Bernstein, B. (1990) The structuring of pedagogic discourse, vol iv: class. Condes and control. London: Routledge Kegan Pav.

Berlin, J. (1984) writing instruction in nineteen-century America college. USA: Conference n College Composing & Communication.

Brown, H.D. (2001) *Teaching by Principles: An Interative Approach to Language Pedagogy.* (2nd ed) New York: Addison weslay Longman.

Brown, H.D. (2000) Principles of language learning and Teaching white Plawns, NY: Addison Weslay Longman.

Bums, A. (2001) Gener based approach to writing and Biginning adult ESL Learners. In C. Candin & N. Mercer English Language Teaching in Social Context Areader London: Rouledge.

Byram, M. (2004) Gener and Gener based Teaching the Encyclopidia of langage Teaching and Learning

Byrne, Donn (1988) *Teaching Writing Skills.* London: Longman Group UK Ltd.

______ (1991) *Teaching Writing Skills.* London: Longman Group Uk Ltd.

Christine, F. (1987) Gener as achoice. Reid (ed). ``the place of Gener in learning current dibates`` Deakin: University press.

Cope, B and M Kalantzis (1993) Background to Gener teaching in B. Cope M. Kantzis (eds). The Power of Literacy. Agener Approach to Teaching writing London Flamer press

Davies (1988) `` Designing awriting Syllabus in English for academic purpose: process and product`` in Robinson (p.c) ed Academic writing: process and product londdon: modern English production- British council ``ELT Document.

Derewianka, B. (2003) ``Trends and issues in Gener based Approch`` RELC Jornal.

Devit, A. (2003) ``Generalizing about Gener: New conception of an old concept: college Compositin & Communication. ELT Journal.

Emelie Ahlsen and Nathalie Lunth (2007) *Teaching Writing in Theory and Practice.* Stockholm: Institute of Education.

Feez, S. (2002) ``Hertage and innovation in second language education. Gener in classroom: multiple perspective. ED Ann Johns Newjersy: Lawrence Eribaum Association. 43-69 printi.

Guth, H.P. (1989) The Writer's Agenda. California: Wards Worth Publishing Campany.

Hamond, J. and Drewiaka, B. (2001) Gener in R. Carter & D. Nunan (eds). The Cambridge guied to teaching English to Speakers other language Cambridge: Cambridge University press.

Harmer, J. (1994) Teaching and Learning Grammar. London: Longman group Ltd.

Hayland. K. (2002). Gener in primary Classrooms. The New Southern Watis (NSW) K.O Syllabus lne N. Candlin and D.R Hall Teaching and Resarching (pp.96-103) Harlw ESSEX.

_________ (2003a) ``Gener based pedagogy:  Asocial response to process`` Jornal of seconed language writing

_________ (2003b) Second language writing New York: Cambridge University pre.

_________ (2004) Gener and second language writtin Ann. Arober M1: the University of Michigan press

________ (2007) Gener Pedagogy: literacy and L2 writing instruction. ``Gener pedagogy: Language Literacy and L2 writing instruction. ``Jornal seconed language writing.

Heaton, J.B. (1991) *Writing English Language Tests.* London: Longman UK Ltd.

Hedge, T. (1988) *Writing.* Oxford: Oxford University Press.

______ (2005) *Writing* Oxford: Oxford University Press.

Hyon, S. (1996) ``Gener in Three traditions Implicatin for ESL`` TESOL Quarterly.

Kay & Dudey-Evans. T. (1998) Gener what teachers think (Electronic Version) ELT Journal.

Kim. MS. (2007) Gener Based Approach to teaching writing Hawai Pacific Universty.

Kim and Kim. J. (2005) ``Teaching Korean University writing class Balancing the Process and the Gener Approach`` (Electronic Version) Asian EFL Jornal.

Konupetoh. S. (2006) ``Using AGener Based Approach to Teach writing to that Students`` Acase Study Prospect.

Kroll, B. (1990) *Second Language Writing: Research Insights for Class Room.* Cambridge: Cambridge University Press.

Kumar, R. (2005) *Research Methdology (2nd ed).* Calfornia: Sage publications.

Marks, J. (1994) *Inside Teaching*. London: Longman.

Neman, B. (1995) *Teaching Students to write.* Oxford: Oxford University Press.

Norrish, J. (1990) *Language Learning and their Errors.* London and Basingstok: Macmillan Publisher Ltd.

Nunan, D. (1989) *Designing Tasks for the Communicative Class Room.* Cambridge: Cambridge University Press.

Pallridge (2001) Gener and the language learning classroom. Ann Arbor. Unviversity of Michigan press.

_______ (2002) Gener text type and English for Academic Purpose (ECP). in A.M Johnes (ed) Gener in the class room: multiple perspective. Mahwah N.J.L Eribabum.

_______ (2007) Approch to Gener in ELT. In J. Cummins & C. Davison (eds).Intemational hand book of English language teaching Springer US.

Richards, J.C (1990) *The Language Teaching Matrix.* Cambridge: Cambridge University Press.

Rivers, W. (1981). *Teaching Foreign Language Skills.* Chicago: the University of Chicago Press.

Ur, P. (1996) *A Course in Language Teaching.* Cambridge: Cambridge University Press.

White, R. and Ardent, U. (1991) *Process Writing.* London: Longman.

Yan, G. (2005) Aprocess Gener model for Teaching writing English Teaching Forum.

አባሪዎች

አባሪ 1. የምልከታ ቅፅ

ተ.ቁ	ዝርዝር ጉዳዮች	ነጥብ		
		1	2	3
1	መምህሩ የማስተማርያ ቁስን አዘጋጅቷል፡፡			
2	መምህሩ ክፍሉን ጥሩ አድርጎ መርቷል፡፡			
3	መምህሩ ጊዜውን በተገቢው ተጠቅሟል፡፡			
4	መምህሩ የተጠቀመበት የማስተማሪያ ዘዴ ሳቢ ነው፡፡			
5	መምህሩ ከተማሪዎች ጋር ጓደኛዊ ቀረቤታ ነበረው፡፡			
6	መምህሩ ስልቱን በተገቢው ተጠቅሞቷል፡፡			
7	የማስተማርያ ቁሶቹን በተገቢው ተጠቅሞባቸዋል፡፡			
8	ተማሪዎችን እንደከበዳቸው የጠበቃል፡፡			
9	ተማሪዎች ለመምህሩ ገለፃ ትኩረት ሰጥተዋል፡፡			
10	ተማሪዎች ግለጻዊ ጥያቄ ያቀርባሉ፡፡			
11	ተማሪዎቹ የመምህሩን ገለጻ ተረድተዋል፡፡			
12	ተማሪዎቹ በክፍልውስጥ ፈጣን ተሳታፊ ናቸው			
13	ተማሪዎቹ ለመፃፍ ጎበዝ ናቸው፡፡			
14	ተማሪዎቹ ስልቱ ሲተገበር ደስተኛ ናቸው፡፡			
15	በስልቱ ትግበራዊ ሂደት ላይ ተማሪዎቹ ተጨናንቀው ነበር፡፡			

ገላጮች፡- 3 ከፈታኝ 2 መካከለኛ 1 ዝቅተኛ

አባሪ 2. የሚችጋን የመጻፍ መመዘኛ የመፃፍ ኪሂል ነጥብ መስጫ ቅፅ

የሚቺጋን የመጻፍ ትምህርት መመዘኛ ፕሮግራም

ተሬዛ(1998፡78) ዋቢ. የማድረግ የመፃፍ ክሂል የነጥብ አሰጣጥ መስፈርት ተከትሎ ተማሪዎቹ የፃፉት የድርሰት ፈተና ውጤት ተሰጥቷል፡፡

1. ሐሳብና ይዘት (4.00)
    - 1.1 የርዕስ ተገቢነት
    - 1.2 ስለርዕሱ የሚገልፅ መግቢያ
    - 1.3 ከዝርዝር ዐ.ነገሮች ጋር በግልፅ የተቀናጀ ሀሳብ
    - 1.4 ስኬታማ መደምደምያ

    ድምር ያገኘው ውጤት ___________________

    አጠቃላይ ያገኘው ውጤት ___________________
2. መዋቅር እና ቅርጥ (5.00)
    - 2.1 የሀሳብ ቅደም ተከተል፡- መጀመሪያ መካከል መጨረሻ
    - 2.2 ተገቢ የአንቀፅ ቅርፅ መጠቀም
    - 2.3 አንቀፁ ኀይለ ቃልና ዝርዝር ዐ.ነገር አለው
    - 2.4 አያያዥና መሸጋገርያ ቃላትን በመጠቀም ሐሳብን ማያያዝ
    - 2.5 የተለያዩ የዐ.ነገር መዋቅሮችን ማካተት

    ድምር ያገኘው ውጤት ___________________

    አጠቃላይ ያገኘው ውጤት ___________________
3. ሥርዓተ ጽህፈት (3.00)
    - 3.1 ሙሉ ሀሳብን ያዘሉ ዐ.ነገሮች
    - 3.2 ትክክለኛ ሥርዓተ ነጥብ
    - 3.3 ትክክለኛ የቃላት ፊደል ቅርፅ

    ድምር ያገኘው ውጤት ___________________

    አጠቃላይ ያገኘው ውጤት ___________________

አጠቃላይ የመያዣ ነጥብ፡- 12፡00

አጠቃላይ ውጤት፡- ድምር ውጤት ሲካፈል በ4.000

የሚቺጋን የፅሁፈት መመዘኛ የነጥብ መስጫ ቅፅ ጥቅም ላይ ውሏል፡፡

አባሪ 3. የተማሪዎች ቅድመ እና ድህረ ትግበራ የድርሰት ፈተና ርዕስ

- እንስሳት
- የወባ በሽታ
- ኤች.አይቪ.እድስ
- ቦቆሎ
- ቡና
- እረኝነት
- የላም ጥቅም
- ዶሮ
- ጆሮ
- ነጋዴ
- ቆሻሻ
- ባህርዳር
- ሾኮራ
- ከተማ እና ገጠር
- ሽንኩርት
- የስፖርት ጥቅም
- ሰላም
- ጎበዝ
- ተማሪ
- ጸሀይ
- ቋንቋ
- ምድር
- ውሃ
- ጤፍ
- ጅብ
- መስከረም ሲጠባ
- ትምህርተ ቤቴ
- የቤተሰብ ፍቅር
- የሀገር ፍቅር
- የእናት ፍቅር
- የማልረሳት ቀን

አባሪ 4. የተማሪዎች የድርሰት ፈተና ፅሁፎች በከፊል

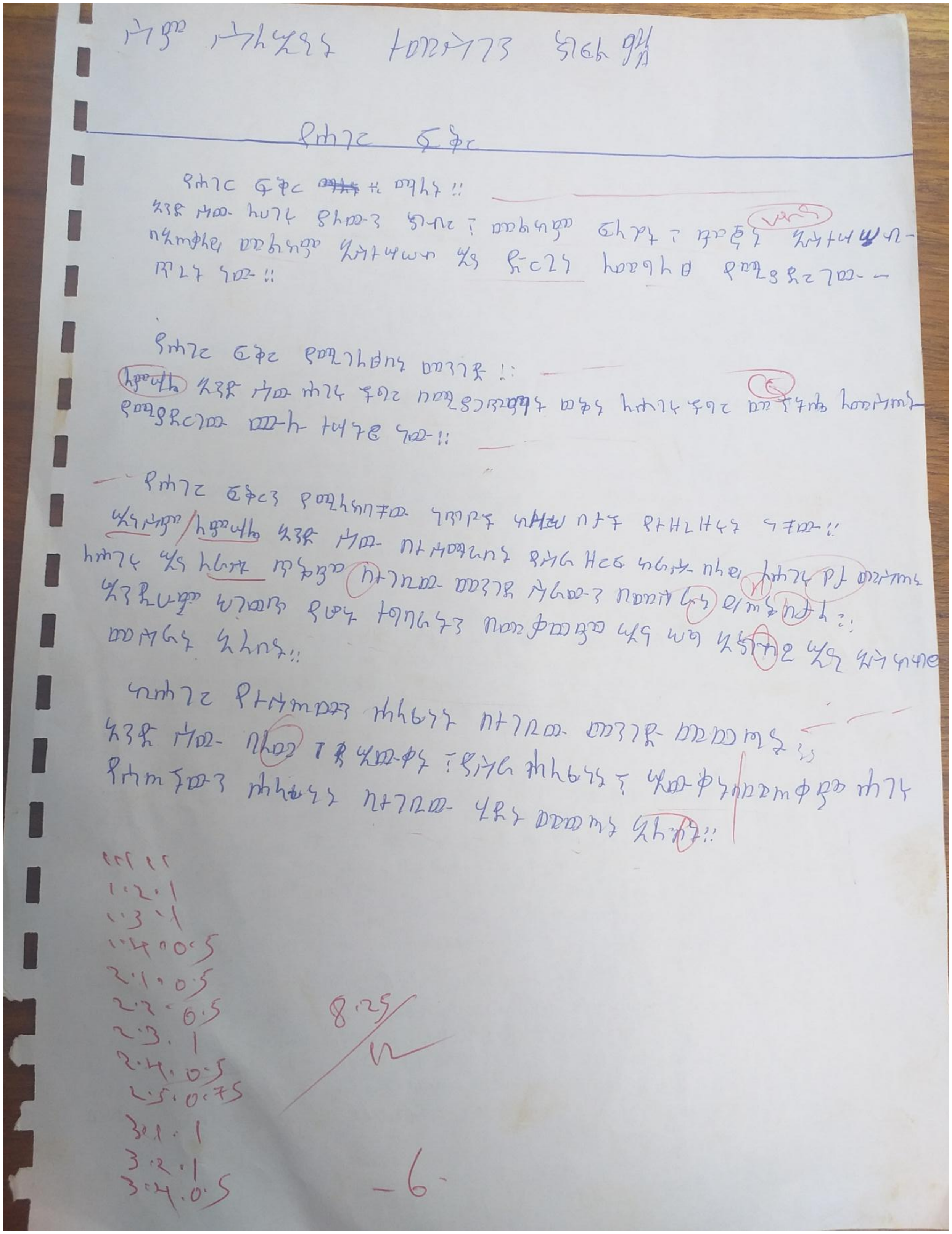

~~[illegible]~~

ስም. [illegible] [illegible] ክፍል [illegible] ቁጥር: 5 ቀን 26-6

[illegible]

ቀን 28-6

[illegible]

[illegible]

[illegible]

△

[illegible]

1.1 = 1
1.2 = 1
1.3 = 1
1.4 = 0
2.1 = 1
2.2 = 1
2.3 = 1

2.4 = 0.5
2.5 = 1
3.1 = 1
3.2 = 1
3.3 = 1

ድምር = $\frac{10.5}{12}$

=

[illegible]

56

[illegible]

[illegible]

1.1.1
1.2.1
1.3.1
1.4.1

2
2.1.0.5
2.2.0.5
2.3.0.5
2.4.0.5
2.5.1

3
3.1.1
3.2.0
3.3.2

3

[illegible]

10/12

[illegible] 56

ኃይሉ ዘበር፡ ዝናቡ ቁ. 7ኛ 9ኛ

ቡድን ([illegible])

ነጋዴ

ነጋዴ ማለት የሰው ልጅ ለመኖር የሚሠራ ሥራ ነው::
ነጋዴ የሚሠራ ሥራዎች. ብዙ ናቸው፡ [illegible] ዕቃዎች. ነጋዴ፡፡ የልብስ ነጋዴ፡ና
ለምሣሌ፡ የእህል ነጋዴ፡ [illegible]
የተለያዩ የነጋዴ ሥራዎች ናቸው::
ነጋዴ ሥራውን ሲሠራ [illegible] እንደ ሰው ሥራውን በደንብ
[illegible] ማሥራት አለበት::
እንደ እንደ ሆኔ ነጋዴ [illegible] ነገሮች አሉ
[illegible] እንደ ሆኔ [illegible]
[illegible] እንደ እንደ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ይላሉ::

[illegible] የሚሠሩ ሥራ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] አለባቸው::

እንደ እንደ ሆኔ [illegible] [illegible] ነጋዴ
[illegible] ነጋዴዎች ናቸው::
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ለመኖር [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ማሥራት አለበት::
[illegible] ሥራ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] አለበት::

8.25

1.1.0.5 | 2.1.0.5 | 1.35 3.1.1
1.2.0.5 | 2.2.0.5 | 3.2.0.75 | 3.5
1.3.1 | 3.5 2.3.0.5 | 3.3.1.75
1.4.1 | 2.4.0.25

አባሪ 5. የተማሪዎች የቅድመና የድህረ ድርሰት ፈተና Spss ውጤት ትንተና

Pretest		Mean	SD	Mean difference	T	Df	Sig (2-tailed)
Control group	50	1.6528	.13581	-.0343	-1.063	101	0.291
Treatment group	53	1.6872	.18682				

Posttest		Mean	SD	Mean difference	T	Df	Sig (2-tailed)
Control group	50	1.9042	.21007	-.9303	-10.68	101	0.000
Treatment group	53	2.8345	.58103				

Pairs	Group	Mean	SD	Mean difference	T	Df	Sig (2-tailed)
1	Control group pre-test	1.6528	.13581	-.25140	-6.812	49	.000
	Control group post-test	1.9042	.21007				
2	Treatment group pre-test	1.6872	.18682	-1.147	-13.870	52	0.000*
	Treatment group post-test	2.8345	.58103				

ማረጋገጫ

ይህን ጥናታዊ ጽሁፍ ያዘጋጀሁት እኔ መሆኔን እያረጋገጥኩ ማንኛውም ሀሳብ፣ እውነትና የመረጃ ምንጭ ማዛባት፣ የፈጠራ ስራ በመጨመር ይህን ሙያዊ ታማኝነትና ሀቀኝነት ማጓደል በዩኒቨርሲቲው የዲሲፕሊን እርምጃ እንደሚያስወስድና በትክክል ምንጮቹን አለመጥቀስ እንደሚያስጠይቅ እምነት አለኝ፡፡ በመሆኑም በዚህ ጥናት የተጠቀምኩባቸው ድርሳናት ዋቢነታቸው በትክክል የተጠቀሰ መሆኑን በፊርማዬ አረጋግጣለሁ፡፡

____

ዳባሽ ዩሐንስ

ቀን______________